

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ભારતીય જીવન વીમા નિગમ

વિરુદ્ધ

નંદીની જે શાહ અને અન્યો

(સિવિલ અપીલ નંબર ૧૫૫૩૬/૨૦૧૭)

૨૦/૦૨/૨૦૧૮

[દીપક મિશ્રા, સીજેઆઈ, અમિતાવ રોય અને એ. એમ. ખાનવિલકર,

ન્યાયમૂર્તિઓ]

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ:લેખ ૨૨૬/૨૨૭-ની જાળવણીક્ષમતા હેઠળ રિટ પિટિશનમાં પસાર કરાયેલા આદેશ સામે લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ (LPA):જાહેર પરિસર અધિનિયમ હેઠળ અપીલ અધિકારી (જિલ્લા ન્યાયાધીશ) ના આદેશ સામે રિટ અરજી, સિવિલ ન્યાયાધીશના આદેશ સામે એક અરજી હતી-આવા આદેશ માત્ર કલમ ૨૨૬ હેઠળ નહીં પણ કલમ ૨૨૭ હેઠળ અધિકારક્ષેત્રનો

ઉપયોગ કરીને હાઈકોર્ટની તપાસ માટે જવાબદાર છે-તેથી, કલમ ૨૨૭ હેઠળ રિટ પિટિશનમાં આદેશ સામે એલ. પી. એ. જાળવવા યોગ્ય ન હતું-જાહેર પરિસર (અનધિકૃત કબજોની હકાલપટ્ટી) અધિનિયમ, ૧૯૭૧-કલમ ૯-ભારતનું બંધારણ-કલમ ૨૨૬ અને ૨૨૭.

જાહેર પરિસર (અનધિકૃત રહેવાસીઓની હકાલપટ્ટી) કાયદો, ૧૯૭૧:કલમ ૯-જિલ્લા ન્યાયાધીશનો આદેશ-અપીલ અધિકારી તરીકે કલમ ૯ હેઠળની સત્તાનો ઉપયોગ કરીને-શું આવો આદેશ સિવિલ કોર્ટ અથવા વ્યક્તિ નિયુક્તિની ક્ષમતામાં પસાર કરવામાં આવે છે-ચોજવામાં આવે છે:કલમ ૯ હેઠળ અપીલ અધિકારી દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતી સત્તા એ ન્યાયિક સત્તા છે અને કાર્યકારી સત્તા નથી-સિટી સિવિલ કોર્ટના જિલ્લા ન્યાયાધીશ અને આ અદાલતોના અન્ય ન્યાયિક અધિકારીઓ એક વર્ગની રચના કરે છે અને તેને વ્યક્તિ નિયુક્ત તરીકે ગણી શકાય નહીં-અપીલ અધિકારી સમક્ષ કલમ ૯ હેઠળ અપીલ કરવા પાછળનો કાયદાકીય ઉદ્દેશ એ હકીકતનો સંકેત આપે છે કે અપીલ અધિકારી દ્વારા નિયુક્ત વ્યક્તિ તરીકેની તેમની ક્ષમતામાં નથી, પરંતુ ન્યાયિક અધિકારી તરીકેની તેમની ક્ષમતામાં છે-તેથી, કલમ ૯ હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ કરતી વખતે અપીલ અધિકારી વ્યક્તિ નિયુક્ત તરીકે કામ કરતા નથી, પરંતુ તેમની ક્ષમતામાં અગાઉથી અસ્તિત્વમાં રહેલા ન્યાયિક અધિકારી તરીકે કામ કરે છે. જિલ્લા એટલે કે જિલ્લા ન્યાયાધીશ.

અપીલને મંજૂરી આપતા કોર્ટે

ઠરાવ્યુ: ૧.૧ જાહેર પરિસર (બિનઅનુભવી કબજોની હકાલપટ્ટી) અધિનિયમ, ૧૯૭૧ની કલમ ૮ની પેટા-કલમ (૧) જણાવે છે કે આ અધિનિયમ હેઠળ પસાર કરાયેલા એસ્ટેટ અધિકારીના દરેક આદેશ સામે અપીલ અધિકારીને અપીલ કરવી પડશે.અપીલ અધિકારી કોણ હશે તે પણ આ જ જોગવાઈમાં સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું છે.તે જિલ્લાના જિલ્લા ન્યાયાધીશની આગાહી કરે છે કે જેમાં જાહેર પરિસર સ્થિત છે અથવા તે જિલ્લાના અન્ય ન્યાયિક અધિકારી કે જે તે હેતુ માટે નિયુક્ત જિલ્લા ન્યાયાધીશ તરીકે ૧૦ વર્ષથી ઓછા નથી.જોગવાઈનો પ્રથમ ભાગ સૂચવે છે કે અપીલ અપીલ અધિકારી પાસે હોવી જોઈએ, જો કે, તે તેનાથી અનુસરતું નથી કે અપીલ અધિકારી વ્યક્તિ નિયુક્ત છે.તેને જાળવી રાખવા માટે કંઈક વધુ જરૂરી છે.જો કોઈ વ્યક્તિને અપીલીય અધિકારી તરીકે નામથી નિયુક્ત કરવાનો કેસ હોત, તો સહવર્તી સંપૂર્ણપણે અલગ હોત.જો કે, જ્યારે અપીલ અધિકારી કાં તો જિલ્લાના જિલ્લા ન્યાયાધીશ હોય અથવા તે જિલ્લાના કોઈ અન્ય ન્યાયિક અધિકારી હોય, જે જરૂરી લાયકાત ધરાવે છે, જેમને જિલ્લા ન્યાયાધીશ દ્વારા નિયુક્ત કરી શકાય છે, ત્યારે જિલ્લા ન્યાયાધીશ અથવા નિયુક્ત ન્યાયાધીશમાં અપીલ અધિકારીની સત્તાના આવા રોકાણનો પ્રશ્ન કોઈ પણ ધોરણ દ્વારા અથવા તે બાબત માટે વ્યક્તિ નિયુક્તિનો રંગ પ્રાપ્ત કરશે નહીં.

૧.૨ કલમ ૮ની દ્રષ્ટિએ અપીલ અધિકારી દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતી સત્તા એ રાજ્યની ન્યાયિક સત્તા છે જે રાજ્યની કારોબારી સત્તાથી તદ્દન અલગ છે.જિલ્લા ન્યાયાધીશ અથવા નિયુક્ત ન્યાયિક અધિકારી તેમના અધિકારક્ષેત્રમાં ન્યાયિક સત્તાનો ઉપયોગ કરે છે.જેમ કે આ કાયદો આગાહી કરે છે કે અપીલ અધિકારી જિલ્લા ન્યાયાધીશ અથવા ન્યાયિક અધિકારી હશે, તે રાજ્યની ન્યાયિક શક્તિનો ઉપયોગ કરતા અગાઉથી અસ્તિત્વમાં રહેલા અધિકારીની હકીકતનો સંકેત આપે છે.જિલ્લા ન્યાયાધીશ એ મહારાષ્ટ્ર સિવિલ કોર્ટ એક્ટ, ૧૮૬૮ની કલમ ૫નું સર્જન છે, જે સંબંધિત જિલ્લામાં એકથી વધુ ન્યાયાધીશોની બનેલી જિલ્લા અદાલતની અધ્યક્ષતા કરે છે.

૧.૩ તેવી જ રીતે, બોમ્બે સિટી સિવિલ કોર્ટની રચના બોમ્બે સિટી સિવિલ કોર્ટ એક્ટ, ૧૯૪૮ની કલમ ૩ હેઠળ કરવામાં આવી છે, જેમાં ગ્રેટર બોમ્બેની અંદર ઉદ્ભવતા તમામ દાવાઓ અને નાગરિક પ્રકૃતિની અન્ય કાર્યવાહીઓ પ્રાપ્ત કરવા, તેનો પ્રયાસ કરવા અને નિકાલ કરવાનો અધિકારક્ષેત્ર છે, સિવાય કે તેમાં ઉદ્દેખિત ઉચ્ચ અદાલત અને સ્મોલ કોઝ કોર્ટ દ્વારા સંજ્ઞાનાત્મક દાવો અથવા કાર્યવાહી.

૧.૪ જિલ્લા ન્યાયાધીશ અથવા મુખ્ય ન્યાયાધીશ રાજ્યની ન્યાયિક શક્તિનો

ઉપયોગ કરે છે અને તે ઉચ્ચ અને નીચલી અદાલતોની પોતાની પદાનુક્રમ ધરાવતી સત્તા છે, જે પ્રક્રિયાનો કાયદો છે, જે તે તેના દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતી પ્રકૃતિ અને અધિકારક્ષેત્રના આધારે તેની સમક્ષ આવતી બાબતોનો નિકાલ કરશે, જે ન્યાયિક રીતે કાર્ય કરશે.જિલ્લા ન્યાયાધીશ અથવા સિટી સિવિલ કોર્ટનો મુખ્ય ન્યાયાધીશ અદાલતની અધ્યક્ષતા કરતો અધિકારી હોય છે અને તેનું વર્ણન કોર્ટના નામકરણ પરથી મેળવવામાં આવે છે.જો સિટી સિવિલ કોર્ટના જિલ્લા ન્યાયાધીશ/મુખ્ય ન્યાયાધીશ નિવૃત્ત થઈ શકે અથવા તેમની બદલી થઈ શકે, તો પણ તેમના ઉત્તરાધિકારી ૧૯૭૧ના કાયદાની કલમ ૯ હેઠળની કાર્યવાહીનો દોર તેમના પુરોગામી દ્વારા છોડી દેવાયેલા તબક્કેથી ઉપાડી શકે છે અને અપીલ અધિકારી તરીકે કામ કરી શકે છે.સિટી સિવિલ કોર્ટના જિલ્લા ન્યાયાધીશ/મુખ્ય ન્યાયાધીશ અને જરૂરી લાયકાત ધરાવતા આ અદાલતોના અન્ય ન્યાયિક અધિકારીઓ એક વર્ગની રચના કરે છે અને તેમને વ્યક્તિ તરીકે નિયુક્ત કરી શકાતા નથી.તેથી, અપીલ અધિકારીએ અદાલત તરીકે કામ કરવું પડે છે અને ૧૯૭૧ના કાયદાની કલમ ૧૦ની દ્રષ્ટિએ તેનો નિર્ણય અંતિમ હોય છે.

૧.૫ કલમ ૯ હેઠળ અપીલ અધિકારીને સંબંધિત જિલ્લા અદાલતના જિલ્લા ન્યાયાધીશ તરીકે અપીલ કરવા પાછળનો કાયદાકીય ઇરાદો કે જેમાં જાહેર પરિસર સ્થિત છે અથવા તે જિલ્લાના આવા અન્ય ન્યાયિક અધિકારી કે જેઓ તે

હેતુ માટે જિલ્લા ન્યાયાધીશ દ્વારા નિયુક્ત કરવા માટે જરૂરી લાયકાત ધરાવે છે, તે એ હકીકતનો સંકેત છે કે અપીલ અધિકારી દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતી સત્તા તેમની વ્યક્તિ તરીકેની ક્ષમતામાં નથી પરંતુ અગાઉની અદાલતના ન્યાયિક અધિકારી તરીકે છે.૧૯૭૧ના કાયદાની ઐતિહાસિક પૃષ્ઠભૂમિથી ઉપરોક્ત વિશ્લેષણમાં કોઈ ફરક પડશે નહીં.

૧.૬ કલમ ૯ માં વપરાયેલ અભિવ્યક્તિ "અપીલ અધિકારી" છે અને "અપીલ અધિકારી" નથી, તેમ છતાં, તેમની નિમણૂકને વ્યક્તિ તરીકે ગણવામાં આવે તે માટે જિલ્લા ન્યાયાધીશ અથવા નિયુક્ત ન્યાયિક અધિકારીના દરજ્જાને કોઈ ફરક પાડશે નહીં અથવા નબળી પાડશે નહીં.કલમ ૯ (૧) નો ભાર જિલ્લા ન્યાયાધીશ સમક્ષ એસ્ટેટ અધિકારીના આદેશ સામે અપીલના ઉપાયની જોગવાઈ કરવાનો છે, જે નિર્વિવાદપણે, અગાઉથી અસ્તિત્વમાં રહેલી સત્તા અને જિલ્લાની અંદર ન્યાયતંત્રના વડા છે, જે અપીલ દાખલ કરવામાં વિલંબને માફ કરવાની અને અપીલની પેન્ડન્સી દરમિયાન વચગાળાની રાહત આપવાની સત્તા સહિત રાજ્યની ન્યાયિક શક્તિનો ઉપયોગ કરે છે.અપીલ અધિકારી તરીકે વર્ણવવામાં આવ્યા હોવા છતાં, જિલ્લા ન્યાયાધીશ, કલમ ૯ હેઠળ અપીલનો નિર્ણય લેવા માટે, દીવાની અદાલતની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરી શકે છે અને તેની અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે.

૧.૭ ૧૯૭૧ના કાયદામાં "અપીલ અધિકારી" શબ્દની વ્યાખ્યા કરવામાં આવી નથી, જે તે કાયદાની કલમ ૨ (૧) (બી) માં સમાવિષ્ટ "એસ્ટેટ અધિકારી" ની વ્યાખ્યાથી વિપરીત છે. ૧૯૭૧ના અધિનિયમની કલમ ૨ (૧) (એફ. એ.) માં શબ્દકોશની કલમમાં વ્યાખ્યાયિત કર્યા મુજબ, અપીલ અધિકારીને વૈધાનિક સત્તા તરીકે ગણી શકાય નહીં. ૧૯૭૧ના કાયદાની કલમ ૯ હેઠળ અપીલના સંદર્ભમાં પણ, સિટી સિવિલ કોર્ટના મુખ્ય ન્યાયાધીશ અથવા જિલ્લા ન્યાયાધીશ પોતે અપીલની સુનાવણી કરવા અથવા જરૂરી લાયકાત ધરાવતા તેમના અધિકારક્ષેત્રમાં અન્ય કોઈ ન્યાયિક અધિકારીને નિયુક્ત કરવા માટે સક્ષમ છે. જિલ્લા ન્યાયતંત્રની રચના કરતા કાયદાઓની જોગવાઈઓ સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૯માં એવું સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું છે કે જિલ્લા ન્યાયતંત્રના વડા જિલ્લા ન્યાયાધીશ અથવા સિટી સિવિલ કોર્ટના મુખ્ય ન્યાયાધીશ હોય છે અને ૧૯૭૧ના કાયદાની કલમ ૯, જિલ્લા ન્યાયાધીશ અથવા સિટી સિવિલ કોર્ટના મુખ્ય ન્યાયાધીશને તેમના અધિકારક્ષેત્રમાં આવશ્યક લાયકાતો ધરાવતા અન્ય કોઈપણ ન્યાયિક અધિકારીને આવી અપીલ સાંભળવા માટે નિયુક્ત કરવાની સત્તા આપીને સ્પષ્ટ કરે છે. આ વ્યક્તિ તરીકે નિયુક્ત જિલ્લા ન્યાયાધીશની નિમણૂકથી સ્પષ્ટ રીતે અલગ છે. વધારાના જિલ્લા ન્યાયાધીશ અથવા આવશ્યક લાયકાત ધરાવતા ન્યાયિક અધિકારી, તેથી, ૧૯૭૧ના કાયદાની કલમ ૯ના અર્થમાં હલકી કક્ષાના અપીલ અધિકારી નથી. ૧૯૭૧ના કાયદાની કલમ ૯માં કાયદાકીય ઉદ્દેશને સ્પષ્ટ કરવા માટે પૂરતા સંકેતો છે કે અપીલ અધિકારી સમક્ષ

અપીલનો ઉપાય કોઈ નિયુક્ત વ્યક્તિ સમક્ષ નહીં પરંતુ સંબંધિત જિલ્લામાં પહેલાથી અસ્તિત્વમાં રહેલી ન્યાયિક સત્તા સમક્ષ છે.

૧.૮ હકીકત એ છે કે ૧૯૭૧ના કાયદામાં અપીલ અધિકારી દ્વારા અપનાવવાની અથવા અનુસરવાની પ્રક્રિયા વિશે કોઈ સ્પષ્ટ સંકેત નથી, તેથી તે અનુસરવામાં નહીં આવે કે જિલ્લા ન્યાયાધીશ અથવા નિયુક્ત ન્યાયિક અધિકારી જે કલમ ૯ હેઠળ અપીલની સુનાવણી કરે છે, તે અદાલત તરીકે નહીં પરંતુ એક વ્યક્તિ તરીકે કરે છે. તે કિસ્સામાં, અપીલની સુનાવણી માટેની પ્રક્રિયા ૧૯૭૧ના અધિનિયમ અને તે હેઠળ ઘડવામાં આવેલા નિયમો હેઠળની જોગવાઈઓ દ્વારા સંચાલિત થશે અને જેમાં મહારાષ્ટ્ર સિવિલ કોર્ટ અધિનિયમ અને સિટી સિવિલ કોર્ટ અધિનિયમ જેવા કાયદા હેઠળ ન્યાયિક સત્તાની રચના કરવામાં આવી છે. આવી અગાઉથી અસ્તિત્વ ધરાવતી ન્યાયિક સત્તા, સૂચિત કાયદાઓ અંતર્ગતની પ્રક્રિયાને અનુસરવા માટે બંધાયેલી હશે અને તક આપવામાં નિષ્પક્ષતાના સિદ્ધાંતનું પણ પાલન કરશે.

૧.૯ આમ, અપીલીય અધિકારી ૧૯૭૧ના કાયદાની કલમ ૯ હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ કરતી વખતે, વ્યક્તિ પદનામ તરીકે કામ કરતા નથી, પરંતુ જિલ્લામાં અગાઉથી અસ્તિત્વમાં રહેલા ન્યાયિક અધિકારી તરીકે તેમની ક્ષમતામાં કામ કરે છે (જિલ્લા ન્યાયાધીશ અથવા જિલ્લા ન્યાયાધીશ દ્વારા નિયુક્ત આવશ્યક

લાયકાત ધરાવતા ન્યાયિક અધિકારી તરીકે).જિલ્લા ન્યાયતંત્રનો ભાગ હોવાથી, ન્યાયાધીશ અદાલત તરીકે કામ કરે છે અને તેમના દ્વારા પસાર કરાયેલો આદેશ ગૌણ અદાલતનો આદેશ હશે, જેની સામે ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૭ હેઠળ આવા અધિકારક્ષેત્રના ઉપયોગ માટે નિર્ધારિત બાબતો પર ઉપાય મેળવી શકાય છે.

ઠાકુર દાસ (મૃત) એલ. આર. વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ એમ. પી. દ્વારા અને અન્ય (૧૯૭૮) ૧ એસ. સી. સી. ૨૭:[૧૯૭૮] ૧ એસ. સી. આર. ૭૩૨; મુકરી ગોપાલન વિરુદ્ધ ચેપિલટ પુથનપુરાયિલ અબુબકર (૧૯૯૫) ૫ એસ. સી. સી. ૫:[૧૯૯૫] ૨ પૂરક.એસસીઆર ૧; સેન્ટ્રલ ટોકીઝ લિમિટેડ વિરુદ્ધ દ્વારકા પ્રસાદ [૧૯૬૧] ૩ એસસીઆર ૪૯૫; મહારાષ્ટ્ર સ્ટેટ ફાઇનાન્સિયલ કોર્પોરેશન વિરુદ્ધ જેસી ડ્રગ્સ એન્ડ ફાર્માસ્યુટિકલ્સ (પી) લિમિટેડ (૧૯૯૧) ૨ એસસીસી ૬૩૭:[૧૯૯૧] ૧ એસસીઆર ૪૮૦; એઝન્યૂ ડ્રમ્સ (પી) લિમિટેડ વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર સ્ટેટ ફાઇનાન્સ કોર્પોરેશન (૧૯૭૧) ૩ એસસીસી ૬૦૨: [૧૯૭૨] ૧ એસ. સી. આર. ૩૫૧; રામ ચંદર અગ્રવાલ અને બીજું વિરુદ્ધ ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય અને બીજું [૧૯૬૬] સપ.એસ. સી. આર. ૩૯૩; બાલકૃષ્ણ ઉદયાર વિરુદ્ધ વાસુદેવ અચ્ચર જજ આઈ. એ. ૨૬૧; શ્યામ સુંદર અગ્રવાલ એન્ડ કંપની વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા (૧૯૯૬) ૨ એસ. સી. સી. ૧૩૨- પર આધાર રાખ્યો હતો.

જિંદારામ વિરુદ્ધ યુઓઆઈ (૧૯૯૯) ૨ એમપી એલજે ૨૨૧; એમ પાપા નાઈક વિરુદ્ધ કમિશનર સિટી મ્યુનિસિપલ કાઉન્સિલ (૧૯૯૬) ૩ ક્રાંત એલજે ૮૬- મંજૂર.

નુસ્લી નેવિલ વાડિયા વિરુદ્ધ ન્યૂ ઇન્ડિયા એસ્યોરન્સ કંપની લિમિટેડ ૨૦૧૦ (૨) એમ. એચ. એલ. જે. ૯૭૮; એન. પી. બેરી વિરુદ્ધ દિલ્લી પરિવહન નિગમ ૧૫ (૧૯૭૯) ડીએલટી ૧૦૮; મૈસૂર રાજ્ય વિરુદ્ધ પી. શંકરનારાયણ રાવ (૧૯૭૫) ૨ કર. એલજે ૨૮૦; ગંગા રામ દોહરે વિરુદ્ધ યુ. પી. એર ૨૦૦૨ અલ્હાબાદ રાજ્ય ૨૩૮; મેસર્સ. પિટમેનની શોર્ટહેન્ડ એકેડેમી વિરુદ્ધ એમ/એસ. બી. લીલા રામ એન્ડ સન્સ એ.આઈ.આર. (૩૭) ૧૯૫૦ પૂર્વ પંજાબ ૧૮૧-મંજૂર નથી.

ઠાકુર જુગલ કિશોર સિંહા વિરુદ્ધ સીતામઢી સેન્ટ્રલ કો-ઓપ બેંક લિમિટેડ [૧૯૬૭] ૩ એસસીઆર ૧૬૩; બ્રજનંદન સિંહા વિરુદ્ધ જ્યોતિ નારાયણ [૧૯૫૫] ૨ એસસીઆર ૯૫૫; વિરેન્દ્ર કુમાર સત્યવાદી વિરુદ્ધ પંજાબ રાજ્ય [૧૯૫૫] ૨ એસસીઆર ૧૦૧૩; પ્રકાશ સિક્યોરિટીઝ પ્રા. લિમિટેડ વિરુદ્ધ જીવન વીમા નિગમ.ભારતનું અને બીજું ૨૦૧૨ (૪) બોમ. સી. આર. ૧.; સિજેરાલી મોહંમદાલી લોધિયા વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય માર્ગ પરિવહન

નિગમ.૨૦૦૧ (૨) ગુજ. એલ. આર. ૧૧૨૦; એમ અબ્દુલ વાહિદ સાહિબ વિરુદ્ધ દેવંજી અબ્દુલ ખાદર સાહિબ એ. આઈ. આર. ૧૯૪૭ મદ્રાસ ૪૦૦; સી. એસ. બલરામ એયર અને અન્ય વિરુદ્ધ કૃષ્ણાન કુંચંડી એ. આઈ. આર. ૧૯૬૮ કેરળ ૨૪૦; વાય મહાબળેશ્વરપ્પા વિરુદ્ધ એમ ગોપાલસામી મુદલિયાર એ. આઈ. આર. ૧૯૩૫ મદ્રાસ ૬૭૩; કેશવ રામચંદ્ર વિરુદ્ધ મ્યુનિસિપલ બરો, જલગાંવ અને અન્ય એ. આઈ. આર. ૧૯૪૬ બોમ્બે ૬૪; જગમોહન સૂરજમલ મારવાડી વિરુદ્ધ વેંકટેશ ગોપાલ રાનાડે એ. આઈ. આર. ૧૯૩૩ બોમ્બે ૧૦૫; શોલાપુર નગરપાલિકા વિરુદ્ધ તુલજારામ કૃષ્ણાસ ચવ્હાણ એ. આઈ. આર. ૧૯૩૧ બોમ્બે ૫૮૨; થવાસીકાની નાદર વિરુદ્ધ ચૂંટણી કમિશનર (૧૯૭૪) II મદ્રાસ LJR ૪૪; બાથુલા કૃષ્ણ બ્રાહ્મણ અને અન્યો વિરુદ્ધ દારામ ચેન્ચી રેડ્ડી અને અન્યો વિરુદ્ધ ૧૯૫૯ AP ૧૨૯; સુરિન્દ્ર મોહન વિરુદ્ધ ધરમ ચંદ અબ્રોલ વિરુદ્ધ એ.આઈ.આર. ૧૯૭૧ J & K ૭૬; કિરોન ચંદ્ર બોઝ વિરુદ્ધ કાલિદાસ ચેટર્જી વિરુદ્ધ એ.આઈ.આર. ૧૯૪૩ કલકત્તા ૨૪૭; P વેંકટ સોમારાજી અને અન્યો વિરુદ્ધ આચાર્ય મુન્સિફ અને અન્યો વિરુદ્ધ એ.આઈ.આર. ૧૯૬૮ AP ૨૨; S શ્રીનિવાસ રાવ વિરુદ્ધ A P એ.આઈ.આર. ૧૯૮૯ AP ૨૫૮; કલેક્ટર, વારાણસી વિરુદ્ધ ગૌરી શંકર મિશ્રા અને અન્યો વિરુદ્ધ એ.આઈ.આર. ૧૯૬૮ SC ૩૮૪; હંસકુમાર કિશનચંદ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા એ.આઈ.આર. ૧૯૫૮ SC ૯૪૭; નરેશ શ્રીધર મિરાજકર વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય એ.આઈ.આર. ૧૯૬૭ SC; ગંગાધર બાપુરાવ ગદ્દે વિરુદ્ધ હુબલી નગરપાલિકા ૧૯૨૫ B. L.

R. ૫૧૯; આબિદ અલી વિરુદ્ધ જિલ્લા ન્યાયાધીશ, બહરાઈય (૧૯૮૭ અલ્-હાબાદ લૉ જર્નલ); પાર્થસારથી નાયડુ વિરુદ્ધ કોટેશ્વર રાવ આઈ. એલ. આર. (૧૯૨૪) ૪૭ મેડ ૩૬૯-નો ઉલ્લેખ.

૨.૧ સિવિલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલો આદેશ ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૭ હેઠળ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરીને જ હાઈકોર્ટની તપાસ માટે જવાબદાર છે, જે બંધારણની કલમ ૨૨૬ થી અલગ છે. સિવિલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશ સામે કોઈ રિટ જારી કરી શકાતી નથી અને તેથી, કોઈ લેટર પેટન્ટ અપીલ જાળવવા યોગ્ય રહેશે નહીં.

૨.૨ વર્તમાન કેસમાં પ્રતિવાદીઓએ ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ અને ૨૨૭ હેઠળ રિટ પિટિશનના ઉપાયનો આશરો લીધો હતો. જિલ્લા ન્યાયાધીશ દ્વારા અપીલ અધિકારી તરીકે પસાર કરાયેલો આદેશ ગૌણ અદાલતનો આદેશ છે તે નિષ્કર્ષને ધ્યાનમાં રાખીને, તેને પડકાર સામાન્ય રીતે ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૭ હેઠળ જ આગળ વધવો જોઈએ, કલમ ૨૨૬ હેઠળ નહીં. વધુમાં, ઉચ્ચ ન્યાયાલયના એકલ ન્યાયાધીશના નિર્ણયની ઝીણવટભરી તપાસ પર, એકલ ન્યાયાધીશના આદેશનો સાચો સ્વભાવ અને સાર ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૭ હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ કરવાનો હતો; અને ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ અદાલતે સત્તાનો ઉપયોગ કર્યો હોવાના કોઈ સંકેત નથી.

૨.૩ ગુસ્તી નેવિલ વાડિયા કેસ અને પ્રકાશ સિક્યોરિટીઝ કેસ પર આધાર રાખવા ઉપરાંત ડિવિઝન બેન્ચે લેટર્સ પેટન્ટ અપીલને ધ્યાનમાં લેવા માટે અન્ય કોઈ વિશ્લેષણ કર્યું ન હતું કે, સિંગલ જજનો ચુકાદો ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ સત્તાઓના ઉપયોગના કાર્યક્ષેત્રમાં કઈ રીતે આવશે.તે વિશ્લેષણની ગેરહાજરીમાં, ડિવિઝન બેન્ચ માત્ર અગાઉના નિર્ણયોનો ઉલ્લેખ કરીને લેટર્સ પેટન્ટ અપીલને ધ્યાનમાં લેવાનો અધિકારક્ષેત્ર ધારણ કરી શકી ન હોત.

૨.૪ હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે પ્રતિવાદીઓ દ્વારા દાખલ કરાયેલી લેટર્સ પેટન્ટ અપીલને સમર્થનપાત્ર ન હોવાનું કહીને ફગાવી દેવી જોઈતી હતી.તે ઘટનામાં, ડિવિઝન બેન્ચ માટે કેસની યોગ્યતાઓ પર વિશ્લેષણ હાથ ધરવા માટે તે ખુલ્લું નહોતું.તે અસ્વીકાર્ય હતું અને અધિકારક્ષેત્ર વિનાનું હોવાથી તેનો કોઈ ફાયદો થયો ન હતો.તે પ્રતિવાદીઓને એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા તેમની રિટ અરજીને ફગાવી દેવાના પ્રતિકૂળ નિર્ણય સાથે છોડી દેશે, જેમાં એસ્ટેટ અધિકારી દ્વારા પસાર કરાયેલા અને સિટી સિવિલ કોર્ટ દ્વારા પુષ્ટિ કરાયેલા ખાલી કરવાના આદેશને સમર્થન આપવામાં આવ્યું છે.જો કે, ન્યાયના ઉદ્દેશોને ટેકો આપવા માટે, પ્રતિવાદીઓને યોગ્ય ઉપાય દ્વારા વિદ્વાન સિંગલ જજના નિર્ણયને પડકારવાની સ્વતંત્રતા આપવામાં આવે છે.

રાધે શ્યામ અને અન્ય વિરુદ્ધ ચબ્બી નાથ અને અન્ય (૨૦૧૫) ૫ એસસીસી ૪૨૩:[૨૦૧૫] ૩ એસસીઆર ૧૯૭; રામ કિશન કૌજી વિરુદ્ધ હરિયાણા રાજ્ય (૨૦૧૭) ૫ એસસીસી ૫૩૩; જોગેન્દ્રસિંહજી વિજયસિંહજી વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય (૨૦૧૫) ૯ એસસીસી ૧:[૨૦૧૫] ૬ એસસીઆર ૫૦૪-તેના પર આધાર રાખે છે.

કેસ કાયદો સંદર્ભ

[૧૯૭૮] ૧ એસસીઆર ૭૩૨	પર આધાર રાખે છે	પરિચ્છેદ ૧૫
[૧૯૯૫] ૨ પૂરક.એસસીઆર ૧	પર આધાર રાખે છે	પરિચ્છેદ ૧૫
[૧૯૬૭] ૩ એસસીઆર ૧૬૩	ઉલ્લેખ કર્યો છે	પરિચ્છેદ ૧૫
[૧૯૬૧] ૩ એસસીઆર ૪૯૫	પર આધાર રાખે છે	પરિચ્છેદ ૧૫
[૧૯૫૫] ૨ એસસીઆર ૯૫૫	ઉલ્લેખ કર્યો છે	પરિચ્છેદ ૧૫
[૧૯૫૫] ૨ એસસીઆર ૧૦૧૩	ઉલ્લેખ કર્યો છે	પરિચ્છેદ ૧૫
[૧૯૯૧] ૧ એસસીઆર ૪૮૦	પર આધાર રાખે છે	પરિચ્છેદ ૧૫
[૧૯૭૨] ૧ એસસીઆર ૩૫૧	પર આધાર રાખે છે	પરિચ્છેદ ૧૫
[૨૦૧૫] ૩ એસસીઆર ૧૯૭	પર આધાર રાખે છે	પરિચ્છેદ ૧૫
[૨૦૧૫] ૧ એસસીસી ૧	પર આધાર રાખે છે	પરિચ્છેદ ૧૫
[૧૯૬૬] સપ.એસસીઆર ૩૯૩	પર આધાર રાખે છે	પરિચ્છેદ

	છે	૧૫
(૨૦૧૭) ૫ એસસીસી ૫૩૩	પર આધાર રાખે છે	પરિચ્છેદ ૧૫
[૨૦૧૫] ૬ એસસીઆર ૫૦૪	પર આધાર રાખે છે	પરિચ્છેદ ૧૫
૨૦૧૦ (૨) એમ. એચ. એલજે ૯૭૮	મંજૂર નથી	પેરા ૧૬
૨૦૧૨ (૪) બોમ. સી. આર. ૧.	ઉદ્દેખ કર્યો છે	પેરા ૧૬
૧૫ (૧૯૭૯) ડીએલટી ૧૦૮	મંજૂર નથી	પેરા ૧૬
(૧૯૭૫) ૨ કર. એલજે ૨૮૦	મંજૂર નથી	પેરા ૧૬
એ.આઈ.આર. ૨૦૦૨ અલ્હાબાદ ૨૩૮	મંજૂર નથી	પેરા ૧૬
૨૦૦૧ (૨) ગુજ. એલ. આર. ૧૧૨૦	ઉદ્દેખ કર્યો છે	પેરા ૧૬
એ.આઈ.આર. (૩૭) ૧૯૫૦ પૂર્વ પંજાબ ૧૮૧	મંજૂર નથી	પરિચ્છેદ ૧૭
એ.આઈ.આર. ૧૯૪૭ મદ્રાસ ૪૦૦	ઉદ્દેખ કર્યો છે	પરિચ્છેદ ૧૭
એ.આઈ.આર. ૧૯૬૮ કેરળ ૨૪૦	ઉદ્દેખ કર્યો છે	પરિચ્છેદ ૧૭
એ.આઈ.આર. ૧૯૩૫ મદ્રાસ ૬૭૩	ઉદ્દેખ કર્યો છે	પરિચ્છેદ ૧૭
એ.આઈ.આર. ૧૯૪૬ બોમ્બે ૬૪	ઉદ્દેખ કર્યો છે	પરિચ્છેદ ૧૭
એ.આઈ.આર. ૧૯૩૩ બોમ્બે ૧૦૫	ઉદ્દેખ કર્યો છે	પરિચ્છેદ ૧૭
એ.આઈ.આર. ૧૯૩૧ બોમ્બે ૫૮૨	ઉદ્દેખ કર્યો છે	પરિચ્છેદ ૧૭
(૧૯૭૪) II મદ્રાસ એલજેઆર ૪૪	ઉદ્દેખ કર્યો છે	પરિચ્છેદ ૧૭
એ.આઈ.આર. ૧૯૫૯ AP ૧૨૯	ઉદ્દેખ કર્યો છે	પરિચ્છેદ ૧૭
(૧૯૯૯) ૨ એમપી એલજે ૨૨૧	મંજૂરી આપવામાં આવી	પેરા ૧૮

(૧૯૯૬) ૩ કેસ્ટ એલજે ૮૬	મંજૂરી આપવામાં આવી	પેરા ૧૮
એ.આઈ.આર. ૧૯૭૧ J & K ૭૬	ઉલ્લેખ કર્યો છે	પેરા ૧૮
એ.આઈ.આર. ૧૯૪૩ કલકત્તા ૨૪૭	ઉલ્લેખ કર્યો છે	પેરા ૧૮
એ.આઈ.આર. ૧૯૬૮ AP ૨૨	ઉલ્લેખ કર્યો છે	પેરા ૧૮
એ.આઈ.આર. ૧૯૮૯ AP ૨૫૮	ઉલ્લેખ કર્યો છે	પેરા ૧૮
એ.આઈ.આર. ૧૯૬૮ SC ૩૮૪	ઉલ્લેખ કર્યો છે	પેરા ૧૮
એ.આઈ.આર. ૧૯૫૮ SC ૯૪૭	ઉલ્લેખ કર્યો છે	પેરા ૧૮
એ.આઈ.આર. ૧૯૬૭ SC ૧	ઉલ્લેખ કર્યો છે	પેરા ૧૮
જજ આઈએ ૨૬૧	પર આધાર રાખે છે	પરિચ્છેદ ૨૭
૧૯૨૫ બી. એલ. આર. ૫૧૯	ઉલ્લેખ કર્યો છે	પેરા ૩૨
એ.આઈ.આર. ૧૯૩૧ બોમ્બે ૫૮૨	ઉલ્લેખ કર્યો છે	પેરા ૩૨
એ.આઈ.આર. ૧૯૫૬ SC ૧૫૩	ઉલ્લેખ કર્યો છે	પેરા ૪૦
(૧૯૮૭ અલ્હાબાદ લો જર્નલ (અલ્હાબાદ લો જર્નલ)	ઉલ્લેખ કર્યો છે	પેરા ૪૫
(૧૯૯૬) ૨ એસસીસી ૧૩૨	પર આધાર રાખે છે	પરિચ્છેદ ૪૬
આઈએલઆર (૧૯૨૪) ૪૭ મેડ ૩૬૯	પર આધાર રાખે છે	પેરા ૪૭

સિવિલ અપીલેટ જ્યુરિસડિક્શન: સિવિલ અપીલ નંબર ૧૫૫૩૬/૨૦૧૭.

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૧૮૧/૨૦૧૨ માં બોમ્બે ખાતેની માનનીય
હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેંચ દ્વારા ૧૨/૧૦/૨૦૧૨ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

રણજીત કુમાર, એસ. જી., રખાત ઈબ્રાહીમ સાહની, આદિત્ય શાંડિલ્ય, શશાંક મિશ્રા, એડ.અપીલકર્તા માટે.

મિસ સોનલ, અનુપમ મિશ્રા, હરિકુમાર વી, મિસ પૂજા સિંહ, વી. જે. ફાન્સિસ, એડ.પ્રતિવાદીઓ માટે.

કોર્ટનો ચુકાદો આના દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો

એ. એમ. ખાનવિલકર, જસ્ટિસ ૧.આ અપીલમાં, વિશેષ રજા દ્વારા પૂછવામાં આવેલો મૂળભૂત પ્રશ્ન એ છે કે શું જાહેર પરિસર (અનધિકૃત કબજોની હકાલપટ્ટી) અધિનિયમ, ૧૯૭૧ની કલમ ૮ હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ કરીને સિટી સિવિલ કોર્ટ દ્વારા અપીલ અધિકારી તરીકે પસાર કરવામાં આવેલો આદેશ સિવિલ કોર્ટ અથવા વ્યક્તિ નિયુક્તિની ક્ષમતામાં છે?

૨. જ્યારે આ વિશેષ રજા અરજી ૧૨/૦૮/૨૦૧૭ પર પ્રવેશ માટે સૂચિબદ્ધ કરવામાં આવી હતી, ત્યારે કોર્ટે નીચેનો આદેશ પસાર કર્યો હતો:

“શ્રી રણજીત કુમાર, અરજદાર વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન સોલિસિટર જનરલ અને મિસ સોનલ, પ્રતિવાદીઓ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ.

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલની જાળવણીના સંદર્ભમાં આ મુદ્દા પર ચર્ચા થવાની

હોવાથી, વિદ્વાન સોલિસિટર જનરલે રાધે શ્યામ એન્ડ અનર વિરુદ્ધ છબી નાથ અને અન્યો, (૨૦૧૫) ૫ એસસીસી ૪૨૩ અને રામ કિશન ફૌજી વિરુદ્ધ હરિયાણા રાજ્ય અને અન્યો, (૨૦૧૭) ૫ એસસીસી ૫૩૩ પર આધાર રાખ્યો છે.

પ્રતિવાદીઓનું પ્રતિનિધિત્વ કરતી વિદ્વાન વકીલ, મિસ સોનલ દલીલ કરશે કે આ દરખાસ્ત અંગે કોઈ ઝઘડો નથી કે જ્યારે સિવિલ કોર્ટ દ્વારા રિટ કાર્યવાહીમાં પસાર કરાયેલા આદેશને પડકારવામાં આવે છે, ત્યારે તેને ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૭ હેઠળ કાર્યવાહી તરીકે ગણવી જોઈએ અને તેથી, કોઈ લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ખોટી રહેશે નહીં.પરંતુ જાહેર પરિસર (અનધિકૃત કબજો કરનારાઓની હકાલપટ્ટી) અધિનિયમ, ૧૯૭૧ હેઠળના કેસમાં, એસ્ટેટ અધિકારીને અદાલત તરીકે ગણી શકાય નહીં અને આગળ અપીલ મંચ અધિનિયમની કલમ ૯ હેઠળ અપીલ અધિકારી તરીકે અપીલનો નિર્ણય કરશે અને નુસલી નેવિલ વાડિયા વિરુદ્ધ ન્યૂ ઇન્ડિયા એસ્યોરન્સ કંપની લિમિટેડ, ૨૦૧૦ (૨) Mh.L.J.૯૭૮ માં બોમ્બે હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા આપવામાં આવેલા નિર્ણય અનુસાર, જેણે એન. પી. બેરી વિરુદ્ધ દિલ્લી પરિવહન નિગમ અને એ. એન. આર. માં દિલ્લી હાઈકોર્ટના ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે. ૧૫ (૧૯૭૯) ડી. એલ. ટી. ૧૦૮ (પેરા ૧૯), તે સિવિલ કોર્ટ નથી અને તેથી, ઉપરોક્ત અપીલ મંચ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશને ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ અને ૨૨૭ હેઠળ

પડકારવામાં આવી શકે છે અને તે ઘટનામાં, ઇન્ટ્રા-કોર્ટ અપીલ જાળવવા યોગ્ય રહેશે.

વધુ સુનાવણી માટે ૨૧/૦૯/૨૦૧૭ પર ચાલી બનાવો.”

વિશેષ રજા અરજીના પ્રવેશ પરની સુનાવણી ૨૧/૦૯/૨૦૧૭ પર ચાલુ રહી જ્યારે કોર્ટે નીચેનો આદેશ પસાર કર્યો:

“રજા આપવામાં આવી છે.

શ્રી રણજીત કુમાર, અપીલકર્તાના વરિષ્ઠ વકીલ અને પ્રતિવાદીઓ માટે મિસ સોનલ.

સુનાવણી દરમિયાન શ્રી રણજીત કુમારે, અપીલકર્તા વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે બોમ્બેની ઉચ્ચ ન્યાયાલય સમક્ષ પ્રતિવાદીઓના કહેવા પર લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ યોગ્ય નથી.પ્રતિવાદીઓ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ મિસ સોનલે, તેનાથી વિપરીત, દલીલ કરી છે કે અપીલ જાળવી શકાય તેવી હતી.

જેમ કે અમે હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેંચ સમક્ષ લેટર્સ પેટન્ટ અપીલની જાળવણીને લગતી બાબતની લાંબી સુનાવણી કરી છે, તેથી ચુકાદો આપવો યોગ્ય છે.

ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને ચુકાદો અનામત રાખવામાં આવ્યો છે.

પક્ષોના વિદ્વાન વકીલે ૦૩/૧૦/૨૦૧૭ દ્વારા લેખિત રજૂઆતો રજૂ કરવી પડશે.”

૩. આ ચુકાદા દ્વારા, અમે પ્રારંભિક મુદ્દાનો જવાબ આપીશું કે શું બોમ્બેની હાઈકોર્ટ ઓફ જ્યુડિકેયર સમક્ષ લડતા પ્રતિવાદીઓ દ્વારા રિટ પિટિશન (ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ અને ૨૨૭ હેઠળ કથિત રીતે દાખલ કરાયેલ) માં પ્રસ્તુત વિદ્વાન સિંગલ જજના નિર્ણય સામે દાખલ કરાયેલ લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ, સિટી સિવિલ કોર્ટ, મુંબઈના વિવિધ સિવિલ અપીલ નંબર ૧૨૧/૨૦૧૧ તારીખ ૦૩/૦૪/૨૦૧૨ ના નિર્ણયની શુદ્ધતા અને માન્યતા પર સવાલ ઉઠાવતી હતી, જેને વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવ્યું હતું.

૪. હવે આપણે આ અપીલને જન્મ આપતી સંક્ષિપ્ત તથ્યાત્મક પૃષ્ઠભૂમિ પર જાહેરાત કરી શકીએ છીએ:૦૨/૦૫/૨૦૦૫ પર અથવા તેની આસપાસ,

અપીલકર્તાએ જાહેર પરિસર (અનધિકૃત કબજો કરનારાઓની હકાલપટ્ટી) અધિનિયમ, ૧૯૭૧ (ટૂંકમાં "અધિનિયમ") ની કલમ ૫ અને ૭ હેઠળ એસ્ટેટ અધિકારી સમક્ષ પ્રતિવાદીઓ સામે ખાલી કરાવવાનો કેસ નંબર ૨૧ અને ૨૧ A/૨૦૧૫ શરૂ કર્યો હતો, જેમાં પ્રતિવાદીઓને ત્રીજા માળે, ૪૯-૫૫, બોમ્બે સમાચાર માર્ગ, કિલ્લો, મુંબઈ ૪૦૦૦૨૩ પર લગભગ ૨૫૮ ચોરસ મીટરના લાઈસન્સવાળા પરિસરમાંથી બહાર કાઢવામાં આવ્યા હતા. ૩૮ ચોરસ ફૂટની બાલ્કની સહિત.કુટ., ૧૩૬૪/- રૂપિયાની ગુફસાનીની વસૂલાત અને સમારકામ અને જાળવણી ખર્ચની બાકી રકમની વસૂલાત. ખાલી કરાવવાની માંગ બે આધારો પર કરવામાં આવી હતી: (ક) પ્રતિવાદી નંબર ૧એ ગેરકાયદેસર અને અનધિકૃત રીતે લાઈસન્સ ધરાવતું પરિસર અથવા તેનો ભાગ ભાગીદારી પેઢી (પ્રતિવાદી નંબર ૨) અને ત્રણ કંપનીઓ (પ્રતિવાદી નંબર ૩ થી ૫) ને સોંપ્યો હતો અથવા સ્થાનાંતરિત કર્યો હતો; અને (બી) પ્રતિવાદી નંબર ૧ સમારકામ અને જાળવણી ખર્ચની બાકી રકમ ૧૩૬૪ રૂપિયા હતી.

૫. પ્રતિવાદી નંબર ૧ અને ૨એ તેમનો જવાબ દાખલ કર્યો હતો, જેમાં અન્ય બાબતોની સાથે જણાવ્યું હતું કે પ્રતિવાદી નંબર ૧ના દાદા શ્રી પી. ટી. શાહ ૧૯૩૭ પહેલા પરિસરના મૂળ ભાડૂત હતા. તે સમયે, જે ઇમારતમાં પરિસર સ્થિત છે તે અપીલકર્તાના પૂર્વવર્તીની માલિકીની હતી. પ્રતિવાદી નંબર ૧ અને ૨એ પરિસરમાં અધિકારોના હસ્તાંતરણને શોધી કાઢ્યું હતું અને ધ્યાન દોર્યું હતું કે

પ્રતિવાદી નંબર ૨ મૂળ ભાડૂતની પુત્રવધૂ, તેણીની પુત્રી (વર્તમાન પ્રતિવાદી નંબર ૧), શ્રી આર. સી. વખારિયા અને શ્રી કે. સી. વખારિયાની ભાગીદારી પેઢી હતી.એવું પણ ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું કે પ્રતિવાદી નંબર ૩ નો ક્યારેય સમાવેશ કરવામાં આવ્યો ન હતો અને તે ક્યારેય અસ્તિત્વમાં આવ્યો ન હતો.વધુમાં ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું કે પ્રતિવાદી નંબર ૪ અને ૫ એ ખાનગી મર્યાદિત કંપનીઓ હતી જે સંપૂર્ણપણે મૂળ ભાડૂતના પરિવારના સભ્યોની માલિકીની હતી, જેમાં ૧૦૦% શેરહોલ્ડિંગ અને તમામ ડિરેક્ટર્સ મૂળ ભાડૂતની પુત્રવધૂ અને તેના નજીકના પરિવારના સભ્યો હતા., મૂળ ભાડૂતની પુત્રવધૂ, તેણીની પુત્રી, તેણીના જમાઈ અને તેણીના પૌત્ર.પ્રતિવાદી નંબર ૨ થી ૫ ને પરિસર અથવા તેના કોઈપણ ભાગનું પેટા-ભાડું, સોંપણી અથવા સ્થાનાંતરણ નકારવામાં આવ્યું હતું.પ્રતિવાદી નંબર ૧ એ ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે તે પરિસરના કબજા, નિયંત્રણ અને કબજામાં હતી અને નિયમિતપણે અપીલકર્તાને દર મહિને ૮૯૫/- રૂપિયાનું ભાડું ચૂકવતી હતી.એવું પણ ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું કે પ્રતિવાદી નંબર ૧ કોઈ બાકી રકમમાં ન હતો.નુકસાનની ગણતરી ગંભીર રીતે વિવાદિત હતી.પ્રતિવાદી નંબર ૩ થી ૫ એસ્ટેટ અધિકારી સમક્ષ હાજર થયા ન હતા.અપીલકર્તા અને પ્રતિવાદી નંબર ૧ અને ૨ દ્વારા એસ્ટેટ અધિકારી સમક્ષ પુરાવા રજૂ કરવામાં આવ્યા હતા.

૬. તેના ૦૫/૦૨/૨૦૧૧ તારીખના આદેશ દ્વારા, એસ્ટેટ અધિકારીએ એવું

માન્યું હતું કે પ્રતિવાદી નંબર ૧ અપીલકર્તા દ્વારા આરોપ લગાવ્યા મુજબ સમારકામ અને જાળવણી ખર્ચની બાકી રકમમાં નથી.જો કે, તેણે એવું માન્યું હતું કે પ્રતિવાદી નંબર ૧ એ અનધિકૃત રીતે પ્રતિવાદી નંબર ૨ થી ૫ સુધી પરિસરને પેટા-ભાડાપટ્ટે આપ્યું હતું.એસ્ટેટ અધિકારીએ એવું પણ માન્યું હતું કે અપીલકર્તા પ્રતિવાદીઓ પાસેથી દર મહિને ₹૪૮,૧૪૨/- ના દરે ૦૧/૧૨/૨૦૦૪ થી વાર્ષિક ૯ ટકાના દરે સરળ વ્યાજ સાથે કબજો પુનઃસ્થાપિત થાય ત્યાં સુધી વળતર મેળવવા માટે હકદાર છે.

૭. પ્રતિવાદી નંબર ૧ અને ૨ એ એસ્ટેટ અધિકારીના ઉપરોક્ત આદેશને કાયદાની કલમ ૯ હેઠળ અપીલ અધિકારી સમક્ષ પડકાર્યો હતો, જે મુંબઈ ખાતે સિટી સિવિલ કોર્ટના મુખ્ય ન્યાયાધીશ તરીકે નિયુક્ત છે.અપીલકર્તાએ એસ્ટેટ અધિકારીના તારણને પડકાર્યો ન હતો કારણ કે તેણે એવું માન્યું હતું કે પ્રતિવાદી નંબર ૧ સમારકામ અને જાળવણી ખર્ચની બાકી રકમમાં નથી.આ તારણ અંતિમ બની ગયું છે.

૮. તેના ૦૩/૦૪/૨૦૧૨ ના આદેશ દ્વારા, અપીલ અધિકારીએ એવું માન્યું હતું કે (a) ભાગીદારી પેઢી (પ્રતિવાદી નંબર ૨) ને કોઈ સબલેટિંગ નહોતું, કારણ કે તે સ્થાપિત કરવામાં આવ્યું હતું કે તે મૂળ માલિકની પેઢી હતી અને (b) એવું બતાવવા માટે કંઈ નહોતું કે પ્રતિવાદી નંબર ૩ થી ૫ પણ મૂળ

માલિકના હતા કારણ કે તેમનું બંધારણ દર્શાવતો કોઈ દસ્તાવેજ રજૂ કરવામાં આવ્યો ન હતો અને તેથી, તે સબલેટિંગ સમાન હતો.અપીલ અધિકારીએ એસ્ટેટ અધિકારી દ્વારા બહાર કાઢવાના આદેશ અને વ્યાજ સાથે ગુકસાની માટેના આદેશને સમર્થન આપ્યું હતું.

૯. પ્રતિવાદી નંબર ૧ અને ૨ એ એસ્ટેટ અધિકારી અને અપીલ અધિકારીના ઉપરોક્ત આદેશોને બોમ્બે હાઈકોર્ટના વિદ્વાન સિંગલ જજ સમક્ષ રિટ પિટિશન નંબર ૪૩૩૭/૨૦૧૨ દ્વારા પડકાર્યો હતો.પ્રતિવાદી નંબર ૧ અને ૨ એ ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ અને ૨૨૭ હેઠળ પ્રમાણપત્રની રિટ અથવા પ્રમાણપત્રની પ્રકૃતિમાં રિટ અથવા અન્ય કોઈ યોગ્ય રિટ, આદેશ અથવા નિર્દેશ જારી કરવા અને અપીલ અધિકારી અને એસ્ટેટ અધિકારીના ચુકાદા અને આદેશોને રદ કરવાની વિનંતી કરી હતી.અપીલકર્તાએ અપીલ અધિકારીના તારણને પડકાર્યો ન હતો કારણ કે તેણે એવું માન્યું હતું કે પ્રતિવાદી નંબર ૧ દ્વારા ભાગીદારી પેઢી (પ્રતિવાદી નંબર ૨) ને કોઈ સબલેટિંગ કરવામાં આવ્યું ન હતું.આ તારણ અંતિમ બની ગયું છે.

૧૦. તેના તારીખના ૧૪/૦૮/૨૦૧૨ આદેશ દ્વારા, બોમ્બે હાઈકોર્ટના વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે પ્રતિવાદી નંબર ૧ અને ૨ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી ઉપરોક્ત રિટ પિટિશનને ફગાવી દીધી હતી અને જણાવ્યું હતું કે પ્રતિવાદી નંબર

૩ થી ૫ અલગ કાનૂની સંસ્થાઓ છે; નીચેના સત્તાવાળાઓએ સાથે સાથે એવું માન્યું હતું કે અપીલકર્તાએ તે વતી તેનો કેસ સ્થાપિત કર્યો હતો અને આ બાબતમાં અલગ ઢ્રષ્ટિકોણ લેવા માટે તેની સમક્ષ કોઈ સામગ્રી રજૂ કરવામાં આવી ન હતી.

૧૧. પ્રતિવાદી નંબર ૧ અને ૨ એ લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૧૮૧/૨૦૧૨ દ્વારા બોમ્બે હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેંચ સમક્ષ વિદ્વાન સિંગલ જજના ઉપરોક્ત આદેશને પડકાર્યો હતો.

૧૨. બોમ્બે હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેંચે તેના તારીખના ૧૨/૧૦/૨૦૧૨ ના આદેશ દ્વારા અપીલકર્તાના પ્રારંભિક વાંધાને નકારી કાઢ્યો હતો કે લેટર પેટન્ટ અપીલ વિદ્વાન સિંગલ જજના આદેશ સામે જાળવવા યોગ્ય નથી અને યોગ્યતા પર અપીલને પણ મંજૂરી આપી હતી જેમાં એવું દર્શાવવામાં આવ્યું હતું કે પ્રતિવાદી નંબર ૪ અને ૫ નો શેરહોલ્ડિંગ માલિક અને તેના નજીકના પરિવારના સભ્યોના છે અને પ્રતિવાદી નંબર ૪ અને ૫ ના તમામ ડિરેક્ટર્સ કબજોદારો અને નજીકના પરિવારના સભ્યો હતા, જે રેકૉર્ડ પર હતા, જે હકીકત અપીલ અધિકારી દ્વારા ધ્યાનમાં લેવામાં આવી નથી. ડિવિઝન બેંચે ચુકાદો આપ્યો હતો કે કોર્પોરેટ પડદો હટાવીને, તે જોઈ શકાય છે કે કંપનીઓ માલિકના અહંકારમાં ફેરફાર કરે છે અને કંપનીઓને કોઈ સબલેટિંગ નથી.

૧૩. લેટર્સ પેટન્ટ અપીલની જાળવણીક્ષમતાના પ્રશ્ન પર, હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે નીચેના શબ્દોમાં તેનો જવાબ આપ્યો:

“૧૩. સૌપ્રથમ આપણે આ લેટર્સ પેટન્ટ અપીલની જાળવણીને લગતી દલીલ સાથે વ્યવહાર કરીશું.પ્રતિવાદીઓના વિદ્વાન વકીલે વિનંતી કરી હતી કે જાહેર પરિસર અધિનિયમ હેઠળ કાર્યવાહીમાં પસાર કરાયેલા આદેશોને પડકારતી અગાઉની રિટ અરજીઓ ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા અને મેસિયર્સ પ્રકાશ સિક્ક્યોરિટીઝ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ વિરુદ્ધ એલ. આઈ. સી. ઓફ ઇન્ડિયા [૨૦૧૨ (૪) બોમના કેસમાં આ કોર્ટની ફુલ બેન્ચના નિર્ણય પછી સ્વીકારવામાં આવી રહી છે. C. R. ૧] તારીખ ૨૬/૦૪/૨૦૧૨, તેમને હવે સિંગલ જજ સમક્ષ મૂકવામાં આવી રહ્યા છે.તેમણે દલીલ કરી હતી કે જો આવી અરજીઓમાં વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશોમાંથી અપીલને ધ્યાનમાં લેવામાં આવે, તો સિંગલ જજ દ્વારા આવી અરજીઓની સુનાવણી માટે નિયમોમાં સુધારો કરવાનો હેતુ ઝડપથી નિકાલ માટે ખોવાઈ જશે.બીજી તરફ અપીલકર્તાઓ માટેના વિદ્વાન વકીલે અમારું ધ્યાન અરજીના મેમો અને વિદ્વાન સિંગલ જજના વિવાદિત આદેશ તરફ દોર્યું છે જેમાં ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે કે અરજી દાખલ કરવામાં આવી છે અને ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ અને ૨૨૭ હેઠળ તેનું મનોરંજન કરવામાં આવ્યું હતું, અને દલીલ કરી હતી કે તેથી અપીલ જાળવી

શકાય તેવી છે.

૧૪. એ વાત સાચી છે કે જાહેર પરિસર અધિનિયમ હેઠળ પસાર કરાયેલા આદેશમાંથી ઉદ્ભવેલી અરજીઓ ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા સાંભળવામાં આવી રહી હતી. નુસ્લી નેવિલ વાડિયા વિરુદ્ધ ન્યૂ ઇન્ડિયા એસ્યોરન્સ કંપનીના કેસમાં આ અદાલતની ડિવિઝન બેન્ચના નિરીક્ષણને કારણે આ કરવામાં આવી રહ્યું હતું. લિમિટેડ અને અન્ય [૨૦૧૦ (૪) બોમ. સી. આર. ૮૦૭]. જો કે ૧૫/૧૧/૨૦૧૧ ના આદેશ દ્વારા, આ અદાલતની અન્ય એક ખંડપીઠે નુસ્લી નેવિલ વાડિયા (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં કરવામાં આવેલા નિરીક્ષણની શુદ્ધતા અંગે શંકા વ્યક્ત કરી હતી અને જાહેર પરિસર અધિનિયમ હેઠળ પસાર કરાયેલા આદેશોમાંથી ઉદ્ભવેલી અરજીઓની સુનાવણી ડિવિઝન બેન્ચ અથવા સિંગલ જજ દ્વારા વિચારણા માટે પૂર્ણ બેન્ચને કરવી જોઈએ કે કેમ તે મુદ્દો મોકલ્યો હતો. પ્રકાશ સિક્યોરિટીઝ [૨૦૧૨ (૪) બોમના કેસમાં પૂર્ણ બેન્ચ. સી. આર. ૧] (ઉપરોક્ત) એ શોધી કાઢ્યું હતું કે બોમ્બે હાઈકોર્ટ અપીલેટ સાઈડ રૂલ્સ ૧૯૬૦ના પ્રકરણ XVII ના નિયમ ૧૮ની કલમ ૩ કોઈપણ કાયદા હેઠળ કોઈપણ અર્ધ-ન્યાયિક સત્તાધિકારી દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશોનો સમાવેશ કરવા માટે પૂરતી વ્યાપક હતી, પછી ભલે તે સમજૂતી નિયમ ૧૮ની કલમ ૧, ૨, ૪થી ૪૩માં આવરી લેવામાં ન આવે. પૂર્ણ ખંડપીઠે શોધી કાઢ્યું હતું કે જાહેર પરિસર અધિનિયમ હેઠળ ન્યાયિક સત્તા દ્વારા પસાર કરાયેલ આદેશ પણ

નિયમ ૧૮ (૩) દ્વારા આવરી લેવામાં આવ્યો છે જેથી સૂચવવામાં આવે કે આવા આદેશોને પડકારતી ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ અને ૨૨૭ હેઠળની અરજીઓની સુનાવણી અને નિર્ણય સિંગલ જજ દ્વારા કરવામાં આવે છે.તે મુજબ પૂર્ણ ખંડપીઠે તેના ૨૬/૦૪/૨૦૧૨ ના ચુકાદા દ્વારા સંદર્ભનો નિકાલ કર્યો હતો.પૂર્ણ ખંડપીઠે ચુકાદો આપ્યો હતો કે અપીલ બાજુના નિયમો જેમ તેઓ ઊભા છે તેમ, એવી જોગવાઈ કરે છે કે જાહેર પરિસર અધિનિયમ હેઠળ પસાર કરાયેલા આદેશોને પડકારતી અરજીઓ વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા સાંભળવી જરૂરી છે અને તેથી નુસ્લી નેવિલ વાડિયા (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં કરવામાં આવેલા અવલોકનો સાચા ન હતા.જાહેર પરિસર અધિનિયમ હેઠળ પસાર કરાયેલા આદેશોને લગતી અરજીઓ ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા ધ્યાનમાં લેવામાં આવી રહી હતી જ્યારે નિયમોમાં જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે તેમને સિંગલ જજ દ્વારા ધ્યાનમાં લેવા જોઈએ.તેથી જાહેર પરિસર હેઠળ પસાર કરાયેલા આદેશોથી ઉદ્ભવેલી અરજીઓને ડિવિઝન બેન્ચમાંથી દૂર કરવા અને તેમને સિંગલ જજ સમક્ષ મૂકવાનો કોઈ સભાન નિર્ણય લેવામાં આવ્યો ન હતો.હકીકતમાં કુલ બેન્ચે શોધી કાઢ્યું હતું કે ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા આ અરજીઓ પર ખોટી રીતે વિચાર કરવામાં આવી રહ્યો છે.

૧૫. પૂર્ણ પીઠના ચુકાદામાં એવા કોઈ સંકેત નથી કે જાહેર પરિસર અધિનિયમ હેઠળની કાર્યવાહીમાં એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશોમાંથી

ઉદભવેલી લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ જાળવવા યોગ્ય રહેશે નહીં.જો લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ્સ અન્યથા જાળવવા યોગ્ય હોય, તો કુલ બેન્યના ચુકાદા જાહેર પરિસર અધિનિયમ હેઠળ પસાર કરાયેલા આદેશોને પડકારતી અરજીઓના સંદર્ભમાં તે અધિકારને છીનવી લેતા નથી. તેથી આ આધાર પર અપીલની જાળવણીક્ષમતા પર વિદ્વાન વકીલ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી દલીલ સ્વીકારી શકાતી નથી.જાળવણીક્ષમતા અન્ય કોઈ આધાર પર લડવામાં આવી ન હતી.વર્તમાન કેસમાં, અરજદારે ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ અને ૨૨૭ બંનેનો ઉપયોગ કર્યો છે.વિદ્વાન ન્યાયાધીશે વિવાદિત આદેશમાં ઉપરોક્ત લેખોનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો છે.વધુમાં, પ્રતિવાદી કોર્પોરેશન પોતે જાહેર કોર્પોરેશન હોવાને કારણે આ અદાલતના રિટ અધિકારક્ષેત્ર માટે જવાબદાર છે.તેથી પ્રતિવાદીના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા પ્રારંભિક વાંધામાં કોઈ તથ્ય નથી કે અપીલ જાળવવા યોગ્ય નથી અને તે બાબતની ગુણવત્તાને જોયા વિના શ્રેશોલ્ડ પર બરતરફ થવી જોઈએ.”

૧૪. અપીલકર્તા દ્વારા કરવામાં આવેલી આ અપીલ ડિવિઝન બેન્યે માત્ર લેટર્સ પેટન્ટ અપીલની જાળવણીક્ષમતા પર જ નહીં પરંતુ ગુણદોષ પર પણ વ્યક્ત કરેલા અભિપ્રાય પર ભાર મૂકે છે, જેમાં ડિવિઝન બેન્યે એસ્ટેટ અધિકારી દ્વારા નોંધાયેલા તથ્યોના તારણને ઉલટાવી દીધું હતું અને સિટી સિવિલ કોર્ટ, અપીલ અધિકારી અને વિદ્વાન સિંગલ જજ બંને દ્વારા સમર્થન આપ્યું હતું, જ્યારે

પ્રતિવાદીઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી રિટ અરજીને નકારી કાઢી હતી.જો કે, હાલમાં દલીલ લેટર્સ પેટન્ટ અપીલની જાળવણીક્ષમતા વિશેના પ્રારંભિક મુદ્દા સુધી મર્યાદિત છે અને જો અપીલકર્તાની તે દલીલ સ્વીકારવાની હોય, તો અમારે અપીલમાં ઉઠાવવામાં આવેલી અન્ય બાબતની તપાસ કરવાની જરૂર રહેશે નહીં.તેના બદલે, હરીફ પ્રતિવાદીઓને તે વતી વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશના ચુકાદા પર સવાલ ઉઠાવવા માટે ઉતારી દેવા પડશે અને જો હરીફ પ્રતિવાદીઓ દ્વારા આવા યોગ્ય ઉપાયનો આશરો લેવામાં આવે, તો જ તે કાર્યવાહીમાં તેનું વિશ્લેષણ કરવું જરૂરી બનશે.

૧૫. અપીલકર્તાના જણાવ્યા અનુસાર, ૧૯૭૧ના કાયદાની કલમ ૯ની સમાન કાયદાની અન્ય જોગવાઈઓ સાથે આંતરક્રિયા, જેમ કે કલમ ૩,૮ અને ૧૦, તે સ્પષ્ટ કરે છે કે અપીલ અધિકારી, એટલે કે સિટી સિવિલ કોર્ટના ન્યાયાધીશ દ્વારા કાયદાની કલમ ૯ હેઠળ અપીલમાં લાગુ કરાયેલ અધિકારક્ષેત્ર, સિવિલ કોર્ટ તરીકેની તેમની ક્ષમતામાં છે, વ્યક્તિ તરીકે નહીં.જો એમ હોય તો, ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૭ હેઠળનો ઉપાય વર્તમાન કેસની હકીકતની સ્થિતિમાં જ મેળવી શકાય છે, નહીં કે કલમ ૨૨૬ હેઠળ, પ્રમાણપત્રની રિટ જારી કરવા માટે.વર્તમાન કેસમાં, જોકે લડતા પ્રતિવાદીઓ દ્વારા દાખલ કરાયેલી રિટ પિટિશનને ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ અને ૨૨૭ હેઠળ એક તરીકે લેબલ કરવામાં આવી હતી, પરંતુ વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશના

પડકાર, તર્ક અને પ્રકૃતિના સ્વરૂપને ધ્યાનમાં રાખીને તેને ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૭ હેઠળ જ ચલાવી શકાય છે, નહીં કે કલમ ૨૨૬ હેઠળ અથવા ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૭ સાથે વાંચવામાં આવેલી કલમ ૨૨૬ હેઠળ.પરિણામે, ડિવિઝન બેન્ચે તે જ હાઈકોર્ટના વિદ્વાન સિંગલ જજના નિર્ણય સામે લેટર્સ પેટન્ટ અપીલને ધ્યાનમાં લેવામાં સ્પષ્ટ ભૂલ કરી હતી.૧૯૭૧ના કાયદાની કલમ ૮માં ઉદ્દેખિત જિલ્લા ન્યાયાધીશ/ન્યાયિક અધિકારી વ્યક્તિ તરીકે નિયુક્તિની સત્તાનો ઉપયોગ કરતા નથી તેવી દલીલને સમર્થન આપવા માટે, એલ. આર. વિરુદ્ધ એમ. પી. એન્ડ એન. આર. દ્વારા ઠાકુર દાસ (મૃત) કેસમાં આ અદાલતના ખુલાસા પર અને મુકરી ગોપાલન વિરુદ્ધ ચેપ્પિલટ પુથનપુરાયિલ અબુબકર, ઠાકુર જુગલ કિશોર સિંહા વિરુદ્ધ સીતામઢી સેન્ટ્રલ કોપ બેંક લિમિટેડ, સેન્ટ્રલ ટોકીઝ લિમિટેડ વિરુદ્ધ દ્વારકા પ્રસાદ, બ્રજનંદન સિંહા વિરુદ્ધ જ્યોતિ નારાયણ, વિરેન્દ્ર કુમાર સત્યવાદીના કેસોમાં આધાર મૂકવામાં આવ્યો છે. વિરુદ્ધ પંજાબ રાજ્ય, મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય નાણાકીય નિગમ વિરુદ્ધ જેસી ડ્રગ્સ એન્ડ ફાર્માસ્યુટિકલ્સ (પી) લિમિટેડ અને એઝન્યૂ ડ્રમ્સ (પી) લિમિટેડ વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય નાણાકીય નિગમ.જિલ્લા ન્યાયાધીશ/અપીલ અધિકારીનો આદેશ ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૭ હેઠળ માત્ર અધિકારક્ષેત્ર માટે જ માન્ય રહેશે તેવી દલીલના સમર્થનમાં, રાધે શ્યામ અને અન્ય વિરુદ્ધ ચબ્બી નાથ અને અન્ય અને રામ ચંદર અગ્રવાલ અને અબ્ર વિરુદ્ધ ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય અને અબ્રના નિર્ણય પર આધાર રાખવામાં આવ્યો

છે. આ દલીલને રામ કિશન ફૌજી વિરુદ્ધ હરિયાણા રાજ્ય અને જોગેન્દ્રસિંહજી વિજયસિંહજી વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્યના કેસમાં સ્પષ્ટીકરણના આધારે વધુ વિસ્તૃત કરવામાં આવી છે, જેમાં કોર્ટે અવલોકન કર્યું હતું કે લેટર્સ પેટન્ટ અપીલની જાળવણીપાત્રતા રિટ પિટિશનમાં દલીલો, વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશની પ્રકૃતિ અને પાત્ર અને જારી કરાયેલા નિર્દેશોના પ્રકાર પર આધારિત હશે, જે બંધારણીય સંદર્ભમાં અધિકારક્ષેત્રના પરિપ્રેક્ષ્યમાં છે. અપીલકર્તાએ વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશના ચુકાદા તરફ અમારું ધ્યાન આકર્ષિત કર્યું જેમાં રિટ અરજદારો (હરીફ પ્રતિવાદીઓ) વતી કરવામાં આવેલી રજૂઆતો ફકરા ૯ થી ૧૧ અને ૧૫ માં અને અપીલકર્તાની ફકરા ૧૨ અને ૧૬ માં નોંધવામાં આવી છે, તેમજ ફકરા ૧૮ થી ૨૪ માં વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા નોંધાયેલા તારણો પણ. એવી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતા અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કલમ ૨૨૭ હેઠળ અધીક્ષણની સત્તાનો ઉપયોગ કરવા માટે સ્પષ્ટ રીતે વર્ણવી શકાય છે અને ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ રિટ જારી કરવાની અથવા પ્રમાણપત્રની પ્રકૃતિમાં સત્તાનો ઉપયોગ કરવા માટે નહીં. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે ડિવિઝન બેન્ચ સમક્ષ હરીફ પ્રતિવાદીઓ દ્વારા દાખલ કરાયેલી લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ, તેથી, જાળવવા યોગ્ય નથી.

૧૬. તેનાથી વિપરીત, પ્રતિવાદીઓ વિનંતી કરશે કે જિલ્લા ન્યાયાધીશ/અપીલ

અધિકારી ૧૯૭૧ના કાયદાની કલમ ૯ હેઠળ વ્યક્તિગત હોદ્દો તરીકે સત્તાનો ઉપયોગ કરે, સિવિલ કોર્ટ તરીકે નહીં.અમે થોડા સમય પછી જે નિર્ણયોની જાહેરાત કરીશું તેનો ઉલ્લેખ કરતા, પ્રતિવાદીઓ દલીલ કરે છે કે જ્યારે કોઈ વિશેષ કાયદો અપીલીય અધિકારીની રચના કરે છે અને જ્યાં તે પીઠાસીન ન્યાયાધીશને સંદર્ભિત કરે છે અને અદાલતને આવા અપીલીય અધિકારી તરીકે નહીં, તો એવું કહી શકાય કે ન્યાયાધીશને વ્યક્તિ નિયુક્ત તરીકે સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો છે.તે પણ સારી રીતે જાણીતું છે કે જ્યાં સત્તા એ કાયદાની રચના છે અને તેને સત્તાવાર હોદ્દો અથવા વર્ગમાંથી એક તરીકે સૂચવવામાં આવે છે અથવા ઓળખવામાં આવે છે, ત્યાં કાયદાની જોગવાઈઓ એ નક્કી કરવા માટે તપાસવી પડશે કે શું તેનો હેતુ તેને વ્યક્તિગત હોદ્દો તરીકે અલગ કરવાનો હતો કે કેમ, તેની સત્તાવાર હોદ્દો માત્ર તેનું વધુ વર્ણન છે.વિચારણા હેઠળના કાયદાને લગતી કાયદાકીય યોજના, કોઈ પણ રીતે, જરૂરી સૂચિતાર્થથી ઘણી ઓછી, સૂચવતી નથી કે તે અપીલના ચુકાદા માટે અદાલતની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરી શકે છે.જો કે, ઉપયોગ કરવાની સત્તાઓ અને અધિકારક્ષેત્રને વિશેષ કાયદા દ્વારા મર્યાદિત કરવામાં આવ્યા છે, જેના કારણે પણ તે એક વ્યક્તિ તરીકે નિયુક્ત થશે.વધુમાં, આ કાયદો કલમ ૧૦ ની શરતોમાં અપીલ અધિકારી દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશને અંતિમતા આપે છે, જે એ હકીકતનો સંકેત આપે છે કે અપીલ અધિકારી વ્યક્તિ તરીકે નિયુક્ત થાય છે, અદાલત તરીકે નહીં.૧૯૭૧ના કાયદાની જોગવાઈઓ એક સ્વ-સમાવિષ્ટ સંહિતા છે જે સિવિલ પ્રોસિજર કોડ

અથવા ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડ જેવા સામાન્ય કાયદાઓથી અલગ સત્તાઓ, અધિકારક્ષેત્ર અને પ્રક્રિયાને વર્ણવે છે.તે જ સમયે, કાયદા હેઠળ વ્યવહાર કરવા માટેની બાબતોના સંદર્ભમાં સામાન્ય અદાલતોના અધિકારક્ષેત્ર પર પ્રતિબંધ મૂકવામાં આવ્યો છે.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ૧૯૭૧ના કાયદાની ઐતિહાસિક પૃષ્ઠભૂમિને ધ્યાનમાં રાખીને, કાયદાની કલમ ૯માં ઉલ્લેખિત અપીલ અધિકારીને અદાલતની સત્તાઓ અને અધિકારક્ષેત્રના નિર્વહન તરીકે ગણવાની મંજૂરી નથી.કાયદાની કલમ ૯ માં ઉલ્લેખિત અપીલ અધિકારી માત્ર એક વ્યક્તિ તરીકે કામ કરે છે.આ દલીલને ટેકો આપવા માટે, ૧૯૭૧ના કાયદાની કલમ ૯નું અર્થઘટન કરીને અને સંબંધિત રાજ્ય જાહેર પરિસર અધિનિયમની સમાન જોગવાઈઓ, એટલે કે; તુસ્લી નેવિલ વાડિયા વિરુદ્ધ ન્યૂ ઇન્ડિયા એસ્યોરન્સ કંપની લિમિટેડ; પ્રકાશ સિક્યોરિટીઝ પ્રા. લિ., આ પ્રશ્ન સાથે વ્યવહાર કરતી ઉચ્ચ અદાલતોના નિર્ણયો પર નિર્ભરતા મૂકવામાં આવી છે. લિમિટેડ વિરુદ્ધ જીવન વીમા નિગમ.ભારત અને અબ્ર. એન. પી. બેરી વિરુદ્ધ દિલ્લી પરિવહન નિગમ; મૈસૂર રાજ્ય વિરુદ્ધ પી. શંકરનારાયણ રાવ; ગંગા રામ દોહરે વિરુદ્ધ યુપી રાજ્ય; અને સિજેરાલી મોહંમદાલી લોધિયા વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય માર્ગ પરિવહન નિગમ.

૧૭. ન્યાયિક અધિકારી હોવા છતાં અપીલ અધિકારીની નિમણૂકને પબ્લિક પ્રિમાઈસીસ એક્ટ સિવાયના કાયદા હેઠળ ક્યારે પર્સન ડેફિનેટા તરીકે ગણવામાં

આવે છે તે પ્રશ્ન સાથે વ્યવહાર કરતા ઉચ્ચ અદાલતોના અન્ય નિર્ણયો પર પણ રિલાયન્સ મૂકવામાં આવ્યું છે, જેમ કે, મેસીઅર્સ પિટમેનની શોર્ટહેન્ડ એકેડેમી વિરુદ્ધ મેસીઅર્સ બી લીલા રામ એન્ડ સન્સ; એમ અબ્દુલ વાહિદ સાહિબ વિરુદ્ધ દેવાંજી અબ્દુલ ખાદર સાહિબ; સી. એસ. બલરામ એયર અને અબ્ર. વિરુદ્ધ કૃષ્ણાન કુંચંડી; વાય મહાબળેશ્વરપ્પા વિરુદ્ધ એમ ગોપાલસામી મુદલિયાર; કેશવ રામચંદ્ર વિરુદ્ધ મ્યુનિસિપલ બરો, જલગાંવ અને અન્ય; જગમોહન સૂરજમલ મારવાડી વિરુદ્ધ વેંકટેશ ગોપાલ રાનાડે.; સોલાપુર નગરપાલિકા વિરુદ્ધ તુલજારામ કૃષ્ણાસા ચવ્હાણ; થવાસીકાની નાદર વિરુદ્ધ ચૂંટણી કમિશનર; બાથુલા કૃષ્ણ બ્રાહ્મણ અને અન્યો વિરુદ્ધ દારામ ચેન્ચી રેડ્ડી અને અન્યો.

૧૮. અમારું ધ્યાન એ ઢ્રષ્ટિકોણ સાથે અન્ય નિર્ણયો તરફ પણ દોરવામાં આવ્યું છે કે અપીલીય સત્તામંડળને જાહેર પરિસર અધિનિયમ અને અન્ય કાયદાઓની જોગવાઈઓ સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે એક અદાલત તરીકે ગણી શકાય નહીં, જેમ કે, જિંદા રામ વિરુદ્ધ યુ. ઓ. આઈ.; એમ. પાપા નાઈક વિરુદ્ધ કમિશનર સિટી મ્યુનિસિપલ કાઉન્સિલ; સુરિન્દ્ર મોહન વિરુદ્ધ ધરમ ચંદ અબ્રોલ; કિરોન ચંદ્ર બોઝ વિરુદ્ધ કાલિદાસ ચેટર્જી; પી. વેંકટ સોમારાજી અને અન્ય વિરુદ્ધ આચાર્ય મુન્સિફ અને અન્ય અને એસ. શ્રીનિવાસ રાવ વિરુદ્ધ એપી હાઈકોર્ટ. સેન્ટ્રલ ટોકીઝના કેસમાં આ અદાલતના નિર્ણયો તરફ પણ અમારું ધ્યાન

દોરવામાં આવ્યું છે.); રામ ચંદર અગ્રવાલ (સુપ્રા); કલેક્ટર, વારાણસી વિરુદ્ધ ગૌરી શંકર મિશ્રા અને અન્ય; ઠાકુર દાસ (સુપ્રા); હંસકુમાર કિશનચંદ વિરુદ્ધ ભારત સરકાર અને નરેશ શ્રીધર મિરાજકર વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય.

૧૯. ઉત્તરદાતાઓએ ઓસ્બોર્નના સંક્ષિપ્ત કાયદા શબ્દકોશ, ૨૦૦૫ની આવૃત્તિ અને પી. રામનાથ ઐયરના એડવાન્સ લો લેક્સિકન, ૫મી આવૃત્તિમાં આપવામાં આવેલી અભિવ્યક્તિ વ્યક્તિત્વની વ્યાખ્યા પર પણ આધાર રાખ્યો છે. પ્રતિવાદીઓના જણાવ્યા અનુસાર, તેથી, પ્રતિવાદીઓ માટે ઉપલબ્ધ અપીલ અધિકારીના નિર્ણય સામેનો ઉપાય માત્ર બંધારણની કલમ ૨૨૬ અને ૨૨૭ હેઠળ રિટ પિટિશન દ્વારા જ હતો અને હકીકતમાં, પ્રતિવાદીઓએ રિટ પિટિશન દાખલ કરીને તેનો ઉપયોગ કર્યો હતો, જે શરૂઆતમાં વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવ્યો હતો, જેમના નિર્ણયને તે જ હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેંચ સમક્ષ ઇન્ટ્રા-કોર્ટ લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ દ્વારા પડકારવામાં આવી શકે છે.

૨૦. અમે અપીલકર્તા વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન સોલિસિટર જનરલ શ્રી રણજીત કુમાર અને પ્રતિવાદીઓ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ મિસ સોનલને સાંભળ્યા છે.

૨૧. નિઃશંકપણે, ૧૯૭૧ના કાયદાની જોગવાઈઓના સંદર્ભમાં, વર્તમાન અપીલમાં ઉઠાવવામાં આવેલા પ્રશ્નને અત્યાર સુધી આ અદાલતનું ધ્યાન મળ્યું નથી.આ અદાલતના જે નિર્ણયોને બંને પક્ષો દ્વારા અમલમાં મુકવામાં આવ્યા હતા, જેમાં વ્યક્તિતાને નિયુક્ત કરવાના હેતુની તપાસ કરવાનો પ્રસંગ મળ્યો છે, તે કેન્દ્ર અને રાજ્યના અન્ય કાયદાઓની જોગવાઈઓના સંદર્ભમાં છે.જો કે, તે કેસોમાં ખુલાસો આપણી સામેના મુદ્દા પર અસર કરશે.તેમાં, તે કિસ્સાઓમાં સ્પષ્ટીકરણ અંતર્ગતનો સિદ્ધાંત ૧૯૭૧ના અધિનિયમ અને ખાસ કરીને કલમ ૮ની જોગવાઈઓના સંદર્ભમાં વિચારણા હેઠળના પ્રશ્નનો જવાબ આપવા માટે લાગુ કરી શકાય છે.તેથી અમે ૧૯૭૧ના કાયદાની કાયદાકીય યોજનાનું વિશ્લેષણ કરવા આગળ વધીએ તે પહેલાં આ અદાલતના નિર્ણયોની જાહેરાત કરવી યોગ્ય માનીએ છીએ.

૨૨. ત્રણ ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠે ઠાકુર દાસ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં, આ અદાલતે આવશ્યક ચીજવસ્તુ અધિનિયમ, ૧૯૫૫ની કલમ ૬સીના હેતુના સંદર્ભમાં બે દલીલોની તપાસ કરી હતી.પ્રથમ પ્રશ્ન એ હતો કે શું ઉપરોક્ત કાયદાની કલમ ૬એ હેઠળ લાઈસન્સિંગ ઓથોરિટી દ્વારા જમીના આદેશ સામે અપીલ સાંભળવા માટે ઉપરોક્ત જોગવાઈ હેઠળ રાજ્ય સરકાર દ્વારા રચાયેલ ન્યાયિક સત્તાધિકાર, ઉચ્ચ અદાલતને ગોંડા અને ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતાની કલમ ૪૩૮ સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૪૩૫ હેઠળ ઉચ્ચ અદાલતના

પુનરીક્ષણ અધિકારક્ષેત્ર માટે જવાબદાર નથી?આ દલીલ માટે આ અદાલતને વિચારણા કરવાની જરૂર હતી કે શું ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૬ સી હેઠળ નિયુક્ત ન્યાયિક સત્તાધિકારી આકસ્મિક સંજોગો હોવા છતાં, તે સત્ર ન્યાયાધીશ હશે કે કેમ.અહેવાલિત નિર્ણયના ફક્ત ૭ અને ૮ માં, આ અદાલતે આ રીતે નોંધ્યું:

“૭. જો સેશન્સ કોર્ટની અધ્યક્ષતા કરતા સેશન્સ જજ ન્યાયિક સત્તા છે, તો પ્રશ્ન છે:શું તે ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતાની કલમ ૪૩૫ અને ૪૩૯ ના હેતુઓ માટે ઉચ્ચ અદાલતને ગોણા ફોજદારી અદાલત હશે?સ્પેક્ટ્રમના એક છેડે રજૂઆત એ છે કે કલમ ૬-સી હેઠળ નિમણૂક કરાયેલ ન્યાયિક સત્તાધિકારી વ્યક્તિ નિયુક્ત હશે અને જો આકસ્મિક સંજોગોમાં નિમણૂક કરાયેલ ન્યાયિક સત્તાધિકારી સેશન્સ જજ હશે, તો કલમ ૬-સી હેઠળ અપીલની સુનાવણી કરતી વખતે તે ઉચ્ચ અદાલતને આધીન હલકી કક્ષાની ફોજદારી અદાલત નહીં હોય અને તેથી, ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા તેના આદેશ સામે કોઈ પુનરાવર્તન અરજી પર વિચાર કરી શકાતો નથી.રાજ્ય સરકારને અપીલીય મંચની નિમણૂક કરવાની સત્તા આપતી વખતે, સંસદે સ્પષ્ટ રીતે પોતાનો ઇરાદો વ્યક્ત કર્યો હતો કે આવી અપીલીય સત્તાધિકારી કોણ હોવી જોઈએ."સત્તા" ને લાયકાત ધરાવતી "ન્યાયિક" અભિવ્યક્તિ સ્પષ્ટપણે સૂચવે છે કે કલમ ૬-સી હેઠળ અપીલને ધ્યાનમાં લેવા અને સાંભળવા માટે એકલા તે સત્તાની નિમણૂક કરી શકાય છે, જેના પર

રાજ્યની ન્યાયિક સત્તા આપવામાં આવી હતી."રાજ્યની ન્યાયિક સત્તા" અભિવ્યક્તિને કાર્યકારી સત્તાના વિરોધાભાસમાં સમજવી પડશે.બંધારણના ઘડવૈયાઓએ સ્પષ્ટપણે અદાલતોને રાજ્યની ન્યાયિક શક્તિનો ભંડાર બનાવવાની કલ્પના કરી હતી.કલમ ૬-સી હેઠળ અપીલ સત્તાધિકારી ન્યાયિક સત્તાધિકારી હોવી જોઈએ."ન્યાયિક સત્તા" અભિવ્યક્તિનો ઉપયોગ કરીને સ્પષ્ટપણે સૂચવવામાં આવ્યું હતું કે અપીલીય સત્તાધિકારી એવી અગાઉથી અસ્તિત્વ ધરાવતી સત્તા હોવી જોઈએ જે રાજ્યની ન્યાયિક શક્તિનો ઉપયોગ કરી રહી હતી.જો વ્યક્તિ પદનામ તરીકે અન્ય કોઈ સત્તામંડળની રચના કરવાની હોય તો ચોક્કસ વિશેષણ "ન્યાયિક" દ્વારા "સત્તા" શબ્દને લાયક ઠેરવવાનો કોઈ હેતુ ન હતો.રાજ્યની ન્યાયિક શક્તિનો ઉપયોગ કરતી ન્યાયિક સત્તા એ ઉચ્ચ અને નીચલી અદાલતનો પોતાનો પદાનુક્રમ ધરાવતી સત્તા છે, જે પ્રક્રિયાનો કાયદો છે, જે મુજબ તે ન્યાયિક રીતે કામ કરતી તેના દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતા અધિકારક્ષેત્રની પ્રકૃતિના આધારે તેની સમક્ષ આવતી બાબતોનો નિકાલ કરશે.સંક્ષિપ્ત અભિવ્યક્તિ "ન્યાયિક સત્તા" નો ઉપયોગ કરતી વખતે કાયદાકીય હેતુ સ્પષ્ટપણે પ્રગટ થાય છે કે રાજ્યની ન્યાયિક સત્તાઓનો ઉપયોગ કરતી અને ન્યાયિક કાર્યો કરતી અગાઉથી અસ્તિત્વમાં રહેલી કેટલીક સત્તાઓમાંથી, કલમ ૬-સી દ્વારા કલ્પના કરાયેલ અપીલ કાર્યો કરવા માટે સક્ષમ હોય તેવી એક વ્યક્તિની નિમણૂક કરી શકાય છે. કોની નિમણૂક થઈ શકે છે તે દર્શાવતું એક આંતરિક સૂચન છે.અપીલની વિભાવનામાં, વ્યાપકપણે કહીએ તો, પદાનુક્રમ

અને અપીલ સત્તાધિકારી તે સત્તાધિકારી કરતાં વધારે હશે કે જેમના આદેશ સામે અપીલ કરી શકાય છે.અહીં અપીલીય સત્તામંડળ જિલ્લાના સર્વોચ્ચ મહેસૂલ અધિકારી કલેક્ટરના આદેશ સામે અપીલ કરશે.સેશન્સ જજ જિલ્લામાં સર્વોચ્ચ ન્યાયિક અધિકારી છે અને આ પરિસ્થિતિ અપીલીય સત્તામંડળ નક્કી કરવા માટે સામગ્રી પૂરી પાડશે.આ સંબંધમાં કાયદાકીય ઇતિહાસ "ન્યાયિક સત્તા" અભિવ્યક્તિનો ઉપયોગ કરીને વિધાનસભાનો હેતુ શું છે તેના પર થોડો પ્રકાશ પાડી શકે છે.ડિક્શન્સ ઓફ ઇન્ડિયા રૂલ્સ, ૧૯૬૨ એ અમુક સત્તામંડળોને અમુક સંજોગોમાં આવશ્યક ચીજવસ્તુઓ જમ કરવાની સત્તા આપી હતી.જમી સામે રાજ્ય સરકારને અપીલ કરવામાં આવી હતી, જેનો આદેશ અંતિમ બનાવવામાં આવ્યો હતો.સુધારા અધિનિયમ ૨૫/૧૯૬૬ દ્વારા અધિનિયમમાં કલમ ૬-A થી ૬-D રજૂ કરવામાં આવી હતી. આનાથી એક બાબતમાં મૂળભૂત પરિવર્તન આવ્યું, એટલે કે, જમીનો આદેશ સ્વરૂપમાં દંડનીય હોવાથી, જે વ્યક્તિ પર દંડ લાદવામાં આવે છે તેને ન્યાયિક અધિકારીનો સંપર્ક કરવાની તક આપવામાં આવે છે.એક્ઝિક્યુટિવ ઓફિસરની અગાઉની અપીલ અન્ય એક્ઝિક્યુટિવ ફોરમમાં હશે.આ ફેરફાર ન્યાયિક સત્તાને અપીલ છે.તેથી, આ અભિવ્યક્તિ સ્પષ્ટપણે પૂર્વ-અસ્તિત્વ ધરાવતી ન્યાયિક સત્તાને કલમ ૬-સી હેઠળ અપીલીય સત્તામંડળ તરીકે નિયુક્ત કરવાની કલ્પના કરે છે. જ્યારે કલમ ૬-સીમાં સમાવિષ્ટ જોગવાઈની તપાસ આદેશમાં જ કરવામાં આવેલી અન્ય જોગવાઈની પૃષ્ઠભૂમિમાં કરવામાં આવે છે ત્યારે તે વધુ સ્પષ્ટ રીતે સ્પષ્ટ થઈ જશે કે

અગાઉથી અસ્તિત્વમાં રહેલા ન્યાયિક સત્તામંડળને કલમ ૬-સી હેઠળ અપીલીય સત્તામંડળ તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવશે. સંબંધિત લાઈસન્સિંગ હુકમનું ઉદ્ધંધન કરવામાં આવ્યું હોવાના આરોપ પર આવશ્યક ચીજવસ્તુઓની જમી પર ત્રણ દંડ થશે:(૧) લાઈસન્સ રદ કરવું; (૨) જામીનગીરીની જમી; અને (૩) કલમ ૭ હેઠળ શરૂ કરી શકાય તેવી કોઈપણ કાર્યવાહી ઉપરાંત જમ કરાચેલી આવશ્યક ચીજવસ્તુઓની જમી.પ્રથમ બે દંડના સંદર્ભમાં રાજ્ય સરકારને અપીલ કરવામાં આવે છે, પરંતુ ત્રીજા દંડના સંદર્ભમાં કલમ ૬-સી લાગુ કરવામાં આવે તે પહેલાં રાજ્ય સરકારને અપીલ કરવામાં આવે છે, પરંતુ અપીલ મંચ પ્રદાન કરવામાં એક અલગ વિચલન કરવામાં આવે છે, જે વર્ણન માટે લાયક હોવું જોઈએ અને ન્યાયિક સત્તાની કસોટીને સંતોષવી જોઈએ.તેથી, જ્યારે સત્ર ન્યાયાધીશની ન્યાયિક સત્તામંડળ તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવી ત્યારે એવું ન કહી શકાય કે તેઓ વ્યક્તિગત રીતે નિયુક્ત હતા અને અદાલત તરીકે કામ કરતા ન હતા.”

“૮. ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતા, ૧૮૮૮ની કલમ ૭ અને ૯માં રાજ્યને વિવિધ સત્ર વિભાગોમાં વહેંચવાની અને આવા દરેક વિભાગ માટે સત્ર અદાલતની સ્થાપના કરવાની કલ્પના કરવામાં આવી છે અને તે અદાલતની અધ્યક્ષતા માટે ન્યાયાધીશની નિમણૂક કરવાની પણ જોગવાઈ કરવામાં આવી છે.સેશન્સ જજ સેશન્સ જજ તરીકેનો તેમનો હોદ્દો મેળવે છે કારણ કે તેઓ સેશન્સ કોર્ટની

અધ્યક્ષતા કરે છે અને આ રીતે તેઓ સત્તા ભોગવે છે અને સંહિતા દ્વારા આપવામાં આવેલા કાર્યોનું નિર્વહન કરે છે.તેથી, જો કલમ ૬૨ની હેઠળ નિમણૂક કરાયેલ ન્યાયિક સત્તાધિકારી સત્ર ન્યાયાધીશ હોય તો પણ તેનો અર્થ ફક્ત સત્ર અદાલતની અધ્યક્ષતા કરનાર અને તે અદાલતના કાર્યોનું નિર્વહન કરનાર ન્યાયાધીશ હશે.જો સેશન્સ જજ દ્વારા સેશન્સ કોર્ટની અધ્યક્ષતા કરતા ન્યાયાધીશનો અર્થ થાય છે અને તે નિયુક્ત અપીલ અધિકારી છે, તો નિષ્કર્ષ અનિવાર્ય છે કે તે વ્યક્તિ નિયુક્ત ન હતો, જે અભિવ્યક્તિને વર્ગના સભ્ય તરીકે અથવા ચોક્કસ પાત્રને ભરવા તરીકે ઓળખાતી વ્યક્તિના વિરોધમાં એક વ્યક્તિ તરીકે દર્શાવવામાં અથવા વર્ણવવામાં આવે છે. (સેન્ટ્રલ ટોકીઝ લિમિટેડ વિરુદ્ધ દ્વારકા પ્રસાદ અને રામચંદ્ર વિરુદ્ધ ચુપી રાજ્ય)”

(સંદર્ભ પૂરો પાડવામાં આવ્યો છે)

કોર્ટે આવશ્યક ચીજવસ્તુ અધિનિયમની કલમ ૬૨માં ઉપયોગમાં લેવાતી "ન્યાયિક સત્તા" અભિવ્યક્તિના નિર્માણ પર ઉચ્ચ અદાલતો વચ્ચેના અભિપ્રાયના વિભાજનને પણ ધ્યાનમાં લીધું હતું. ફક્ત ૯ થી ૧૧ માં, આ અદાલતે નીચેના શબ્દોમાં તેનો જવાબ આપ્યો:

“૯. અમારું ધ્યાન કલમ ૬-સીમાં ઉપયોગમાં લેવાતી "ન્યાયિક સત્તા"

અભિવ્યક્તિના નિર્માણ પર ઉચ્ચ અદાલતો વચ્ચેના અભિપ્રાયના વિભાજન તરફ દોરવામાં આવ્યું હતું. મૈસૂર રાજ્ય વિરુદ્ધ પાંડુરંગ પી. નાઈક કેસમાં, મૈસૂર હાઈકોર્ટનો અભિપ્રાય હતો કે કાયદાની કલમ ૬-સી દ્વારા આપવામાં આવેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને રાજ્ય સરકાર દ્વારા ન્યાયિક સત્તા તરીકે જિલ્લા અને સત્ર ન્યાયાધીશની નિમણૂક કરવામાં આવી હોવા છતાં તે કલમ ૪૩૫ના અર્થમાં હલકી કક્ષાની ફોજદારી અદાલત નહીં હોય. ગુજરાત હાઈકોર્ટ વિરુદ્ધ સી. એમ. શાહમાં પણ આવો જ મત વ્યક્ત કરવામાં આવ્યો હતો. જાહેરનામા દ્વારા રચાયેલી અપીલ સત્તામંડળનું ચોક્કસ સ્પષ્ટીકરણ ચુકાદા પરથી મેળવી શકાયું ન હતું, પરંતુ એવું લાગે છે કે અપીલની સુનાવણી વધારાના સત્ર ન્યાયાધીશ દ્વારા કરવામાં આવી હતી, જે સૂચવે છે કે જો જિલ્લા અને સત્ર ન્યાયાધીશની "ન્યાયિક સત્તા" તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવી હોય તો પણ તે અભિવ્યક્તિ વધારાના સત્ર ન્યાયાધીશને પણ સમજશે અથવા સત્ર ન્યાયાધીશ તેમની સમક્ષ પડતર એવી અપીલને વધારાના સત્ર ન્યાયાધીશને ટ્રાન્સફર કરી શકે છે, જે સૂચવે છે કે તેઓ નિયુક્ત વ્યક્તિ ન હતા. ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતાની કેટલીક કલમોનો ઉલ્લેખ કર્યા પછી એવું માનવામાં આવ્યું છે કે કલમ ૬-સી હેઠળ અપીલની સુનાવણી કરતા વધારાના સત્ર ન્યાયાધીશ કલમ ૪૩૫ (૧) ના અર્થમાં હલકી કક્ષાની ફોજદારી અદાલત નથી. અમારું ધ્યાન મધ્ય પ્રદેશ રાજ્ય વિરુદ્ધ વસંત કુમાર તરફ પણ દોરવામાં આવ્યું હતું. આ ચુકાદા પર માત્ર એક ટૂંકી નોંધ ૧૯૭૨ જાનલપુર લો જર્નલ ૮૦ માં દેખાય છે પરંતુ તે સ્પષ્ટ રીતે સ્પષ્ટ કરે

છે કે ચર્ચા હેઠળના મુદ્દાને અદાલત દ્વારા હાથ ધરવામાં આવ્યો નથી.

૧૦. આની વિરુદ્ધ, આ જ પ્રશ્નની તપાસ આંધ્ર પ્રદેશ હાઈકોર્ટની કુલ બેન્ચ દ્વારા સરકારી વકીલ (એ. પી.) વિરુદ્ધ એલ. રામચ્યા કેસમાં કરવામાં આવી હતી.બે પ્રશ્નો કુલ બેન્ચને મોકલવામાં આવ્યા હતા.પહેલું હતું:શું જિલ્લા અને સત્ર ન્યાયાધીશ કે જેમને કલમ ૬૬ની હેઠળ અપીલની સુનાવણી માટે ન્યાયિક અધિકારી તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા છે, તેઓ વ્યક્તિગત હોદ્દો અથવા હલકી કક્ષાની ફોજદારી અદાલત છે, અને બીજું હતું:જો તે નીચલી ફોજદારી અદાલત હોય તો પણ, અપીલ અધિકારીના આદેશ સામે પુનરાવર્તન અરજી ઉચ્ચ અદાલતમાં હશે કે કેમ?પૂર્ણ ખંડપીઠે પ્રથમ પ્રશ્નનો જવાબ હકારાત્મક આપ્યો હતો.તેના તારણોનો સારાંશ આપતી વખતે, અદાલતે એવું માન્યું હતું કે જ્યારે અદાલતની અધ્યક્ષતા કરતા અધિકારી જેવા ન્યાયિક અધિકારીની કાર્યો કરવા, ન્યાય આપવા અને કાયદા અનુસાર નિર્ણય લેવા માટે નિમણૂક કરવામાં આવે છે અને તે સત્તા દ્વારા લેવામાં આવેલા નિર્ણયોની અંતિમતા અથવા અન્યથા વિશે કંઈ ઉદ્દેશ કરવામાં આવ્યો નથી, ત્યારે તે એક સંકેત છે કે સત્તાધિકારી અદાલત તરીકે કાર્ય કરે છે, જેમાં તે ઉદ્દેશ કરવો જરૂરી નથી કે તે અંતિમ છે કે નહીં કારણ કે અદાલત તરીકે અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવાની તમામ ઘટનાઓ આવશ્યકપણે અનુસરશે.અમે આ નિષ્કર્ષ સાથે વ્યાપક સંમત છીએ.

૧૧. તે મુજબ અમારો અભિપ્રાય છે કે રાજ્ય સરકાર કલમ ૬સી હેઠળ અપીલીય સત્તામંડળની નિમણૂક કરવા માટે અધિકૃત હોવા છતાં, વિધાનસભાએ સ્પષ્ટપણે સંકેત આપ્યો છે કે આવી અપીલીય સત્તા ન્યાયિક સત્તા હોવી જરૂરી છે.બંધારણ હેઠળ અદાલતો ન્યાયિક શક્તિનો ભંડાર હોવાથી અને અદાલતની અધ્યક્ષતા કરનાર અધિકારી અદાલતના નામકરણમાંથી તેમનો હોદ્દો મેળવે છે, ભલે નિમણૂક ન્યાયિક અધિકારીની હોદ્દો દ્વારા કરવામાં આવે તો પણ અપીલ સત્તામંડળે સૂચવ્યું છે કે તે અદાલત છે જેના પર તે સંબંધિત સંહિતા હેઠળ કાર્યો કરે છે અને અપીલ અને પુનરાવર્તનના હેતુઓ માટે અદાલતોના પદાનુક્રમમાં મૂકવામાં આવે છે.આ ઢ્રષ્ટિકોણથી જોવામાં આવે તો, સેશન્સ જજ, જાહેરનામા દ્વારા નિયુક્ત અને અપીલ અધિકારી હોવા છતાં, રાજ્ય સરકારે જે કર્યું તે સેશન્સ કોર્ટમાં અપીલ અધિકારીની રચના કરવાનું હતું, જેની અધ્યક્ષતા સેશન્સ જજ કરે છે.સેશન્સ કોર્ટની રચના ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડ હેઠળ કરવામાં આવી છે અને નિર્વિવાદપણે તે હાઈકોર્ટના સંબંધમાં હલકી કક્ષાની ક્રિમિનલ કોર્ટ છે.તેથી, કલમ ૬-સી દ્વારા આપવામાં આવેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને કરવામાં આવેલા આદેશ સામે પુનરીક્ષણ અરજી ઉચ્ચ અદાલતમાં રહેશે અને ઉચ્ચ અદાલત ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતા, ૧૮૮૮ ની કલમ ૪૩૫ અને ૪૩૯ હેઠળ પુનરીક્ષણ અરજીને ધ્યાનમાં લેવાનો હકદાર રહેશે જે સંબંધિત સમયે અમલમાં હતી અને આવી પુનરીક્ષણ અરજી સક્ષમ હશે.”

(સંદર્ભ પૂરો પાડવામાં આવ્યો છે)

૨૩. એ જ ચુકાદાના ફક્ત ૮માં, આ અદાલતે સ્પષ્ટ રીતે તારણ કાઢ્યું હતું કે 'સેશન્સ ૪૪' એટલે કે સેશન્સ કોર્ટની અધ્યક્ષતા કરતો ન્યાયાધીશ અને નિયુક્ત અપીલ અધિકારી હોવાને કારણે, તે નિષ્કર્ષ અનિવાર્ય છે કે તે વ્યક્તિ નિયુક્ત ન હતો, જે અભિવ્યક્તિને એક વ્યક્તિ તરીકે દર્શાવવામાં અથવા વર્ણવવામાં આવે છે, જે વર્ગના સભ્ય તરીકે અથવા ચોક્કસ પાત્રને ભરવા તરીકે નક્કી કરવામાં આવેલી વ્યક્તિના વિરોધમાં છે.આ અવલોકનો સેન્ટ્રલ ટોકીઝ લિમિટેડ (સુપ્રા) અને રામ ચંદર અગ્રવાલ (સુપ્રા) ના કેસમાં નિર્ણય પર આધારિત છે.

૨૪. અન્ય એક ઉપદેશાત્મક વર્ણન મુકરી ગોપાલન (ઉપરોક્ત) (બે ન્યાયાધીશો) માં છે.આ કેસમાં, અદાલતને કેરળ ઈમારતો (લીઝ અને ભાડું નિયંત્રણ) અધિનિયમ, ૧૯૬૫ની કલમ ૧૮ પર વિચાર કરવા માટે કહેવામાં આવ્યું હતું.તે જ કલ્પના કરે છે કે અપીલીય સત્તામંડળની સત્તા સરકાર દ્વારા આવા અધિકારીઓ અને આવા અધિકારીઓને આપી શકાય છે જે ગૌણ ન્યાયાધીશના હોદ્દાથી નીચે ન હોય.ફક્ત ૭ માં, આ અદાલતે સારી રીતે સ્થાપિત સ્થિતિને પુનરાવર્તિત કરી હતી કે જો કોઈ નામાંકિત વ્યક્તિ અથવા

સત્તાને સત્તાઓ આપવામાં આવે અને આવી સત્તાઓનો ઉપયોગ અન્ય કોઈ દ્વારા કરી શકાતો નથી, તો સત્તાને વ્યક્તિ તરીકે નિયુક્ત કરી શકાય છે.અહેવાલિત નિર્ણયના ફક્ત ૭ નો સંબંધિત અર્ક આ રીતે વાંચે છે:

“૭. અગાઉ નોંધ્યું છે તેમ અપીલીય સત્તામંડળ, એટલે કે જિલ્લા ન્યાયાધીશ, થાલાસેરીએ એવો મત વ્યક્ત કર્યો છે કે તેઓ એક નિયુક્ત વ્યક્તિ હોવાથી તેઓ તેમની સમક્ષ અપીલ દાખલ કરવામાં વિલંબને માફ કરવા માટે મર્યાદા અધિનિયમની કલમ ૫ નો આશરો લઈ શકતા નથી.જ્યાં સુધી અપીલ અધિકારીના આ તર્કનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી શ્રી નરીમન, પ્રતિવાદીના વિદ્વાન વકીલે વાજબી રીતે જણાવ્યું હતું કે તેઓ આ તર્કને સમર્થન આપતા નથી અને તે તેમનું કહેવું નથી કે ભાડું અધિનિયમની કલમ ૧૮ હેઠળ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરતી અપીલ અધિકારી એક વ્યક્તિ નિયુક્ત છે.અમારા મતે પ્રતિવાદી માટે વિદ્વાન સલાહકાર દ્વારા લેવામાં આવેલું વાજબી વલણ સંપૂર્ણપણે ન્યાયી છે.હવે તે સારી રીતે નક્કી થઈ ગયું છે કે જો કોઈ નામાંકિત વ્યક્તિ અથવા સત્તાને સત્તાઓ આપવામાં આવે અને આવી સત્તાઓનો ઉપયોગ અન્ય કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા કરી શકાતો નથી, તો સત્તાને વ્યક્તિ તરીકે નિયુક્ત કરી શકાય છે.અમે અગાઉ જે કાયદાની યોજનાનો ઉલ્લેખ કર્યો છે તે આવી અપીલીય સત્તામંડળને વ્યક્તિ પદનામ તરીકે વિરોધાભાસી બનાવે છે.તે સ્પષ્ટ છે કે કલમ ૧૮ (૧) હેઠળ રચાયેલી અપીલીય સત્તામંડળે પક્ષકારો વચ્ચે ન્યાયિક રીતે નિર્ણય લેવો

પડશે અને તેના આદેશના પુનરાવર્તનને આધિન, પક્ષકારો વચ્ચે નિર્ણય અંતિમ રહેશે.જે વિસ્તાર પર ઉપરોક્ત કાયદો લંબાવવામાં આવ્યો છે તેના પર અધિકારક્ષેત્ર ધરાવતા જિલ્લાના જિલ્લા ન્યાયાધીશ તરીકે હોદ્દો આપીને આવી સત્તાની રચના કરવામાં આવે છે.તે સ્પષ્ટ બને છે કે સંબંધિત જિલ્લા ન્યાયાધીશ નિવૃત્ત થઈ શકે છે અથવા તેમની બદલી થઈ શકે છે અથવા અન્યથા જિલ્લા ન્યાયાધીશનો હોદ્દો સંભાળવાનું બંધ કરી શકે છે, તેમ છતાં તેમના અનુગામી તેમના પુરોગામી દ્વારા છોડી દેવાયેલા તબક્કાથી કાર્યવાહીનો દોર ઉપાડી શકે છે અને કલમ ૧૮ હેઠળ અપીલ અધિકારી તરીકે કામ કરી શકે છે.જો જિલ્લા ન્યાયાધીશની રચના વ્યક્તિ નિયુક્ત અપીલીય અધિકારી તરીકે કરવામાં આવી હોય અથવા વર્તમાન કેસમાં ધાર્યા મુજબ અપીલીય અધિકારી તરીકે નામાંકિત વ્યક્તિ તરીકે કરવામાં આવી હોય, તો કાયદાની યોજના પર આપું પરિણામ અનુસરશે નહીં.આ સંબંધમાં, સેન્ટ્રલ ટોકીઝ લિમિટેડ વિરુદ્ધ દ્વારકા પ્રસાદના કેસમાં આ અદાલતના નિર્ણયનો ઉલ્લેખ કરવો ઉપયોગી છે.તે કેસમાં અદાલત વતી બોલતા ન્યાયમૂર્તિ હિદાયતુલ્લાએ વિચારણા કરવી પડી હતી કે શું ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતાની કલમ ૧૦ (૨) હેઠળ જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવા માટે સશક્ત વધારાના જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ એક વ્યક્તિ નિયુક્ત હતા કે કેમ.તેઓ એક નામાંકિત વ્યક્તિ હોવાની દલીલને ફગાવી દેતા વિદ્વાન ન્યાયાધીશે નીચેના સુસંગત અવલોકનો કર્યા હતા:

‘... પર્સન ડેક્રિમેન્ટ એ 'એવી વ્યક્તિ છે કે જેને વર્ગના સભ્ય તરીકે ઓળખાતી વ્યક્તિ અથવા કોઈ ચોક્કસ પાત્રને ભરવા તરીકેના વિરોધમાં, એક વ્યક્તિ તરીકે દર્શાવવામાં આવે છે અથવા વર્ણવવામાં આવે છે'.શ્વાબેના શબ્દોમાં કહીએ તો, પાર્થસારથી નાયડુ વિરુદ્ધ કોટેશ્વર રાવમાં સી. જે. એ 'વ્યક્તિઓને તેમની ખાનગી ક્ષમતામાં કામ કરવા માટે પસંદ કરવામાં આવે છે, ન્યાયાધીશો તરીકે તેમની ક્ષમતામાં નહીં'.આ જ વિચારણા જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ જેવા જાણીતા અધિકારીને પણ લાગુ પડે છે જેમના હોદ્દાના આધારે નામ આપવામાં આવ્યું હોય અને જેમની સત્તાઓનો ઉપયોગ વધારાના જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ પણ કરી શકે છે અને જેઓ બેદખલી અધિનિયમના હેતુઓ માટે પોતાની સમકક્ષ અન્ય અધિકારીઓની રચના કરી શકે છે. અલ્હાબાદ કેસમાં ન્યાયમૂર્તિ સપ્રુનો નિર્ણય, આદર સાથે, ખોટો હતો.’

વર્તમાન કેસની હકીકતો પર ઉપરોક્ત પરીક્ષણને લાગુ કરવાથી તે સ્પષ્ટ થાય છે કે ભાડા અધિનિયમની કલમ ૧૮ હેઠળ રચાયેલ અપીલ સત્તાવાળાઓ જિલ્લા ન્યાયાધીશો હોવાથી તેઓએ એક વર્ગની રચના કરી હતી અને તેમને વ્યક્તિ નિયુક્ત તરીકે ગણી શકાય નહીં.એ વાત સારી છે કે આ સંબંધમાં જોકડીમ ફર્નાન્ડીઝ વિરુદ્ધ અમીના કુન્હી ઉમ્મા કેસમાં હાઈકોર્ટના બહુમતી ચુકાદાએ પણ વિપરીત દ્રષ્ટિકોણ અપનાવ્યો હતો.પરંતુ આ મત અધિનિયમ હેઠળ અપીલીય સત્તામંડળની રચના અને તેને આપવામાં આવેલી સત્તાઓ અને તેના દ્વારા

આપવામાં આવેલા નિર્ણયો સંબંધિત વૈધાનિક યોજનાના પ્રકાશમાં પણ ચકાસણીમાં ટકી શકતો નથી.”

(સંદર્ભ પૂરો પાડવામાં આવ્યો છે)

આ નિર્ણયના ફક્ત ૮ અને ૧૩માં આપેલા સ્પષ્ટીકરણની જાહેરાત કરવી ઉપયોગી થઈ શકે છે, જે આ રીતે વાંચે છે:

“૮. એકવાર એવું માનવામાં આવે કે ભાડાના કાયદાની કલમ ૧૮ હેઠળ કાર્યરત અપીલીય સત્તાધિકારી વ્યક્તિ નિયુક્ત નથી, તે સ્પષ્ટ બને છે કે તે અદાલત તરીકે કાર્ય કરે છે.વર્તમાન કેસમાં જે વિસ્તારોમાં ભાડાના કાયદાની જોગવાઈઓ લંબાવવામાં આવી છે તેના પર અધિકારક્ષેત્ર ધરાવતા તમામ જિલ્લા ન્યાયાધીશોની અગાઉ નોંધાયેલા સરકારી જાહેરનામા દ્વારા કલમ ૧૮ હેઠળ અપીલ સત્તામંડળો તરીકે રચના કરવામાં આવી છે.આ જિલ્લા ન્યાયાધીશોને અપીલ અધિકારીઓની સત્તાઓ આપવામાં આવી છે.તેથી, તે સ્પષ્ટ બને છે કે મકાનમાલિક અને ભાડૂત વચ્ચેના વિવાદ પર ચુકાદો આપતી વખતે અને ભાડું નિયંત્રણ અદાલતનો આદેશ ન્યાયી છે કે નહીં તે પ્રશ્ન નક્કી કરતી વખતે આવા અપીલ અધિકારીઓ અદાલતો તરીકે કામ કરશે.સત્તા અદાલત તરીકે કામ કરી રહી છે કે નહીં તે નક્કી કરવા માટેની કસોટી આ અદાલતના શ્રેણીબદ્ધ નિર્ણયો

દ્વારા નક્કી કરવામાં આવી છે.અમે ઠાકુર જુગલ કિશોર સિંહા વિરુદ્ધ સીતામઢી સેન્ટ્રલ કોપ બેંક લિમિટેડના કિસ્સામાં તેમાંથી એકનો ઉલ્લેખ કરી શકીએ છીએ. તે કિસ્સામાં આ અદાલત એ પ્રશ્નથી ચિંતિત હતી કે શું બિહાર અને ઓરિસ્સા સહકારી મંડળી અધિનિયમ, ૧૯૩૫ની કલમ ૪૮ હેઠળ કાર્યરત સહકારી મંડળીઓના સહાયક નિબંધક અદાલતોની અવમાનના અધિનિયમ, ૧૯૫૨ના હેતુ માટે ઉચ્ચ અદાલતની ગૌણ અદાલત હતી.હકારાત્મકમાં પ્રશ્નનો જવાબ આપતી વખતે, આ અદાલતની ખંડપીઠે મિત્તર, જસ્ટિસ દ્વારા બોલતા બ્રજનંદન સિંહા વિરુદ્ધ જ્યોતિ નારાયણના કેસમાં મળેલા અવલોકનો પર અન્ય લોકો વચ્ચે વિશ્વાસ મૂક્યો હતો, જેમાં તે નીચે મુજબ અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું:-

‘તેથી, તે સ્પષ્ટ છે કે આ શબ્દના કડક અર્થમાં અદાલતની રચના કરવા માટે, એક આવશ્યક શરત એ છે કે અદાલત પાસે ન્યાયિક ટ્રિબ્યુનલના કેટલાક પાસાઓ ઉપરાંત, નિર્ણય અથવા નિર્ણાયક ચુકાદો આપવાની સત્તા હોવી જોઈએ, જેમાં અંતિમતા અને અધિકૃતતા હોય, જે ન્યાયિક ચુકાદાની આવશ્યક કસોટીઓ હોય.’

વિરીન્દર કુમાર સત્યવાદી વિરુદ્ધ પંજાબ રાજ્યના કેસમાં પણ રિલાયન્સને આ અદાલતના અન્ય એક નિર્ણય પર મૂકવામાં આવ્યું હતું.તેમાં પાનું ૧૦૧૮ પર

મળેલા નીચેના અવલોકનો સેવામાં દબાવવામાં આવ્યા હતા.

‘તે વ્યાપક રીતે કહી શકાય કે અર્ધ-ન્યાયિક ટ્રિબ્યુનલથી અદાલતને જે અલગ પાડે છે તે એ છે કે તેના પર ન્યાયિક રીતે વિવાદોનો નિર્ણય લેવાની ફરજ છે અને નિર્ણાયક ચુકાદામાં પક્ષકારોના અધિકારો જાહેર કરે છે.ન્યાયિક રીતે નિર્ણય લેવાનો સમાવેશ થાય છે કે પક્ષો તેમના દાવાના સમર્થનમાં સાંભળવાના અધિકારની બાબત તરીકે અને તેના પુરાવા તરીકે પુરાવા રજૂ કરવા માટે હકદાર છે.અને તે રજૂ કરેલા પુરાવાને ધ્યાનમાં રાખીને અને કાયદા અનુસાર આ બાબતનો નિર્ણય લેવાની સત્તાધિકારીની જવાબદારી પણ સૂચવે છે.તેથી જ્યારે કોઈ પ્રશ્ન ઊભો થાય છે કે શું કોઈ અધિનિયમ દ્વારા બનાવવામાં આવેલી સત્તા અર્ધ-ન્યાયિક ટ્રિબ્યુનલથી અલગ અદાલત છે, ત્યારે જે નિર્ણય લેવાનો હોય છે તે એ છે કે કાયદાની જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને તે અદાલતના તમામ લક્ષણો ધરાવે છે કે કેમ.’

જ્યારે કોઈ સત્તા અદાલત છે કે નહીં તે નક્કી કરવા માટે ઉપરોક્ત સારી રીતે પતાવટ કરાયેલ પરીક્ષણો ભાડા અધિનિયમની કલમ ૧૮ હેઠળ રચાયેલી અપીલ સત્તામંડળની સત્તાઓ અને કાર્યો પર લાગુ થાય છે, ત્યારે તે સ્પષ્ટ બને છે કે અદાલત જેવી સત્તામંડળની રચના કરવા માટે ઉપરોક્ત તમામ આવશ્યક જોડાણો હાજર હોવાનું જણાય છે.હકીકતમાં, શ્રી નરીમન, પ્રતિવાદીના વિદ્વાન

વકીલે પણ વાજબી રીતે જણાવ્યું હતું કે આ અપીલીય સત્તાવાળાઓ અદાલતો હશે અને વ્યક્તિ નિયુક્ત નહીં હોય.પરંતુ તેમની રજૂઆતમાં કારણ કે તેઓ સિવિલ પ્રોસિજર કોડ હેઠળ રચાયેલી અને કાર્યરત સિવિલ અદાલતો નથી, તેઓ મર્યાદા અધિનિયમની કલમ ૨૯ (૨) ની બહાર છે. તેથી, આપણા માટે મર્યાદા અધિનિયમની ઉપરોક્ત જોગવાઈ તરફ વળવું જરૂરી છે. તે નીચે પ્રમાણે વાંચે છે:

‘૨૯(૨).જ્યાં કોઈ વિશેષ અથવા સ્થાનિક કાયદો કોઈ દાવો, અપીલ અથવા અરજી માટે અનુસૂચિ દ્વારા નિર્ધારિત સમયગાળાથી અલગ મયા દાનો સમયગાળો નિર્ધારિત કરે છે, ત્યાં કલમ ૩ ની જોગવાઈઓ લાગુ થશે જાણે કે તે સમયગાળો અનુસૂચિ દ્વારા નિર્ધારિત સમયગાળો હોય અને કોઈ વિશેષ અથવા સ્થાનિક કાયદા દ્વારા કોઈ દાવો, અપીલ અથવા અરજી માટે નિર્ધારિત કોઈપણ મર્યાદાનો સમયગાળો નિર્ધારિત કરવાના હેતુ માટે, કલમ ૪ થી ૨૪ (સમાવિષ્ટ) માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓ માત્ર ત્યાં સુધી જ લાગુ થશે, અને જ્યાં સુધી તે આવા વિશેષ અથવા સ્થાનિક કાયદા દ્વારા સ્પષ્ટ રીતે બાકાત નથી.’

ઉપરોક્ત જોગવાઈ પર માત્ર એક નજર નાખવી એ દર્શાવે છે કે આપેલ કેસની હકીકતોને લાગુ કરવા માટે અને મર્યાદા અધિનિયમની કલમ ૪ થી ૨૪ ધરાવતી જોગવાઈઓની મશીનરીની આયાત કરવા માટે ઉપરોક્ત જોગવાઈનો ઉપયોગ

કરતા સત્તાધિકારી દ્વારા નીચેની બે જરૂરિયાતો પૂરી કરવી પડશે.

(i) કોઈપણ દાવો, અપીલ અથવા અરજીના સંબંધમાં કોઈપણ વિશેષ અથવા સ્થાનિક કાયદા હેઠળ મર્યાદાના સમયગાળા માટેની જોગવાઈ હોવી જોઈએ.

((૨) આવા વિશેષ અથવા સ્થાનિક કાયદા હેઠળ મર્યાદાના સમયગાળાની પ્રિસ્ક્રિપ્શન મર્યાદા અધિનિયમની અનુસૂચિ દ્વારા નિર્ધારિત સમયગાળાથી અલગ હોવી જોઈએ.

(સંદર્ભ પૂરો પાડવામાં આવ્યો છે)

“૧૩. આ પેટા-કલમ મુજબ, મર્યાદા અધિનિયમની કેટલીક કલમોમાં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓ વિશેષ કાયદા હેઠળનો સમયગાળો નક્કી કરવા માટે આપમેળે લાગુ કરવામાં આવી હતી, અને અન્ય કલમોમાં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓ માત્ર ત્યારે જ લાગુ થાય છે જ્યારે તેમને વિશેષ કાયદા દ્વારા સ્પષ્ટ રીતે બાકાત રાખવામાં ન આવે. અપીલ કરવા અને અરજીઓ કરવામાં વિલંબને માફ કરવાની અદાલતની સત્તાને લગતી જોગવાઈ (કલમ ૫) પછીની શ્રેણી હેઠળ આવી હતી. તેથી જો કલમ ૫ માં સમાવિષ્ટ વિલંબને માફ કરવાની શક્તિનો ઉપયોગ અપીલ સંસ્થા દ્વારા કરવો પડ્યો હોત તો તેને વિશેષ કાયદા દ્વારા પ્રદાન કરવો પડ્યો હતો. તેથી જ આપણને સંખ્યાબંધ વિશેષ કાયદાઓમાં એવી જોગવાઈ જોવા મળે છે કે મર્યાદા અધિનિયમની કલમ ૫માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈ વિશેષ

કાયદા હેઠળની કાર્યવાહીને લાગુ પડશે.વિશેષ કાયદા હેઠળ કાર્યવાહી હાથ ધરવાનો અધિકારક્ષેત્ર કેટલીકવાર સામાન્ય અદાલતોને આપવામાં આવે છે, અને કેટલીકવાર વિશેષ કાયદા હેઠળ રચાયેલી અલગ ટ્રિબ્યુનલ્સને આપવામાં આવે છે.જ્યારે વિશેષ કાયદો જોગવાઈ કરે છે કે કલમ ૫ માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈ તેના હેઠળની કાર્યવાહીને લાગુ પડશે, ત્યારે તે ખરેખર કલમ ૫ હેઠળ વિશેષ કાયદા હેઠળ ટ્રિબ્યુનલ્સને કોર્ટની શક્તિનું પ્રદાન છે—પછી ભલે તે ટ્રિબ્યુનલ અદાલતો હોય કે નહીં.જો વિશેષ કાયદા હેઠળની આ ટ્રિબ્યુનલો સામાન્ય અર્થમાં અદાલતો હોવી જોઈએ, તો વિશેષ કાયદા હેઠળ ઉદ્ભવતા પક્ષકારોના અધિકારોનો ચુકાદો આપવા માટે વિશેષ કાયદાએ અલગ ટ્રિબ્યુનલની રચના કરી હોય તેવા કિસ્સાઓમાં મર્યાદા અધિનિયમની કલમ ૫ માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈનું સ્પષ્ટ વિસ્તરણ અયોગ્ય બની જશે.તે વિધાનસભાનો ઈશાદો નથી.”

(સંદર્ભ પૂરો પાડવામાં આવ્યો છે)

૨૫. ફરીથી ત્રણ ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠે નક્કી કરેલા એઝન્યૂ ડ્રમ્સ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ (સુપ્રા) ના કેસમાં, આ અદાલતે એ પ્રશ્ન પર વિચાર કર્યો કે શું રાજ્ય નાણાકીય નિગમ અધિનિયમ, ૧૯૫૧ની કલમ ૩૨ (૯) હેઠળની અપીલ ઉચ્ચ અદાલત સમક્ષ જાળવવા યોગ્ય છે કે કેમ.ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૩૧ (૧) માં બોર્ડને ઔદ્યોગિક સંસ્થાની મર્યાદામાં જિલ્લા ન્યાયાધીશને અરજી

કરવાની જરૂર હતી જે તેના વ્યવસાયનો સંપૂર્ણ અથવા નોંધપાત્ર ભાગ અથવા નિર્દિષ્ટ એક અથવા વધુ રાહત માટે કામ કરી રહી હતી.આવી અરજી અન્ય બાબતોની સાથે ગીરવે મૂકેલી, ગીરવે મૂકેલી મિલકતના વેચાણ માટેના આદેશ માટે અથવા લોન અથવા એડવાન્સ માટે જામીન તરીકે અથવા બોર્ડની પરવાનગી સાથે ઔદ્યોગિક સંસ્થાના પરિસરમાંથી તેની મશીનરી અથવા પ્લાન્ટ અથવા ઉપકરણોને ટ્રાન્સફર કરવા અથવા દૂર કરવા માટે એડ-ઇન્ટરિમ માટે કરી શકાય છે, જ્યાં આવી હકાલપટ્ટીની આશંકા છે.આ અદાલત દ્વારા વિચારવામાં આવેલો પ્રશ્ન એ હતો કે શું સંબંધિત કાયદાની કલમ ૩૨ (૮) માં "સી. પી. સી. માં પૂરી પાડવામાં આવેલ રીતે" શબ્દોનો ઉપયોગ કરીને, વિધાનસભા અપીલ સાથે વ્યવહાર કરતી સંહિતામાં જોગવાઈઓનો સમાવેશ કરવાનો ઇરાદો ધરાવે છે.અદાલતે કાયદાની જોગવાઈઓનું વિશ્લેષણ કર્યા પછી નીચેના શબ્દોમાં તેનો જવાબ આપ્યો:

“૧૦. ખરેખર જે પ્રશ્ન ઊભો થાય છે તે એ છે કે શું કલમ ૩૨ (૮) માં "સી. પી. સી. માં પૂરી પાડવામાં આવેલ રીતે" શબ્દોનો ઉપયોગ કરીને વિધાનસભા અપીલ સાથે વ્યવહાર કરતી સંહિતામાં જોગવાઈઓનો સમાવેશ કરવાનો ઇરાદો ધરાવે છે.તેમાં કોઈ શંકા નથી કે સી. પી. સી. હેઠળ હુકમના અમલમાં વેચાણને અલગ રાખવાનો અથવા અલગ રાખવાનો ઇનકાર કરવાનો આદેશ આદેશ XLIII નિયમ ૧ (જે) હેઠળ અપીલપાત્ર છે.તે સમજવું મુશ્કેલ છે કે શા માટે સી. પી.

સી. હેઠળ પૂરી પાડવામાં આવેલી અપીલને "સી. પી. સી. માં પૂરી પાડવામાં આવેલી રીત" શબ્દોના દાયરામાં સામેલ ન કરીને ભાષાના અવકાશમાં ઘટાડો કરવો જોઈએ."રીત "એટલે પ્રક્રિયાની પદ્ધતિ અને અપીલ માટે જોગવાઈ કરવી એ પ્રક્રિયાની રીત પૂરી પાડવી છે.રાજ્ય નાણાકીય નિગમ મોટી રકમનું ધિરાણ આપે છે

૩૦. કલમ ૮ની પેટા-કલમ (૧) એ મુદ્દાના મુદ્દાનો જવાબ આપવા માટે ધ્યાનમાં રાખવાની મુખ્ય જોગવાઈ છે.તે એવું માને છે કે આ કાયદા હેઠળ પસાર કરાયેલા એસ્ટેટ અધિકારીના દરેક આદેશ સામે અપીલ અધિકારીને અપીલ કરવી પડશે.અપીલ અધિકારી કોણ હશે તે પણ આ જ જોગવાઈમાં સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું છે.તે જિલ્લાના જિલ્લા ન્યાયાધીશની આગાહી કરે છે કે જેમાં જાહેર પરિસર સ્થિત છે અથવા તે જિલ્લાના અન્ય ન્યાયિક અધિકારી કે જે તે હેતુ માટે નિયુક્ત જિલ્લા ન્યાયાધીશ તરીકે ૧૦ વર્ષથી ઓછા નથી.જોગવાઈનો પ્રથમ ભાગ સૂચવે છે કે અપીલ અપીલ અધિકારી પાસે હોવી જોઈએ, જો કે, તે તેનાથી અનુસરતું નથી કે અપીલ અધિકારી વ્યક્તિ નિયુક્ત છે.તેને જાળવી રાખવા માટે કંઈક વધુ જરૂરી છે.જો કોઈ વ્યક્તિને અપીલીય અધિકારી તરીકે નામથી નિયુક્ત કરવાનો કેસ હોત, તો સહવર્તી સંપૂર્ણપણે અલગ હોત.જો કે, જ્યારે અપીલ અધિકારી કાં તો જિલ્લાના જિલ્લા ન્યાયાધીશ હોય અથવા તે જિલ્લાના કોઈપણ અન્ય ન્યાયિક અધિકારી હોય, જે જરૂરી લાયકાત ધરાવે છે, જેમને જિલ્લા ન્યાયાધીશ દ્વારા

નિયુક્ત કરી શકાય છે, ત્યારે જિલ્લા ન્યાયાધીશ અથવા નિયુક્ત ન્યાયાધીશમાં અપીલ અધિકારીની સત્તાના આવા રોકાણનો પ્રશ્ન કોઈ પણ ધોરણ દ્વારા અથવા તે બાબત માટે વ્યક્તિ નિયુક્તિનો રંગ પ્રાપ્ત કરશે નહીં. પ્રથમ સ્થાને, કલમ ૮ની દ્રષ્ટિએ અપીલ અધિકારી દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતી સત્તા એ રાજ્યની ન્યાયિક સત્તા છે જે રાજ્યની કારોબારી સત્તાથી તદ્દન અલગ છે. બીજું, જિલ્લા ન્યાયાધીશ અથવા નિયુક્ત ન્યાયિક અધિકારી તેમના અધિકારક્ષેત્રમાં ન્યાયિક સત્તાનો ઉપયોગ કરે છે. ત્રીજું, જેમ કે આ કાયદો આગાહી કરે છે કે અપીલ અધિકારી જિલ્લા ન્યાયાધીશ અથવા ન્યાયિક અધિકારી હશે, તે રાજ્યની ન્યાયિક શક્તિનો ઉપયોગ કરતા અગાઉથી અસ્તિત્વમાં રહેલા અધિકારીની હકીકતનો સંકેત આપે છે. ચોથું, જિલ્લા ન્યાયાધીશ એ મહારાષ્ટ્ર સિવિલ કોર્ટ એક્ટ, ૧૮૬૮ની કલમ ૫નું સર્જન છે, જે સંબંધિત જિલ્લામાં એકથી વધુ ન્યાયાધીશોની બનેલી જિલ્લા અદાલતની અધ્યક્ષતા કરે છે. જિલ્લા અદાલત ૧૮૬૮ના કાયદાની અનુક્રમે કલમ ૭ અને ૮ના આધારે મૂળ અને અપીલ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરે છે અને તે કાયદાની કલમ ૭ મુજબ સી. પી. સી. ના અર્થમાં જિલ્લામાં મૂળ નાગરિક અધિકારક્ષેત્રની મુખ્ય અદાલત છે. ૧૮૬૮ના કાયદાની કલમ ૮ મુજબ, જિલ્લા અદાલત એ ગૌણ અદાલતો દ્વારા પસાર કરાયેલા તમામ હુકમો અને આદેશો સામે અપીલની અદાલત છે, જેમાંથી હાલમાં અમલમાં રહેલા કોઈપણ કાયદા હેઠળ અપીલ કરવામાં આવે છે. તે અધિનિયમની કલમ ૧૬ મુજબ, જિલ્લા ન્યાયાધીશ તેમના ગૌણ કોઈપણ વધારાના જિલ્લા ન્યાયાધીશો, કોઈપણ મૂળ

દાવાઓ અને નાગરિક પ્રકૃતિની કાર્યવાહી, વિશેષ કાયદાઓ અને પરચુરણ અરજીઓ હેઠળ અરજીઓ અથવા સંદર્ભોનો સંદર્ભ લઈ શકે છે. વધારાના જિલ્લા ન્યાયાધીશો પાસે આવા દાવાની સુનાવણી કરવાનો અને આવી અરજીઓ અથવા સંદર્ભોનો નિકાલ કરવાનો અધિકારક્ષેત્ર છે. તે અધિનિયમની કલમ ૧૭ એવી કલ્પના કરે છે કે વધારાના જિલ્લા ન્યાયાધીશને જિલ્લા ન્યાયાધીશ દ્વારા તેમને મોકલવામાં આવેલી અપીલની સુનાવણી કરવાનો અધિકારક્ષેત્ર હશે. તે કાયદાની કલમ ૧૯, જિલ્લા ન્યાયાધીશની સત્તાઓ સાથે વધારાના જિલ્લા ન્યાયાધીશો પર સત્તાનું રોકાણ કરવાની જોગવાઈ છે. જિલ્લા અદાલતના ન્યાયિક અધિકારીઓના પદાનુક્રમને ૧૮૬૯ના અધિનિયમમાંથી દૂર કરી શકાય છે. તેવી જ રીતે, બોમ્બે સિટી સિવિલ કોર્ટની રચના બોમ્બે સિટી સિવિલ કોર્ટ એક્ટ, ૧૯૪૮ની કલમ ૩ હેઠળ કરવામાં આવી છે, જેમાં ગ્રેટર બોમ્બેની અંદર ઉદ્ભવતા તમામ દાવાઓ અને નાગરિક પ્રકૃતિની અન્ય કાર્યવાહીઓ પ્રાપ્ત કરવા, તેનો પ્રયાસ કરવા અને નિકાલ કરવાનો અધિકારક્ષેત્ર છે, સિવાય કે તેમાં ઉલ્લેખિત ઉચ્ચ અદાલત અને સ્મોલ કોઝ કોર્ટ દ્વારા સંજ્ઞાનાત્મક દાવો અથવા કાર્યવાહી. આ અધિનિયમની કલમ ૭ એવી કલ્પના કરે છે કે જ્યારે સિટી સિવિલ કોર્ટમાં એકથી વધુ ન્યાયાધીશ હોય, ત્યારે દરેક ન્યાયાધીશ ઉપરોક્ત અધિનિયમ અથવા હાલમાં અમલમાં રહેલા અન્ય કોઈ કાયદા દ્વારા અદાલતને આપવામાં આવેલી તમામ અથવા કોઈપણ સત્તાનો ઉપયોગ કરી શકે છે. કલમ ૭ની કલમ (બી) જણાવે છે કે રાજ્ય સરકાર કોઈ પણ ન્યાયાધીશને મુખ્ય

ન્યાયાધીશ તરીકે અને અન્ય બે ન્યાયાધીશોને વધારાના મુખ્ય ન્યાયાધીશ તરીકે નિયુક્ત કરી શકે છે.મુખ્ય ન્યાયાધીશને અદાલતના કામકાજને તેના વિવિધ ન્યાયાધીશો વચ્ચે વહેંચવા માટે યોગ્ય લાગે તેવી વ્યવસ્થા કરવાની સત્તા આપવામાં આવી છે.બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, જિલ્લા ન્યાયાધીશ અથવા મુખ્ય ન્યાયાધીશ રાજ્યની ન્યાયિક શક્તિનો ઉપયોગ કરે છે અને તે ઉચ્ચ અને નીચલી અદાલતોની પોતાની પદાનુક્રમ ધરાવતી સત્તા છે, જે પ્રક્રિયાનો કાયદો છે, જે મુજબ તે ન્યાયિક રીતે કામ કરીને તેની પ્રકૃતિ અને અધિકારક્ષેત્રના આધારે તેની સમક્ષ આવતી બાબતોનો નિકાલ કરશે.જિલ્લા ન્યાયાધીશ અથવા સિટી સિવિલ કોર્ટનો મુખ્ય ન્યાયાધીશ અદાલતની અધ્યક્ષતા કરતો અધિકારી હોય છે અને તેનું વર્ણન કોર્ટના નામકરણ પરથી મેળવવામાં આવે છે.જો સિટી સિવિલ કોર્ટના જિલ્લા ન્યાયાધીશ/મુખ્ય ન્યાયાધીશ નિવૃત્ત થઈ શકે અથવા તેમની બદલી થઈ શકે, તો પણ તેમના ઉત્તરાધિકારી ૧૯૭૧ના કાયદાની કલમ ૯ હેઠળની કાર્યવાહીનો દોર તેમના પુરોગામી દ્વારા છોડી દેવાયેલા તબક્કેથી ઉપાડી શકે છે અને અપીલ અધિકારી તરીકે કામ કરી શકે છે.સિટી સિવિલ કોર્ટના જિલ્લા ન્યાયાધીશ/મુખ્ય ન્યાયાધીશ અને જરૂરી લાયકાત ધરાવતા આ અદાલતોના અન્ય ન્યાયિક અધિકારીઓ એક વર્ગની રચના કરે છે અને તેમને વ્યક્તિ તરીકે નિયુક્ત કરી શકાતા નથી.તેથી, અપીલ અધિકારીએ અદાલત તરીકે કામ કરવું પડે છે અને ૧૯૭૧ના કાયદાની કલમ ૧૦ની દ્રષ્ટિએ તેનો નિર્ણય અંતિમ હોય છે. કલમ ૯ હેઠળ અપીલ અધિકારીને સંબંધિત જિલ્લા

અદાલતના જિલ્લા ન્યાયાધીશ તરીકે અપીલ કરવા પાછળનો કાયદાકીય ઇરાદો કે જેમાં જાહેર પરિસર સ્થિત છે અથવા તે જિલ્લાના આવા અન્ય ન્યાયિક અધિકારી કે જેઓ તે હેતુ માટે જિલ્લા ન્યાયાધીશ દ્વારા નિયુક્ત કરવા માટે જરૂરી લાયકાત ધરાવે છે, તે એ હકીકતનો સંકેત છે કે અપીલ અધિકારી દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતી સત્તા તેમની વ્યક્તિ તરીકેની ક્ષમતામાં નથી પરંતુ અગાઉની અદાલતના ન્યાયિક અધિકારી તરીકે છે.૧૯૭૧ના કાયદાની ઐતિહાસિક પૃષ્ઠભૂમિથી ઉપરોક્ત વિશ્લેષણમાં કોઈ ફરક પડશે નહીં.

૩૧. ખરેખર, કલમ ૮માં વપરાયેલ અભિવ્યક્તિ "અપીલીય અધિકારી" છે અને "અપીલીય સત્તાધિકારી" નથી, જેનો ઉપયોગ આવશ્યક ચીજવસ્તુ અધિનિયમ, ૧૯૫૫ની કલમ ૬સીમાં કરવામાં આવ્યો છે, જેને ઠાકુર દાસ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યો છે.જો કે, તેનાથી ન તો કોઈ ફરક પડશે અને ન તો જિલ્લા ન્યાયાધીશ અથવા નિયુક્ત ન્યાયિક અધિકારીની સ્થિતિને નબળી પડશે જેથી તેમની નિમણૂકને વ્યક્તિ તરીકે ગણવામાં આવે.કલમ ૮ (૧) નો ભાર જિલ્લા ન્યાયાધીશ સમક્ષ એસ્ટેટ અધિકારીના આદેશ સામે અપીલના ઉપાયની જોગવાઈ કરવાનો છે, જે નિર્વિવાદપણે, અગાઉથી અસ્તિત્વમાં રહેલી સત્તા અને જિલ્લાની અંદર ન્યાયતંત્રના વડા છે, જે અપીલ દાખલ કરવામાં વિલંબને માફ કરવાની અને અપીલની પેન્ડન્સી દરમિયાન વચગાળાની રાહત આપવાની સત્તા સહિત રાજ્યની ન્યાયિક શક્તિનો

ઉપયોગ કરે છે.અપીલ અધિકારી તરીકે વર્ણવવામાં આવ્યા હોવા છતાં, જિલ્લા ન્યાયાધીશ, કલમ ૯ હેઠળ અપીલનો નિર્ણય લેવા માટે, દીવાની અદાલતની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરી શકે છે અને તેની અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે.

૩૨. નુસ્લી નેવિલ વાડિયા (ઉપરોક્ત) ના કિસ્સામાં ડિવિઝન બેન્ચને અનિવાર્યપણે તેની સમક્ષ ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલનો જવાબ આપવા માટે કહેવામાં આવ્યું હતું કે, બોમ્બે અપીલેટ સાઈડ રૂલ્સ, ૧૯૬૦ના પ્રકરણ XVII નિયમ ૧૮ને ધ્યાનમાં રાખીને, નિયમ ૧૮ની શરતોમાં અરજીની સુનાવણી તે અદાલતના વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા અથવા ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા થવી જોઈએ અને શું ડિવિઝન બેન્ચને ૧૯૭૧ના કાયદાથી ઉદ્ભવતા કાર્યવાહીમાં સિટી સિવિલ કોર્ટ/ડિસ્ટ્રિક્ટ કોર્ટના નિર્ણય સામે અપીલની સુનાવણી અને નિર્ણય લેવાનો કોઈ અધિકારક્ષેત્ર નથી. તેથી ડિવિઝન બેન્ચનું વિશ્લેષણ ઉપરોક્ત અરજીના સંદર્ભમાં હતું.ખરેખર, ડિવિઝન બેન્ચે એ પાસા તરફ પણ ધ્યાન દોર્યું હતું કે શું મુખ્ય ન્યાયાધીશ, સિટી સિવિલ કોર્ટ અદાલત તરીકે કામ કરી રહ્યા હતા કે વ્યક્તિ તરીકે નિયુક્ત હતા.તે માત્ર એન. પી. બેરી (સુપ્રા) અને શ્રી મહેશ એન. કોઠારી અને અન્યો વિરુદ્ધ ભારતીય જીવન વીમા નિગમના કેસમાં અને અન્ય એક રિટ પિટિશન નંબર ૬૮૪૬/૨૦૦૫ માં, ૦૫/૧૦/૨૦૦૬ પર નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો, જેમાં એવું માનવામાં આવ્યું છે કે વિધાનસભાએ જિલ્લા ન્યાયાધીશ અથવા સિટી સિવિલ કોર્ટના મુખ્ય ન્યાયાધીશને અપીલની

સુનાવણી કરવાની સત્તા આપી નથી, પરંતુ સત્તાને અપીલ અધિકારી તરીકે નિયુક્ત કરવાનું પસંદ કર્યું છે, જેમાં સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું છે કે સત્તા તેમની વ્યક્તિ તરીકેની ક્ષમતામાં આપવામાં આવી હતી.ડિવિઝન બેન્ચે ગંગાધર બાપુરાવ ગર્રે વિરુદ્ધ હુબલી મ્યુનિસિપાલિટીમાં બોમ્બે ડિસ્ટ્રિક્ટ મ્યુનિસિપાલિટી એક્ટની કલમ ૨૨ સાથે સંકળાયેલા નિર્ણયો, શોલાપુર મ્યુનિસિપાલિટી વિરુદ્ધ તુલજારામ કૃષ્ણસા ચવ્હાણ વિરુદ્ધ બોમ્બે સિટી મ્યુનિસિપાલિટીઝ એક્ટની જોગવાઈઓ સાથે સંકળાયેલા નિર્ણયો, કેશવ રામચંદ્ર (સુપ્રા), બોમ્બે મ્યુનિસિપલ એક્ટ અને જગમોહન સૂરજમલ મારવાડી (સુપ્રા) ની જોગવાઈઓની કલમ ૧૫ સાથે સંકળાયેલા નિર્ણયોને પણ સમર્થન આપ્યું છે અને જણાવ્યું છે કે જિલ્લા ન્યાયાધીશે વ્યક્તિગત હોદ્દો તરીકે પોતાની સત્તાનો ઉપયોગ કર્યો હતો.

૩૩. તેથી અમે નુસ્લી નેવિલ વાડિયાના કેસમાં (ઉપરોક્ત) જાહેર કરાયેલા નિર્ણયોમાંથી પસાર થઈશું.આપણે તે નિર્ણયોની તપાસ કરીએ તે પહેલાં, પ્રકાશ સિક્યોરિટીઝ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં બોમ્બે હાઇકોર્ટના કુલ બેન્ચના ચુકાદાની નોંધ લેવી યોગ્ય છે.પૂર્ણ પીઠને સંદર્ભિત પ્રશ્ન આ રીતે વાંચે છે:

“શું જાહેર પરિસર (અનધિકૃત કબજો કરનારાઓની હકાલપટ્ટી) અધિનિયમ,

૧૯૭૧ હેઠળ પસાર કરાયેલા આદેશને કારણે ઊભી થયેલી રિટ પિટિશન બોમ્બે હાઈકોર્ટ અપીલેટ સાઈડ રૂલ્સ, ૧૯૬૦ના પ્રકરણ XVII ના નિયમ ૧૮ (૩) અનુસાર આ અદાલતના વિદ્વાન સિંગલ જજ સમક્ષ મૂકવી જોઈએ કે પછી ડિવિઝન બેન્ચ સમક્ષ મૂકવી જોઈએ?”

પૂર્ણ ખંડપીઠે બોમ્બે હાઈકોર્ટ અપીલેટ સાઈડ રૂલ્સ, ૧૯૬૦ની યોજનાનું વિશ્લેષણ કર્યું હતું અને અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે ૧૯૭૧ના કાયદા હેઠળ અર્ધ ન્યાયિક સત્તા દ્વારા પસાર કરાયેલો આદેશ પણ નિયમ ૧૮ (૩) હેઠળ આવે છે અને આવા નિર્ણય સામે ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ અથવા ૨૨૭ હેઠળ રિટ પિટિશનની સુનાવણી અને નિર્ણય હાઈકોર્ટના વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા થવો જોઈએ.પરિચ્છેદ ૮ માં, આખરે, પૂર્ણ ખંડપીઠે આ રીતે અવલોકન કર્યું:

“૮. જાહેર પરિસર કાયદો, ૧૯૭૧ એ કલમ ૩૨૩-બી હેઠળ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને સંસદ દ્વારા કરવામાં આવેલો કાયદો નથી, તેથી એલ. ચંદ્ર કુમાર કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના ઉપરોક્ત નિર્દેશને લાગુ કરવાનો પ્રશ્ન ઊભો થઈ શકતો નથી.તેથી, અમે નુસ્લી નેવિલ વાડિયા કેસ (ઉપરોક્ત) માં ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા લેવામાં આવેલા દૃષ્ટિકોણ સાથે સહમત થવામાં અસમર્થ છીએ.તે સ્પષ્ટ છે કે બોમ્બે હાઈકોર્ટ અપીલેટ સાઈડ રૂલ્સ, ૧૯૬૦ ના નિયમ ૧૮ (૩) ની જોગવાઈઓ હેઠળ, જાહેર પરિસર અધિનિયમ, ૧૯૭૧ હેઠળ અપીલેટ

ઓથોરિટીના આદેશને પડકારતી બંધારણની કલમ ૨૨૬ અને/અથવા ૨૨૭ હેઠળની અરજીની સુનાવણી અને નિર્ણય આ અદાલતના વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા કરવો જરૂરી રહેશે.તેથી, જ્યાં સુધી નુસ્લી નેવિલ વાડિયા કેસમાં ડિવિઝન બેન્ચે એવો મત રાખ્યો છે કે જ્યારે બંધારણની કલમ ૩૨૩-બી (૨) ને સંદર્ભિત કોઈપણ વિષયને લગતા કાયદા હેઠળ ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા આદેશ પસાર કરવામાં આવે છે, ત્યારે આવા આદેશોને પડકારતી અરજીઓ ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા સાંભળવી જરૂરી રહેશે.એ સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે એલ. ચંદ્ર કુમાર કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા નિર્દેશો ત્યારે જ લાગુ થશે જ્યારે ટ્રિબ્યુનલની સ્થાપના કાયદા હેઠળ કરવામાં આવે જે ખાસ કરીને કલમ ૩૨૩-એ અથવા ૩૨૩-બી દ્વારા આપવામાં આવેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને યોગ્ય વિધાનસભા દ્વારા બનાવવામાં આવે છે. માત્ર એટલા માટે કે ભવિષ્યમાં અસ્તિત્વ ધરાવતો કાયદો બંધારણની કલમ ૩૨૩-બીની કલમ (૨) માં કોઈપણ પેટા-કલમને સંદર્ભિત વિષય સાથે વ્યવહાર કરે છે, આવા કાયદા પોતે બંધારણની કલમ ૩૨૩-બી હેઠળ કાયદો નથી બનતા.”

૩૪. નિઃશંકપણે, સંપૂર્ણ બેન્ચને આ મુદ્દાની તપાસ કરવા માટે "ન" કહેવામાં આવ્યું હતું કે શું અધિનિયમ, ૧૯૭૧ ની કલમ ૯ હેઠળ અપીલ અધિકારી સમક્ષ અપીલનો ઉપાય, વ્યક્તિ તરીકે અથવા સિવિલ કોર્ટ તરીકે તેમની ક્ષમતાનો ઉપયોગ કરતી સત્તાધિકારી સમક્ષ છે કે કેમ.

૩૫. હવે આપણે એન. પી. બેરી (ઉપરોક્ત) માં દિલ્હી હાઈકોર્ટના નિર્ણય તરફ વળી શકીએ છીએ, જેના પર બોમ્બે હાઈકોર્ટ દ્વારા ગુસ્તી નેવિલ વાડિયાના કેસમાં (ઉપરોક્ત) ભરોસો મૂકવામાં આવ્યો છે. દિલ્હી હાઈકોર્ટ દ્વારા ધ્યાનમાં લેવામાં આવેલો મુખ્ય મુદ્દો ૧૯૭૧ના અધિનિયમની કલમ ૯ હેઠળ અપીલ અધિકારી તરીકે કામ કરતા દિલ્હીના વધારાના જિલ્લા ન્યાયાધીશ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશના સંદર્ભમાં, વ્યક્તિ નિયુક્ત તરીકે કામ કરતા "ન્યાયાધીશ" અને "અદાલત" વચ્ચેના તફાવત વિશે હતો.

૩૬. અમે પુનરાવર્તન કરી શકીએ છીએ કે, વર્તમાન કેસમાં, અમે આ પ્રશ્ન સાથે સંબંધિત નથી કે શું એસ્ટેટ અધિકારી ૧૯૭૧ના અધિનિયમ હેઠળ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરતી વખતે અદાલત તરીકે કામ કરે છે કે કેમ, જે મુદ્દો દિલ્હી હાઈકોર્ટ દ્વારા પણ ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યો હતો. તેમાં એ પ્રશ્ન પર પણ ચર્ચા કરવામાં આવી હતી કે શું ૧૯૭૧ના કાયદાની કલમ ૯માં વ્યાખ્યાયિત કરાયેલ અપીલીય અધિકારી વ્યક્તિ તરીકે કામ કરે છે, અદાલત તરીકે નહીં. દિલ્હી ઉચ્ચ અદાલતે અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે અપીલ અધિકારી જિલ્લા ન્યાયાધીશ છે તે માત્ર હકીકત એ નક્કી કરવા માટે નિર્ણાયક નથી કે તેણે અદાલત તરીકે કામ કરવું પડશે. તે અવલોકન કરવા માટે આગળ વધ્યું કે જો તે વિધાનસભાનો ઇશાદો હોત, તો કલમ ૯ જિલ્લા ન્યાયાધીશની અદાલત અથવા કોઈપણ દરે, જિલ્લા ન્યાયાધીશને

અપીલ સાંભળવાની સત્તા આપી હોત.ખાસ કરીને ઠાકુર દાસ (સુપ્રા) અને મુકરી ગોપાલન (સુપ્રા) ના કેસમાં આપેલા સ્પષ્ટીકરણને ધ્યાનમાં રાખીને દિલ્હી હાઈકોર્ટ દ્વારા વ્યક્ત કરવામાં આવેલો આ મત અમારા મતે અસમર્થનીય છે.

૩૭. ખરેખર, દિલ્હી ઉચ્ચ ન્યાયાલય આ અદાલતના ઉપરોક્ત નિર્ણયોની નોંધ ન લઈ શક્યું હોત, જેમાં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે વ્યક્તિ પદનામ એ એવી વ્યક્તિ છે કે જેને વર્ગના સભ્ય તરીકે ઓળખાતી વ્યક્તિના વિરોધમાં એક વ્યક્તિ તરીકે દર્શાવવામાં આવે છે અથવા વર્ણવવામાં આવે છે, અથવા કોઈ ચોક્કસ પાત્રને ભરવા તરીકે.અમે એ હકીકતથી વાકેફ છીએ કે ઠાકુર દાસ (ઉપરોક્ત) માં નિર્ણય આવશ્યક ચીજવસ્તુ અધિનિયમની કલમ ૬૨ની ઉદ્દેશ્યના સંબંધમાં હતો અને મુકરી ગોપાલન (ઉપરોક્ત) માં નિર્ણય કેરળ ઇમારતો (લીઝ અને ભાડું નિયંત્રણ) અધિનિયમ, ૧૯૫૫ની કલમ ૧૮ના સંબંધમાં હતો.અગાઉ નોંધ્યું છે તેમ, આવશ્યક ચીજવસ્તુ અધિનિયમની કલમ ૬૨ સી સંબંધિત રાજ્ય સરકાર દ્વારા નિયુક્ત "ન્યાયિક સત્તા" નો ઉલ્લેખ કરે છે અને કેરળ ઇમારતો (ભાડાપટ્ટા અને ભાડું નિયંત્રણ) અધિનિયમની કલમ ૧૮ એવા અધિકારીઓ અને સત્તાવાળાઓનો ઉલ્લેખ કરે છે જેઓ અપીલ અધિકારીની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવા માટે ગૌણ ન્યાયાધીશના હોદ્દાથી નીચે ન હોય.જો કે, આ ઘોષણાઓ અંતર્ગતનો સિદ્ધાંત ૧૯૭૧ના કાયદામાં નિર્ધારિત તમામ જોગવાઈઓ પર લાગુ થશે. કારણ કે, તે આગાહી કરે છે કે અપીલ અધિકારી તે

જિલ્લાના જિલ્લા ન્યાયાધીશ હશે જેમાં પરિસર સ્થિત છે અથવા જિલ્લા ન્યાયાધીશ દ્વારા નિયુક્ત અન્ય ન્યાયિક અધિકારી હશે.

૩૮. ગુસ્લી નેવિલ વાડિયાના કેસમાં બોમ્બે હાઈકોર્ટ મોટાભાગે એન. પી. બેરીના કેસમાં દિલ્હી હાઈકોર્ટના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો હતો.અમે ઠાકુર દાસ (સુપ્રા) ના કેસમાં આ અદાલતની ત્રણ ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠે નક્કી કરેલા ઉક્તિથી બંધાયેલા છીએ, જેમાં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે "સત્તા" ને લાયક ઠેરવતી "ન્યાયિક" અભિવ્યક્તિ સ્પષ્ટપણે સૂચવે છે કે જે અપીલ પર રાજ્યની ન્યાયિક સત્તાઓ આપવામાં આવી હતી તેમાં હસ્તક્ષેપ કરવા અને સુનાવણી કરવા માટે માત્ર તે જ સત્તાની નિમણૂક કરી શકાય છે.ન્યાયિક સત્તામંડળના સંદર્ભ દ્વારા, તે એ હકીકતનો સંકેત આપે છે કે અપીલ સત્તા એવી અગાઉથી અસ્તિત્વ ધરાવતી સત્તા હોવી જોઈએ કે જે રાજ્યની ન્યાયિક સત્તાઓનો ઉપયોગ કરતી હતી અને જો કોઈ વ્યક્તિ તરીકે નિયુક્ત સત્તામંડળની રચના કરવાની હોય, તો ચોક્કસ વિશેષણ "ન્યાયિક" દ્વારા "સત્તા" શબ્દને લાયક ઠેરવવાનો કોઈ હેતુ ન હતો.સ્પષ્ટીકરણનો ભાર એ છે કે "ન્યાયિક સત્તા" જે રાજ્યની ન્યાયિક શક્તિનો ઉપયોગ કરતી અગાઉથી અસ્તિત્વ ધરાવતી સત્તા છે, જ્યારે કોઈ વ્યક્તિને એક વ્યક્તિ તરીકે દર્શાવવામાં આવે છે અથવા વર્ણવવામાં આવે છે, જ્યારે તે વર્ગના સભ્ય તરીકે નક્કી કરવામાં આવેલી વ્યક્તિ અથવા કોઈ ચોક્કસ પાત્રને ભરવાના કાયદાકીય ઉદ્દેશનો મજબૂત સંકેત

છે.મુકરી ગોપાલન (ઉપરોક્ત) માં પણ આ ઢ્રષ્ટિકોણનો પુનરોચ્યાર કરવામાં આવ્યો છે.

૩૯. નોંધપાત્ર રીતે, ૧૯૭૧ના કાયદામાં "અપીલ અધિકારી" શબ્દની વ્યાખ્યા કરવામાં આવી નથી, જે તે કાયદાની કલમ ૨ (૧) (બી) માં સમાવિષ્ટ "એસ્ટેટ અધિકારી" ની વ્યાખ્યાથી વિપરીત છે. ૧૯૭૧ના અધિનિયમની કલમ ૨ (૧) (એફ. એ.) માં શબ્દકોશ કલમમાં વ્યાખ્યાયિત કર્યા મુજબ, અપીલ અધિકારીને વૈધાનિક સત્તા તરીકે ગણી શકાય નહીં. ઠાકુર દાસ (ઉપરોક્ત) ના કિસ્સામાં, ફકરા ૯માં, ઉચ્ચ અદાલતોના અભિપ્રાયના વિભાજનનું વિશ્લેષણ કરતી વખતે, એવું નોંધવામાં આવ્યું છે કે "ન્યાયિક સત્તાધિકારી" શબ્દ અતિરિક્ત સત્ર ન્યાયાધીશને સમજશે અથવા સત્ર ન્યાયાધીશ તેમની સમક્ષ પડતર આવી અપીલને અતિરિક્ત સત્ર ન્યાયાધીશને સ્થાનાંતરિત કરી શકે છે, જે એ હકીકતનો સંકેત હતો કે તેઓ નિયુક્ત વ્યક્તિ ન હતા. ૧૯૭૧ના કાયદાની કલમ ૯ હેઠળ અપીલના સંદર્ભમાં પણ, સિટી સિવિલ કોર્ટના મુખ્ય ન્યાયાધીશ અથવા જિલ્લા ન્યાયાધીશ પોતે અપીલની સુનાવણી કરવા અથવા જરૂરી લાયકાત ધરાવતા તેમના અધિકારક્ષેત્રમાં અન્ય કોઈ ન્યાયિક અધિકારીને નિયુક્ત કરવા માટે સક્ષમ છે. સિટી સિવિલ કોર્ટ એક્ટની કલમ ૭ અને મહારાષ્ટ્ર સિવિલ કોર્ટ એક્ટની કલમ ૩,૫ અને ૭ની જાહેરાત કરવી ઉપયોગી થશે. જિલ્લા ન્યાયતંત્રની રચના કરતા કાયદાઓની જોગવાઈઓ સાથે વાંચી શકાય તેવી

કલમ ૯માં એવું સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું છે કે જિલ્લા ન્યાયતંત્રના વડા જિલ્લા ન્યાયાધીશ અથવા સિટી સિવિલ કોર્ટના મુખ્ય ન્યાયાધીશ હોય છે અને ૧૯૭૧ના કાયદાની કલમ ૯, જિલ્લા ન્યાયાધીશ અથવા સિટી સિવિલ કોર્ટના મુખ્ય ન્યાયાધીશને તેમના અધિકારક્ષેત્રમાં આવશ્યક લાયકાતો ધરાવતા અન્ય કોઈપણ ન્યાયિક અધિકારીને આવી અપીલ સાંભળવા માટે નિયુક્ત કરવાની સત્તા આપીને સ્પષ્ટ કરે છે. આ વ્યક્તિ તરીકે નિયુક્ત જિલ્લા ન્યાયાધીશની નિમણૂકથી સ્પષ્ટ રીતે અલગ છે. વધારાના જિલ્લા ન્યાયાધીશ અથવા આવશ્યક લાયકાત ધરાવતા ન્યાયિક અધિકારી, તેથી, ૧૯૭૧ના કાયદાની કલમ ૯ના અર્થમાં હલકી કક્ષાના અપીલ અધિકારી નથી. અમારા મતે, ૧૯૭૧ના કાયદાની કલમ ૯માં કાયદાકીય ઉદ્દેશને સ્પષ્ટ કરવા માટે પૂરતા સંકેતો છે કે અપીલ અધિકારી સમક્ષ અપીલનો ઉપાય કોઈ નિયુક્ત વ્યક્તિ સમક્ષ નહીં પરંતુ સંબંધિત જિલ્લામાં પહેલાથી અસ્તિત્વમાં રહેલી ન્યાયિક સત્તા સમક્ષ છે.

૪૦. દિલ્લી ઉચ્ચ અદાલતે એ પ્રશ્ન પર પણ વિચાર કર્યો કે શું અપીલ અધિકારી દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતી સત્તા તેની અદાલતની ક્ષમતામાં છે કે અન્યથા. મુદ્દાની સિવિલ પ્રોસિજર કોડ, ૧૩ મી આવૃત્તિ ખંડ I, પાનું ૫૦૦ પર આધાર રાખીને, એવું જોવા મળ્યું છે કે જ્યાં વિશેષ અધિકારક્ષેત્ર આપતા કાયદામાં વપરાયેલ શબ્દ "કોર્ટ" નહીં પરંતુ "જજ" છે, ત્યાં આ બાબતનો નિર્ણય તેમના દ્વારા અદાલત તરીકે કે તેમની વ્યક્તિગત ક્ષમતામાં લેવાનો છે કે કેમ તે શોધવા માટે

સમગ્ર કાયદાની તપાસ કરવાની છે.તેણે અવલોકન કર્યું હતું કે જ્યારે "કોર્ટ" શબ્દનો બિલકુલ ઉપયોગ થતો નથી, ત્યારે જિલ્લા ન્યાયાધીશ અથવા કાયદા હેઠળ કાર્યરત ગૌણ ન્યાયાધીશને અદાલત તરીકે ગણવામાં આવે છે, ત્યારે પણ જ્યારે કાયદો પોતે દર્શાવે છે કે તેણે અપીલ અધિકારી તરીકે અથવા અદાલત સિવાયના કોઈ હોદ્દા સાથે કામ કરવાનું છે, અને જ્યારે સી. પી. સી. ને ન્યાયાધીશ દ્વારા અનુસરવાની પ્રક્રિયા તરીકે લાગુ કરવામાં આવ્યું નથી અને જ્યારે ન્યાયાધીશ અદાલત તરીકે કામ કરવાના કોઈ સંકેત નથી.તે પછી તેણે અવલોકન કર્યું કે કોર્ટ સી. પી. સી. અથવા પંજાબ કોર્ટ એક્ટ હેઠળ કાયદાની રચના છે. અંતિમ વિશ્લેષણમાં, દિલ્લી ઉચ્ચ અદાલતે તારણ કાઢ્યું હતું કે અપીલ અધિકારીને અદાલત તરીકે ગણી શકાય નહીં અને તેથી, તેને વ્યક્તિ નિયુક્ત તરીકે ગણવા જોઈએ.

૪૧. હકીકત એ છે કે ૧૯૭૧ના કાયદામાં અપીલ અધિકારી દ્વારા અપનાવવાની અથવા અનુસરવાની પ્રક્રિયા વિશે કોઈ સ્પષ્ટ સંકેત નથી, તેથી તે અનુસરવામાં નહીં આવે કે જિલ્લા ન્યાયાધીશ અથવા નિયુક્ત ન્યાયિક અધિકારી જે કલમ ૯ હેઠળ અપીલની સુનાવણી કરે છે, તે અદાલત તરીકે નહીં પરંતુ એક વ્યક્તિ તરીકે કરે છે.પહેલેથી જ ઉદ્દેખિત કારણોને લીધે અમને એવું માનવા માટે કોઈ ખચકાટ નથી કે અપીલ અધિકારી સમક્ષ કલમ ૯ હેઠળ અપીલનો ઉપાય વ્યક્તિ તરીકે નહીં પરંતુ પહેલાથી અસ્તિત્વમાં રહેલા ન્યાયિક અધિકારી માટે છે.તે

કિસ્સામાં, અપીલની સુનાવણી માટેની પ્રક્રિયા ૧૯૭૧ના અધિનિયમ અને તે હેઠળ ઘડવામાં આવેલા નિયમો હેઠળની જોગવાઈઓ દ્વારા સંચાલિત થશે અને જેમાં મહારાષ્ટ્ર સિવિલ કોર્ટ અધિનિયમ અને સિટી સિવિલ કોર્ટ અધિનિયમ જેવા કાયદા હેઠળ ન્યાયિક સત્તાની રચના કરવામાં આવી છે. [મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય નાણાકીય નિગમ (ઉપરોક્ત) નો પરિચ્છેદ ૨૬ જુઓ, જે આ ચુકાદાના અગાઉના ભાગમાં પરિચ્છેદ ૨૬માં પુનઃઉત્પાદિત કરવામાં આવ્યો છે].આવી અગાઉથી અસ્તિત્વ ધરાવતી ન્યાયિક સત્તા, સૂચિત કાયદાઓ અંતર્ગતની પ્રક્રિયાને અનુસરવા માટે બંધાયેલી હશે અને તક આપવામાં નિષ્પક્ષતાના સિદ્ધાંતનું પાલન કરશે.દિલ્લી હાઈકોર્ટ દ્વારા જે તારણો પર પહોંચવામાં આવ્યું છે કે અપીલ અધિકારી વ્યક્તિ નિયુક્ત છે અને અદાલત નથી, તેને કાયદામાં સમર્થન આપી શકાતું નથી, તેથી ગુસ્લી નેવિલ વાડિયાના કેસ (ઉપરોક્ત) અને પ્રકાશ સિક્યોરિટીઝ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ (ઉપરોક્ત) માં બોમ્બે હાઈકોર્ટના નિર્ણયો, તે જ તર્ક માટે તે હદ સુધી ક્ષેત્રને પકડી શકતા નથી.

૪૨. મૈસૂર રાજ્ય વિરુદ્ધ પી. શંકરનારાયણ રાવ (સુપ્રા) ના કેસમાં વધુ એક નિર્ણય તરફ અમારું ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું.કર્ણાટક હાઈકોર્ટના વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે વિચારણા હેઠળના પ્રશ્નની તપાસ કરી હતી કે શું કર્ણાટક જાહેર પરિસર (અનધિકૃત કબજોની હકાલપટ્ટી) અધિનિયમ, ૧૯૬૧ની કલમ ૧૦ હેઠળ અપીલ અધિકારી તરીકે રચાયેલા જિલ્લા ન્યાયાધીશ અદાલત તરીકે

કામ કરે છે કે વ્યક્તિ તરીકે નિયુક્ત થાય છે? વિરીન્દર કુમાર સત્યવાદી વિરુદ્ધ પંજાબ રાજ્ય કેસમાં નિર્ણયનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે અદાલતને અર્ધ-ન્યાયિક સત્તાથી અલગ પાડતી બાબત એ છે કે તેના પર ન્યાયિક રીતે વિવાદો ઉકેલવાની અને નિર્ણાયક ચુકાદામાં પક્ષકારોના અધિકારો જાહેર કરવાની ફરજ છે. ન્યાયિક રીતે નિર્ણય લેવાનો સમાવેશ થાય છે કે પક્ષો તેમના દાવાના સમર્થનમાં સાંભળવા અને તેના સમર્થનમાં પુરાવા રજૂ કરવાના અધિકારની બાબત તરીકે હકદાર છે. વધુમાં, તે રજૂ કરેલા પુરાવાને ધ્યાનમાં રાખીને અને કાયદા અનુસાર આ બાબતનો નિર્ણય લેવાની સત્તાધિકારીની જવાબદારી પણ સૂચવે છે. કોર્ટ અને અર્ધ-ન્યાયિક ટ્રિબ્યુનલ વચ્ચેનો તફાવત કાયદાની જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને નક્કી કરવો પડશે અને જો તે કોર્ટની તમામ વિશેષતાઓ ધરાવે છે. કર્ણાટક અધિનિયમની કલમ ૧૦નો ઉલ્લેખ કરતા, જેમાં એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે કોઈપણ જાહેર પરિસરના સંબંધમાં કરવામાં આવેલા સક્ષમ અધિકારીના દરેક આદેશથી અપીલ અધિકારીને અપીલ કરવામાં આવશે, જે વિસ્તાર પર અધિકારક્ષેત્ર ધરાવતા "માત્ર" જિલ્લા ન્યાયાધીશ હશે, કોર્ટે આખરે તારણ કાઢ્યું હતું કે કલમ ૧૦માં "અપીલ અધિકારી" શબ્દ લાગુ કરવાનો ઇરાદો એ હકીકતનો સંકેત આપે છે કે જિલ્લા ન્યાયાધીશે કલમ ૧૦ની જોગવાઈઓ દ્વારા નિર્ધારિત રીતે અપીલનો નિકાલ કરવા માટે મર્યાદિત અધિકારક્ષેત્ર સાથે અપીલ અધિકારી તરીકે કામ કરવું જોઈએ, જેનો અર્થ છે કે તે જિલ્લા અદાલતની સામાન્ય

સત્તાઓનો ઉપયોગ કરી શકશે નહીં.તે અવલોકન કરવા માટે આગળ વધ્યું કે કર્ણાટક અધિનિયમની કલમ ૧૧ ની દ્રષ્ટિએ જિલ્લા ન્યાયાધીશના આદેશ સાથે અંતિમતા જોડાયેલી છે તે વધુ સંકેત છે કે ન્યાયાધીશે માત્ર એક વ્યક્તિ તરીકે જ કામ કરવું જોઈએ, અદાલત તરીકે નહીં.જો કે, ૧૯૭૧ના અધિનિયમમાં, કલમ ૯ હેઠળની અપીલની સુનાવણી અને નિર્ણય માત્ર જિલ્લા ન્યાયાધીશ દ્વારા જ નહીં પરંતુ તે હેતુ માટે નિયુક્ત જરૂરી લાયકાતો ધરાવતા જિલ્લા અદાલતના અન્ય કોઈપણ ન્યાયિક અધિકારી દ્વારા પણ થઈ શકે છે.

૪૩. સિજેરાલી મોહંમદાલી લોધિયા (ઉપરોક્ત) ના કિસ્સામાં, ગુજરાત જાહેર પરિસર (અનધિકૃત કબજોની હકાલપટ્ટી) અધિનિયમ, ૧૯૭૨ની કલમ ૯ની જોગવાઈઓ તપાસ માટે આવી હતી.ગુજરાત જાહેર પરિસર અધિનિયમની કલમ ૯ (જે ૧૯૭૧ના અધિનિયમની કલમ ૯ જેવી જ છે) હેઠળ દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલમાં અપીલ અધિકારી દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશ સામે પુનરાવર્તનનો ઉપાય ઉચ્ચ ન્યાયાલય સમક્ષ યોગ્ય છે કે કેમ તે અંગે ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયાલય અનિવાર્યપણે ચિંતિત હતું.ગુજરાત હાઈકોર્ટ સમક્ષ દલીલ કરવામાં આવી હતી કે જો એવું માનવામાં આવે કે અપીલ અધિકારી વ્યક્તિ નથી પરંતુ અદાલત છે, તો પણ પ્રશ્ન ઊભો થાય છે કે શું ગુજરાત જાહેર પરિસર અધિનિયમની કલમ ૯ હેઠળ અપીલ અધિકારી દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલો આદેશ એવો છે કે જેની સામે સી. પી. સી. ની કલમ ૧૧૫ હેઠળ ઉપાય છે.ઠાકુર

દાસ અને મુકરી ગોપાલન (ઉપરોક્ત) ના કેસો સહિત ચુકાદાના ફરરા ૧૧માં નોંધાયેલા નિર્ણયોનું વિશ્લેષણ કર્યા પછી, અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું કે અપીલ અધિકારીના આદેશને રાજ્ય અધિનિયમની કલમ ૧૦ની દ્રષ્ટિએ અંતિમ બનાવવામાં આવ્યો હોવાથી, તેના પુનરાવર્તિત અધિકારક્ષેત્રમાં ઉચ્ચ અદાલત સમક્ષ સી. પી. સી. ની કલમ ૧૧૫ હેઠળ તેના પર હુમલો કરી શકાતો નથી.આખરે તેણે ફરરા ૧૫માં તારણ કાઢ્યું હતું કે પુનરાવર્તનનો ઉપાય ખોટો છે એવી દલીલ ખાતર એમ ધારીને, ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ અને/અથવા કલમ ૨૨૭ હેઠળની અરજીને ફગાવી દેવા માટે તે અસરકારક વૈકલ્પિક ઉપાય નહીં હોય.તેથી ઉચ્ચ અદાલતે ગુણદોષના આધારે આ મુદ્દાની તપાસ કરી હતી.

૪૪. પંજાબ અર્બન રેન્ટ રિસ્ટ્રિક્શન એક્ટ, ૧૯૪૭થી ઉદ્ભવતા ભાડાની કાર્યવાહીમાં ગૌણ અદાલતના નિર્ણયની વિરુદ્ધમાં સી. પી. સી. ની કલમ ૧૧૫ હેઠળ દાખલ કરાયેલી સિવિલ રિવિઝન અરજીમાં રજૂ કરાયેલ મેસર્સ પિટમેનની શોર્ટહેન્ડ એકેડેમી (ઉપરોક્ત) માં પૂર્વ પંજાબ હાઈકોર્ટની પૂર્ણ ખંડપીઠે આપેલો નિર્ણય અમારી તરફેણમાં આવેલો આગામી કેસ છે.અદાલતે રાજ્ય ભાડા અધિનિયમની જોગવાઈઓનું વિશ્લેષણ કર્યું અને અભિપ્રાય આપ્યો કે આ અધિનિયમ હેઠળ નિયંત્રકો અને અપીલ સત્તામંડળના કાર્યો કાયદાની અદાલતના કોઈ લક્ષણને સૂચવતા નથી.બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, નિયંત્રકો અને અપીલીય સત્તામંડળોની નિમણૂક પાછળનો કાયદાકીય ઉદ્દેશ તેમને

વ્યક્તિ તરીકે નિયુક્ત કરવાનો હતો, અદાલત તરીકે નહીં. આ નિર્ણયને ચુકાદાના અગાઉના ભાગમાં પહેલેથી જ ઉલ્લેખિત કારણો માટે આપણને અટકાવવાની જરૂર નથી, જે ખાસ કરીને ઠાકુર દાસ અને મુકરી ગોપાલનમાં આ અદાલતના સ્પષ્ટીકરણમાં રહેલા સિદ્ધાંતો પર આધારિત છે.

૪૫. ગંગા રામ દોહરે (ઉપરોક્ત) ના કિસ્સામાં, વિચારવામાં આવેલો પ્રશ્ન એ હતો કે શું યુ. પી. જાહેર પરિસર (અનધિકૃત કબજોની હકાલપટ્ટી) અધિનિયમ, ૧૯૭૨માં અપીલને સ્થાનાંતરિત કરવા માટે કોઈ ચોક્કસ જોગવાઈ આપવામાં આવી છે કે કેમ અને અધિનિયમમાં કોઈ જોગવાઈ નથી કે જેના દ્વારા સી. પી. સી. ની કલમ ૨૪ લાગુ કરવામાં આવી છે કે કેમ કે કેસની ટ્રાન્સફર માટે સી. પી. સી. ની કલમ ૨૪ હેઠળની અરજી જાળવવા યોગ્ય છે કે કેમ? આ બિંદુ અલી વિરુદ્ધ જિલ્લા ન્યાયાધીશ, બહરાઈચના કેસમાં ચુકાદા પર આધાર રાખતી અદાલતે તારણ કાઢ્યું હતું કે સી. પી. સી. ની કલમ ૨૪ હેઠળની અરજી જાળવવા યોગ્ય નથી, કારણ કે, યુ. પી. જાહેર પરિસર અધિનિયમની કલમ ૯ હેઠળ જિલ્લા ન્યાયાધીશ સમક્ષની કાર્યવાહી સી. પી. સી. ની કલમ ૨૪ દ્વારા કલ્પના કરાયેલ સિવિલ પ્રોસિજર કોડ હેઠળની અન્ય કાર્યવાહી નહોતી.

૪૬. જિંદારામ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં, મધ્ય પ્રદેશ હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેંચને ૧૯૭૧ના અધિનિયમની કલમ ૯ હેઠળ જિલ્લા ન્યાયાધીશ દ્વારા અપીલ

અધિકારી તરીકે પસાર કરાયેલા આદેશ સામે સિવિલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૧૧૫ હેઠળ પુનરાવર્તન અરજીની જાળવણીક્ષમતા પર વિચાર કરવા માટે કહેવામાં આવ્યું હતું. આ મુદ્દા પર સમાન હાઈકોર્ટના વિરોધાભાસી નિર્ણયોને ધ્યાનમાં લીધા પછી, ડિવિઝન બેન્ચે ચુકાદો આપ્યો હતો કે કલમ ૯ હેઠળ અપીલીય અધિકારી દ્વારા પસાર કરાયેલો આદેશ સિવિલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૧૧૫ હેઠળ હાઈકોર્ટના પુનરીક્ષણ અધિકારક્ષેત્ર માટે જવાબદાર છે. અદાલતે મુકી ગોપાલન (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં આ અદાલતના સ્પષ્ટીકરણ પર આધાર રાખ્યો હતો જેમાં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે અધિનિયમ હેઠળ રચાયેલા અપીલ સત્તાવાળાઓ એક વર્ગની રચના કરે છે અને તેને વ્યક્તિ નિયુક્ત તરીકે ગણી શકાય નહીં. વધુમાં, અપીલીય સત્તા અદાલત તરીકે કાર્ય કરે છે. અદાલતે શ્યામ સુંદર અગ્રવાલ એન્ડ કંપની વિરુદ્ધ ભારત સંઘના કેસમાં આ અદાલતના અન્ય એક નિર્ણયનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો હતો, જેમાં એવું માનવામાં આવ્યું છે કે અપીલનો આદેશ સિવિલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવ્યો છે, જેની રચના હાઈકોર્ટના ગૌણ વિશેષ કાયદા હેઠળ કરવામાં આવી છે, જોકે તેને અધિનિયમ હેઠળ અંતિમ સ્વરૂપ આપવામાં આવ્યું છે, તે સિવિલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૧૧૫ હેઠળ હાઈકોર્ટના પુનરીક્ષણ અધિકારક્ષેત્ર માટે જવાબદાર છે. કોર્ટે આ અદાલતના અન્ય નિર્ણયો પર આધાર રાખ્યો હતો જેથી આ નિષ્કર્ષને સમર્થન મળે કે કાયદાની કલમ ૯ હેઠળ અપીલ પર જિલ્લા ન્યાયાધીશ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશ સામે સી. પી. સી. ની કલમ ૧૧૫ હેઠળ પુનરાવર્તનનો ઉપાય

ઉપલબ્ધ હતો. ગમે તે હોય, અમને ખાતરી છે કે અપીલ અધિકારીના નિર્ણય સામે ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૭ હેઠળ ઉપાય લેવામાં આવે છે.

૪૭. એમ. પાપા નાઈક (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં કોર્ટને કર્ણાટક જાહેર પરિસર (અનધિકૃત કબજો કરનારાઓની હકાલપટ્ટી) અધિનિયમ, ૧૯૭૪ની કલમ ૮ના ઉદ્દેશ્યની તપાસ કરવા માટે કહેવામાં આવ્યું હતું. આ કેસમાં પણ પ્રશ્ન એ હતો કે શું રાજ્ય અધિનિયમની કલમ ૧૦ હેઠળ પસંદ કરેલી અપીલ પર જિલ્લા ન્યાયાધીશ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશ સામે પુનરાવર્તન અથવા રિટ અરજીનો ઉપાય હશે. અદાલતે તારણ કાઢ્યું હતું કે રાજ્ય અધિનિયમની કલમ ૮ હેઠળ અપીલ અધિકારી તરીકે જિલ્લા ન્યાયાધીશ દ્વારા પસાર કરાયેલો આદેશ ઉચ્ચ ન્યાયાલયની ગૌણ અદાલત તરીકે બંધ થતો નથી અને તેમના દ્વારા પસાર કરાયેલ કોઈપણ આદેશ કલમ ૧૧૫ સી. પી. સી. હેઠળ ઉચ્ચ ન્યાયાલયના અધિકારક્ષેત્રને પાત્ર છે. આ નિષ્કર્ષના સમર્થનમાં, વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે સેન્ટ્રલ ટોકીઝ લિમિટેડ (સુપ્રા) અને પાર્થસારથી નાયડુ વિરુદ્ધ કોટેશ્વર રાવના કેસમાં સ્પષ્ટીકરણ પર આધાર રાખ્યો હતો.

૪૮. જો કે પ્રતિવાદીઓએ ઉચ્ચ અદાલતો અને સર્વોચ્ચ અદાલતના અન્ય નિર્ણયો તરફ અમારું ધ્યાન દોર્યું છે, જેમણે અન્ય કાયદાઓની જોગવાઈઓનું વિશ્લેષણ કર્યું છે, તેમ છતાં તે નિર્ણયો પર વિસ્તરણ કરવું બિનજરૂરી છે કારણ

કે અમે ઠાકુર દાસ (ઉપરોક્ત), એઝ ન્યૂ ડ્રમ્સ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ (ઉપરોક્ત), મહારાષ્ટ્ર સ્ટેટ ફાઇનાન્સિયલ કોર્પોરેશન (ઉપરોક્ત), રામ ચંદ્ર અગ્રવાલ (ઉપરોક્ત) અને મુકરી ગોપાલન (ઉપરોક્ત) માં આ અદાલતના ત્રણ ન્યાયાધીશોની બેન્ચના નિર્ણયો અંતર્ગત રહેલા સિદ્ધાંતોને લાગુ કરવા માંગીએ છીએ, ખાસ કરીને, એ નિષ્કર્ષ પર આવવા માટે કે ૧૯૭૧ના અધિનિયમની કલમ ૯માં ઉદ્દેખિત અપીલ અધિકારી નથી. એક વ્યક્તિ નિયુક્ત પરંતુ નાગરિક અદાલત તરીકે કાર્ય કરે છે.

૪૯. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, અપીલીય અધિકારી ૧૯૭૧ના કાયદાની કલમ ૯ હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ કરતી વખતે, વ્યક્તિ પદનામ તરીકે કામ કરતા નથી, પરંતુ જિલ્લામાં અગાઉથી અસ્તિત્વમાં રહેલા ન્યાયિક અધિકારી તરીકે તેમની ક્ષમતામાં કામ કરે છે (જિલ્લા ન્યાયાધીશ અથવા જિલ્લા ન્યાયાધીશ દ્વારા નિયુક્ત આવશ્યક લાયકાત ધરાવતા ન્યાયિક અધિકારી તરીકે). જિલ્લા ન્યાયતંત્રનો ભાગ હોવાથી, ન્યાયાધીશ અદાલત તરીકે કામ કરે છે અને તેમના દ્વારા પસાર કરાયેલો આદેશ ગૌણ અદાલતનો આદેશ હશે, જેની સામે ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૭ હેઠળ આવા અધિકારક્ષેત્રના ઉપયોગ માટે નિર્ધારિત બાબતો પર ઉપાય મેળવી શકાય છે.

૫૦. વર્તમાન કેસની હકીકતો પર પાછા ફરીને, પ્રતિવાદીઓએ ભારતના

બંધારણની કલમ ૨૨૬ અને ૨૨૭ હેઠળ રિટ પિટિશનના ઉપાયનો આશરો લીધો હતો.અમારા નિષ્કર્ષને ધ્યાનમાં રાખીને કે જિલ્લા ન્યાયાધીશ (આ કેસમાં, ન્યાયાધીશ, બોમ્બે સિટી સિવિલ કોર્ટ, મુંબઈ) દ્વારા અપીલ અધિકારી તરીકે પસાર કરાયેલો આદેશ ગૌણ અદાલતનો આદેશ છે, તેને પડકાર સામાન્ય રીતે ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૭ હેઠળ જ આગળ વધવો જોઈએ, કલમ ૨૨૬ હેઠળ નહીં.તદુપરાંત, બોમ્બે હાઈકોર્ટના વિદ્વાન સિંગલ જજના તારીખ ૧૪/૦૮/૨૦૧૨ ના નિર્ણયની ઝીણવટભરી તપાસ પર અમને એવો મત લેવામાં કોઈ ખચકાટ નથી કે વિદ્વાન સિંગલ જજના આદેશનો સાચો સ્વભાવ અને સાર ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૭ હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ કરવાનો હતો; અને ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ અદાલતે સત્તાનો ઉપયોગ કર્યો હોવાના કોઈ સંકેત નથી.ખરેખર, વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે એ હકીકતની વાજબી નોંધ લઈને ચુકાદો આપ્યો છે કે પ્રતિવાદીઓ દ્વારા દાખલ કરવામા આવેલી રિટ અરજી ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ અને ૨૨૭ હેઠળ હતી.જો કે, રામ કિશન ફૌજી (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં આ અદાલતના સ્પષ્ટીકરણને ધ્યાનમાં રાખીને, જેમાં તે સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું છે કે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશનો આદેશ કલમ ૨૨૬ અથવા ૨૨૭ હેઠળની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરે છે કે કેમ તે નક્કી કરવામાં મહત્વપૂર્ણ પરિબળ પક્ષ દ્વારા લાગુ કરવામાં આવેલા અધિકારક્ષેત્રનું સ્વરૂપ અને પસાર કરાયેલા આદેશનું સાચું સ્વરૂપ અને પાત્ર અને વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા જારી કરાયેલા નિર્દેશો છે.અહેવાલિત નિર્ણયના

ફકરા ૪૦ માં, અદાલતે તેના અગાઉના નિર્ણયને આ રીતે અવલોકન કર્યું:

“૪૦. એકલ ન્યાયાધીશે કલમ ૨૨૬ હેઠળ અથવા કલમ ૨૨૭ હેઠળ અથવા બંને હેઠળ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કર્યો છે કે કેમ તે વિવિધ પાસાઓ પર આધારિત હશે.વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશો હોઈ શકે છે જેને બંને કલમો હેઠળ સંયુક્ત રીતે આદેશ તરીકે સમજી શકાય છે, કારણ કે તે સહ-અસ્તિત્વ ધરાવી શકે છે, સુસંગત થઈ શકે છે અને આત્મસાત કરી શકે છે.એવો પુનરોચ્ચાર કરવામાં આવ્યો હતો કે તે આદેશની પ્રકૃતિ, રૂપરેખા અને સ્વરૂપ પર નિર્ભર રહેશે અને લેટર પેટન્ટ અપીલની સુનાવણી કરતી ડિવિઝન બેન્ચની જવાબદારી રહેશે કે તે નક્કી કરે કે શું આ આદેશ વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા બંધારણની કલમ ૨૨૬ અથવા ૨૨૭ હેઠળ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરીને પસાર કરવામાં આવ્યો છે કે નહીં અથવા બંને.બે ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠે વધુમાં સ્પષ્ટતા કરી હતી કે ડિવિઝન બેન્ચે પણ તપાસ કરવાની જરૂર પડશે કે શું કેસની હકીકતો બંને કલમો હેઠળ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવા માટે અરજીમાં કરવામાં આવેલા દાવાઓને ન્યાયી ઠેરવે છે કે કેમ અને તે આધાર પર વિનંતી કરવામાં આવેલી રાહત.જરૂરી પક્ષને લગતા વર્ણન વર્તમાન કેસમાં સુસંગત ન હોવાને કારણે, ઉપરોક્ત પાસાને એડવર્ટ કરવાની જરૂર નથી.”

ફરીથી ફકરા ૪૧ અને ૪૨ માં, જે મુદ્દાની બાબતનો જવાબ આપવા માટે

ઉપયોગી હોઈ શકે છે, કોર્ટે આ રીતે અવલોકન કર્યું:

“જ૧. અમે આ નિર્ણયોનો ઉલ્લેખ માત્ર એ વાતને પ્રકાશિત કરવા માટે કર્યો છે કે સિવિલ કોર્ટના આદેશને બંધારણની કલમ ૨૨૭ હેઠળ જ પડકારવામાં આવી શકે છે અને આવા પડકારથી કોઈ ઈન્ટ્રા-કોર્ટ અપીલ થશે નહીં અને અન્ય કિસ્સાઓમાં તે તેમાં ગણાયેલા અન્ય પરિબળો પર નિર્ભર રહેશે.

જ૨. આ તબક્કે, ઉપરોક્ત ઘોષણાઓમાંથી અનુમાન કરી શકાય તેવા તારણો કાઢવા અત્યંત જરૂરી છે.તેઓ છે:

જ૨.૧ જો લેટર પેટન્ટની મર્યાદામાં અને વ્યાપક રીતે મંજૂરી આપવામાં આવે તો એકલ ન્યાયાધીશના ચુકાદાથી હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચમાં અપીલ કરવામાં આવશે.

જ૨.૨ લેટર્સ પેટન્ટ દ્વારા હાઈકોર્ટને આપવામાં આવેલી સત્તાને યોગ્ય કાયદો લાવીને સક્ષમ વિધાનસભા દ્વારા નાબૂદ કરી શકાય છે અથવા ઘટાડી શકાય છે.

જ૨.૩ ઉચ્ચ અદાલતમાં દીવાની અદાલતના આદેશને સમર્થન આપતી રિટ અરજીને, તમામ સંજોગોમાં, બંધારણની કલમ ૨૨૭ હેઠળ પડકાર અને

ઉપરોક્ત કલમ હેઠળ ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા નિર્ણય તરીકે સમજવી પડશે અને તેથી, કોઈ પણ આંતર-અદાલત અપીલ સ્વીકાર્ય નથી.

૪૨.૪ ઇન્ટ્રા-કોર્ટ અપીલની ટકાઉપણું એ બેન્ચ પર નિર્ભર કરશે કે તે વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશને કેવી રીતે સમજે છે અને તેની પ્રશંસા કરે છે.તેના માટે સ્ટ્રેઈટફોર્વર્ડ સૂત્ર ન હોઈ શકે.”

(સંદર્ભ પૂરો પાડવામાં આવ્યો છે)

૫૧. ત્રણ ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠે નક્કી કરેલા રાધે શ્યામ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં, આ મુદ્દા પરના અગાઉના તમામ નિર્ણયોનું વિશ્લેષણ કર્યા પછી, આ અદાલતે કાનૂની સ્થિતિને પુનરાવર્તિત કરી હતી કે જ્યાં ન્યાયિક આદેશથી મૂળભૂત અધિકારનું ઉલ્લંઘન થાય છે, ત્યાં તેને પડકાર અપીલ અથવા પુનરાવર્તન દ્વારા અથવા કલમ ૨૨૭ હેઠળ હશે, અને કલમ ૨૨૬ અને કલમ ૩૨ હેઠળ રિટ દ્વારા નહીં.આ નિર્ણયના ફક્ત ૨૫,૨૭ અને ૨૯માં આપેલું સૂત્ર ઉપદેશક છે.એ જ આ રીતે વાંચે છે:

“૨૫. તે સાચું છે કે આ અદાલતે નક્કી કર્યું છે કે ઇંગ્લેન્ડમાં વિશેષાધિકાર રિટ સાથે સંકળાયેલી તકનીકીઓની આપણી બંધારણીય યોજના હેઠળ કોઈ ભૂમિકા

નથી.ભારતમાં રાજાના દરબારની અને રાજાના દરબારની દેખરેખ હેઠળ મર્યાદિત અધિકારક્ષેત્ર ધરાવતી અન્ય તમામ અદાલતોની કોઈ સમાંતર વ્યવસ્થા નથી.અદાલતોની સ્થાપના બંધારણ અથવા કાયદા હેઠળ કરવામાં આવે છે.ઉચ્ચ ન્યાયાલયના અધિકારક્ષેત્રની તમામ અદાલતો તેને આધીન હોય છે અને કલમ ૨૨૭ હેઠળ તેના નિયંત્રણ અને દેખરેખને આધીન હોય છે.લેખિત અધિકારક્ષેત્ર બંધારણીય રીતે તમામ ઉચ્ચ અદાલતોને આપવામાં આવે છે.ઇંગ્લેન્ડમાં અનુસરવામાં આવતા રિટ અધિકારક્ષેત્રના વ્યાપક સિદ્ધાંતો ભારતને લાગુ પડે છે અને પ્રમાણપત્રની રિટ સ્પષ્ટ રીતે ભૂલભરેલી અથવા ન્યાયિક અદાલતો સિવાયના ટ્રિબ્યુનલ્સ અથવા સત્તાવાળાઓ અથવા અદાલતોના અધિકારક્ષેત્રના આદેશો વિના હોય છે.ઉચ્ચ અદાલતો માટે ગૌણ અદાલતોને રિટ જારી કરવા માટે ભારતમાં કોઈ ઉદાહરણ નથી.તેમના ન્યાયિક આદેશો સાથે વ્યવહાર કરવામાં ગૌણ અદાલતોની કામગીરીના નિયંત્રણનો ઉપયોગ કલમ ૨૨૭ હેઠળ અપીલ અથવા પુનરીક્ષણની સત્તાઓ અથવા અધીક્ષણની શક્તિ દ્વારા કરવામાં આવે છે.દીવાની અદાલતના આદેશો ન્યાયિક/દીવાની અદાલતો સિવાયના સત્તાવાળાઓ અથવા ટ્રિબ્યુનલ અથવા અદાલતોના આદેશોથી અલગ છે.જ્યારે અપીલ અથવા પુનરાવર્તિત અધિકારક્ષેત્ર કાયદા દ્વારા નિયંત્રિત થાય છે, ત્યારે કલમ ૨૨૭ હેઠળ દેખરેખની સત્તા બંધારણીય છે.ઉપર ટાંકવામાં આવેલા પરિચ્છેદ ૨૬ અને ૨૭માં ઉલ્લેખિત આદેશમાં યોગ્ય રીતે અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે તેમ "હલકી અદાલત"

શબ્દપ્રયોગ ન્યાયિક અદાલતો માટે સંદર્ભિત નથી.

૨૬. XXX XXX XXX XXX XXX

૨૭. આમ, અમારો મત છે કે દીવાની અદાલતોના ન્યાયિક આદેશો કલમ ૨૨૬ હેઠળ પ્રમાણપત્રની રિટ માટે જવાબદાર નથી.અમે સંદર્ભ બેન્ચના દ્રષ્ટિકોણ સાથે પણ સંમત છીએ કે કોઈ પણ જાહેર ફરજ ન નિભાવતી ખાનગી વ્યક્તિ સામે ફરજિયાત રિટ નથી.કલમ ૨૨૭નો વ્યાપ કલમ ૨૨૬થી અલગ છે.

૨૮. XXX

૨૯. તદનુસાર, અમે નીચે ઉલ્લેખિત પ્રશ્નનો જવાબ આપીએ છીએ:

૨૯.૧ નાગરિક અદાલતના ન્યાયિક આદેશો બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ રિટ અધિકારક્ષેત્ર માટે જવાબદાર નથી.

૨૯.૨ કલમ ૨૨૭ હેઠળનો અધિકારક્ષેત્ર કલમ ૨૨૬ હેઠળનો અધિકારક્ષેત્રથી અલગ છે.

૨૯.૩ સૂર્ય દેવ રાયમાં વિરોધાભાસી દ્રષ્ટિકોણને નકારી કાઢવામાં આવ્યો છે."

(સંદર્ભ પૂરો પાડવામાં આવ્યો છે)

પર. જોગેન્દ્રસિંહજી (ઉપરોક્ત) માં પણ આવો જ મત વ્યક્ત કરવામાં આવ્યો છે.આ નિર્ણયમાં એવું માનવામાં આવ્યું છે કે સિવિલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલો આદેશ ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૭ હેઠળ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરીને જ તપાસ માટે જવાબદાર છે અને સિંગલ જજના નિર્ણય સામે કોઈ ઇન્ટ્રા કોર્ટ અપીલ માન્ય નથી.અહેવાલિત નિર્ણયના ફક્ત ૩૦ માં, કોર્ટે આ રીતે અવલોકન કર્યું:

“૩૦. ઉપરોક્ત ઘોષણાઓ પરથી, તે સ્પષ્ટ છે કે લેટર પેટન્ટ અપીલની જાળવણીક્ષમતા રિટ પિટિશનમાં દલીલો, વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશની પ્રકૃતિ અને પાત્ર, બંધારણીય સંદર્ભમાં અધિકારક્ષેત્રના પરિપ્રેક્ષ્યોને ધ્યાનમાં રાખીને જારી કરાયેલા નિર્દેશોના પ્રકાર પર આધારિત હશે.દીવાની અદાલતને બાદ કરતાં, રાધે શ્યામ (ઉપરોક્ત) માં ત્રણ ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠે જે આદેશ આપ્યો હતો કે રિટ પિટિશન માત્ર બંધારણની કલમ ૨૨૭ હેઠળ જ હોઈ શકે છે, ટ્રિબ્યુનલ્સના આદેશોને હંમેશા તમામ હેતુઓ માટે બંધારણની કલમ ૨૨૭ હેઠળ ગણી શકાય નહીં.વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે કલમ ૨૨૬ હેઠળ અથવા કલમ ૨૨૭ હેઠળ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કર્યો છે કે કેમ અથવા બંને, ભાર મૂકવાની જરૂર નથી, તે આ અદાલતના પનગ્રસ્ત સત્તાવાળાઓમાં ભાર મૂકવામાં આવેલા વિવિધ પાસાઓ પર આધારિત

છે.વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશો હોઈ શકે છે જેને બંને કલમો હેઠળ સંયુક્ત રીતે આદેશ તરીકે સમજી શકાય છે, કારણ કે તે સહ-અસ્તિત્વ ધરાવી શકે છે, સુસંગત થઈ શકે છે અને આત્મસાત કરી શકે છે.અમે પુનરાવર્તન કરીએ છીએ કે તે આદેશની પ્રકૃતિ, રૂપરેખા અને ચારિત્ર્ય પર નિર્ભર રહેશે અને લેટર પેટન્ટ અપીલની સુનાવણી કરતી ડિવિઝન બેન્ચની જવાબદારી એ નક્કી કરવાની રહેશે કે શું આ આદેશ વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા બંધારણની કલમ ૨૨૬ અથવા ૨૨૭ હેઠળ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરીને પસાર કરવામાં આવ્યો છે કે નહીં અથવા બંને.ડિવિઝન બેન્ચ એ બાબતની પણ તપાસ કરવી જરૂરી રહેશે કે શું કેસની હકીકતો અરજીમાં કરવામાં આવેલા દાવાઓને ન્યાયી ઠેરવે છે કે કેમ, જેમાં કલમો અને તે આધાર પર વિનંતી કરાયેલ રાહત બંને હેઠળ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.એવું કહેવામાં આવે કે, વિવાદિત ચુકાદામાં હાઈકોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા તારણોમાંથી એક કોર્ટ ફીની માંગ અને ચુકવણી સાથે સંબંધિત છે.અમે તેના પર ટિપ્પણી કરવાનો ઇરાદો ધરાવતા નથી કારણ કે તે હાઈકોર્ટ દ્વારા ઘડવામાં આવેલા નિયમો પર આધારિત હશે.”

ફકરા ૪૪ માં અહેવાલિત ચુકાદાના અંતિમ ભાગમાં, કોર્ટે આ રીતે અવલોકન કર્યું:

“૪૪. અમે શરૂઆતમાં કહ્યું છે કે ઉચ્ચ અદાલતે સંખ્યાબંધ મુદ્દાઓ તૈયાર કર્યા

હોવા છતાં અને વિવિધ સ્તરે તેનો જવાબ આપ્યો હોવા છતાં ત્રણ મુદ્દાઓ ઉભા થાય છે.તે ધ્યાનમાં રાખવું જોઈએ કે લેટર પેટન્ટ અપીલ હેઠળના અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કેવી રીતે કરવો તે સંપૂર્ણ રીતે કહી શકાતું નથી.તે એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશને કેવી રીતે સમજે છે અને તેની પ્રશંસા કરે છે તે નક્કી કરતી બેન્ચ પર નિર્ભર રહેશે.તેના માટે સ્ટ્રેટ-જેકેટ ફોર્મ્યુલા ન હોઈ શકે.કહેવાની જરૂર નથી કે, બંધારણની કલમ ૨૨૭ હેઠળ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરતી વખતે ઉચ્ચ અદાલતે આ અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત પરિમાણો અને રાધે શ્યામ (ઉપરોક્ત) માં ઉલ્લેખિત કેટલાક ચુકાદાઓ દ્વારા માર્ગદર્શન આપવું પડશે.”

૫૩. એ જ ચુકાદાના ફક્ત જપ.૨ માં, અદાલતે અધિકૃત રીતે તારણ કાઢ્યું હતું કે સિવિલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલ આદેશ માત્ર ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૭ હેઠળ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરીને હાઈકોર્ટની તપાસ માટે જવાબદાર છે, જે બંધારણની કલમ ૨૨૬ થી અલગ છે અને રાધે શ્યામ (ઉપરોક્ત) માં ચુકાદા મુજબ, સિવિલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશ સામે કોઈ રિટ જારી કરી શકાતી નથી અને તેથી, કોઈ લેટર પેટન્ટ અપીલ જાળવી શકાશે નહીં.

૫૪. વિવાદિત ચુકાદામાં ડિવિઝન બેન્ચે માત્ર દિલ્લી હાઈકોર્ટ અને તેની પોતાની અદાલત નુસ્લી નેવિલ વાડિયા (ઉપરોક્ત) અને પ્રકાશ સિંઘોરિટીઝ પ્રાઇવેટ

લિમિટેડ (ઉપરોક્ત) ના નિર્ણયોને અનુસર્યા હતા.લેટર પેટન્ટ અપીલને ધ્યાનમાં લેવા માટે ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા કરવામાં આવેલ અન્ય કોઈ વિશ્લેષણ અમને મળતું નથી, કે કેવી રીતે વિદ્વાન સિંગલ જજનો ચુકાદો ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ સત્તાઓના ઉપયોગના કાર્યક્ષેત્રમાં આવશે.તે વિશ્લેષણની ગેરહાજરીમાં, ડિવિઝન બેન્ચે નુસ્લી નેવિલ વાડિયા અને પ્રકાશ સિક્ક્યોરિટીઝ પ્રાઇવેટ લિમિટેડમાં તે જ હાઇકોર્ટના અગાઉના નિર્ણયોનો ઉલ્લેખ કરીને લેટર્સ પેટન્ટ અપીલને ધ્યાનમાં લેવાનો અધિકારક્ષેત્ર ધારણ કરી શક્યો ન હોત.

૫૫. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, બોમ્બે હાઇકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે પ્રતિવાદીઓ દ્વારા દાખલ કરાયેલી લેટર્સ પેટન્ટ અપીલને સમર્થનપાત્ર ન હોવાનું કહીને ફગાવી દેવી જોઈતી હતી.તે ઘટનામાં, વિવાદિત ચુકાદામાં કરવામાં આવ્યું છે તેમ કેસની યોગ્યતાઓ પર વિશ્લેષણ હાથ ધરવા માટે ડિવિઝન બેન્ચ માટે તે ખુલ્લું ન હતું.તે અસ્વીકાર્ય હતું અને અધિકારક્ષેત્ર વિનાનું હોવાથી તેનો કોઈ ફાયદો થયો ન હતો.ખરેખર, તે પ્રતિવાદીઓને વિદ્વાન સિંગલ જજના પ્રતિકૂળ નિર્ણય સાથે છોડી દેશે, જેમાં તેમની રિટ પિટિશન નંબર ૪૩૩૭/૨૦૧૨ ને ૧૪/૦૮/૨૦૧૨ ના ચુકાદા દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવશે, જેમાં એસ્ટેટ અધિકારી દ્વારા તારીખ ૦૫/૧૨/૨૦૧૧ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા અને સિટી સિવિલ કોર્ટ દ્વારા ૦૩/૦૪/૨૦૧૨ પર પુષ્ટિ કરવામાં આવેલા ખાલી

કરવાના આદેશને સમર્થન આપવામાં આવ્યું છે.

૫૬. જેમ કે અમે એવું માન્યું છે કે ડિવિઝન બેન્ચ, વર્તમાન કેસની હકીકતોમાં, વિદ્વાન સિંગલ જજના ચુકાદા સામે લેટર્સ પેટન્ટ અપીલને ધ્યાનમાં લઈ શકી ન હોત, અમારા માટે એસ્ટેટ અધિકારી દ્વારા પ્રતિવાદીઓ સામે પસાર કરાયેલા અને સિટી સિવિલ કોર્ટ અને હાઈકોર્ટના સિંગલ જજ દ્વારા પુષ્ટિ કરાયેલા ખાલી કરવાના આદેશના ગુણદોષની તપાસ કરવી જરૂરી નથી.કોઈ પણ સંજોગોમાં, જાહેર પરિસરના માલિક એટલે કે અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલમાં તે કરી શકાતું નથી.જો કે, અમે ન્યાયના ઉદ્દેશોને ટેકો આપવા માટે, પ્રતિવાદીઓને યોગ્ય ઉપાય દ્વારા વિદ્વાન સિંગલ જજના નિર્ણયને પડકારવાની સ્વતંત્રતા આપી શકીએ છીએ, જો એમ સલાહ આપવામાં આવે તો.તે આજથી છ અઠવાડિયાની અંદર કરવામાં આવશે, જેમાં નિષ્ફળ જતાં અપીલકર્તા એસ્ટેટ અધિકારી દ્વારા પસાર કરાયેલા અને કાયદા અનુસાર ઉચ્ચ ન્યાયાલય સુધી પુષ્ટિ કરેલા ખાલી કરવાના આદેશને આગળ વધારવા માટે આ બાબતે આગળ વધવા માટે સ્વતંત્ર રહેશે.

૫૭. અમે ફરી એકવાર સ્પષ્ટ કરીએ છીએ કે અમે એસ્ટેટ અધિકારી દ્વારા પસાર કરાયેલા ખાલી કરાવવાના આદેશના ગુણદોષ અને સિટી સિવિલ કોર્ટ અને હાઈકોર્ટના વિદ્વાન સિંગલ જજના આદેશની પુષ્ટિ કરવા અંગે કોઈ અભિપ્રાય

વ્યક્ત કરી રહ્યા નથી.લેટર્સ પેટન્ટ અપીલની જાળવણીને લગતા પ્રારંભિક મુદ્દાનો જવાબ અપીલકર્તાની તરફેણમાં આપવામાં આવ્યો હોવાથી, આ અપીલ સફળ થવી જોઈએ.

૫૮. તદનુસાર, ઉપરોક્ત શરતોમાં અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવે છે.પરિણામે, સી. ડબલ્યુ. પી. નંબર માં લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર <આઈ. ડી. ૧> માં બોમ્બે ખાતેની હાઈકોર્ટ ઓફ જ્યુડિકેચરની ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા તારીખ <આઈ. ડી. ૨> દ્વારા પસાર કરાયેલા ચુકાદા અને આદેશને રદ કરવામાં આવે છે અને ઉપરોક્ત લેટર્સ પેટન્ટ અપીલને જાળવી ન શકાય તેવી તરીકે બરતરફ કરવામાં આવે છે.ખર્ચ માટે કોઈ ઓર્ડર નથી.

અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવી છે.

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.